

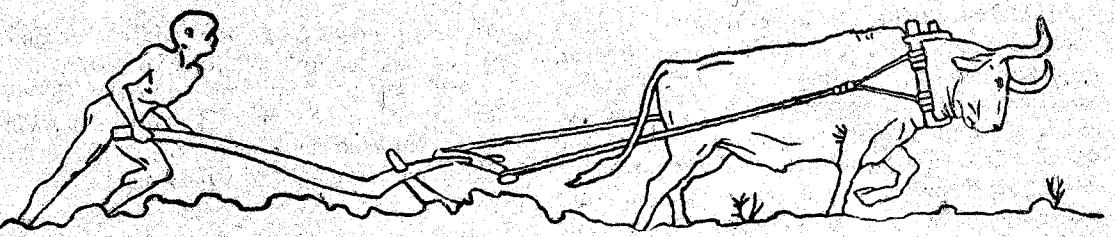
ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΤΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ * ΑΘΗΝΑΙ * ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1908-
ΜΑΡΤΙΟΣ 1909 * ΤΟΜΟΣ ΙΖ'. 



ΑΠΟ ΤΑΣ ΖΩΓΡΑΦΙΑΣ ΤΩΝ ΠΑΓΑΣΩΝ ΑΝΑΚΑΛΥ.
ΦΘΕΙΣΑΣ ΠΕΡΥΣΙ ΥΠΟ Α. Σ. ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ 



ΠΑΝΔΘΗΝΑΙΔ

ΕΤΟΣ ο' 15 Ο-
ΚΤΩΒΡΙΟΥ 1908

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΠΟΛΕΙΣ - ΤΗΝΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ,, ΜΑΙΣΝΕΡ ΚΑΙ ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ - 6855

Τ' διειρο τελειώνει, σβύνει κ' ή μαγεία,
Όπως κάθε Ωραιό σήμη πυκοή μας γη.
Φεύγω μὲ λαχτάρα καὶ σάφινω ὑγεία,
Μαγικό νησάκι, μ' ἀπειρον στοργή.
Φεύγω γιατρεμένος ἔγεινε τὸ θάμα,
Καὶ σήμη Παναγιά μας ἔταξα τὸ τάμα!...

Δὲν θὰ δεχάσω ποτὲ σ' ὅλη τὴ ζωή μου τὸ παραμῆνι, που ἐδιάβασα στὰ μικρά μου, ποὺ μικρά μου χρόνια γιὰ τὸ νησάκι τὸ μαγεμένο, τὸ νησάκι ποὺ ἔμαγνήτιζε τὰ καράβια καὶ τοὺς καῦμένους τοὺς ναύτες τους καὶ ἀπὸ πολλὰ μίλια μακρύά τοὺς τραβούσε μὲ μίαν ἀπατανίκητη δύναμι στ' ἀφάνταστα περιγιάλια του, καὶ τοὺς κρατοῦσεν ἐκεὶ καρφωμένους αἰώνια ἡ Πενταμορφή Βασίλισσά του, μακρύά ἀπὸ τὶς μανούλες τους καὶ τὶς ἀρραβωνιαστικές τους, τὸ νησὶ ποὺ τὸ λέγανε τὸ «Νησὶ τῶν Μακάρων».

Καὶ μεγάλος τώρα, στὸ φθινόπωρο τῆς ζωῆς μου, στὴν ἥλικα τῶν μαδημένων ὄνειρων, τὸ παραμῆνι ἐν τούτοις ἔκεινο ἔγεινε ἀληθινὸ καὶ εἶδα, μὲ τὰ μάτια μου τὸ εἶδα, τὸ νησάκι ἔκεινο τὸ μαγεμένο, τὸ νησάκι τῆς Ἀγάπτης καὶ τῆς Ἐλπίδος, τὸ νησάκι ποὺ μαγνητίζει ὅλο τὸν κόσμον. Ἄνατολή καὶ Δύσι, δχι ὅμως μὲ τὰ μαγικὰ φύλτρα καμιᾶς Κίρκης ἢ καμιᾶς Καλυψώς δχι μὲ τὰ βότανα τῆς Λησμονιᾶς ἢ τοῦ Πόδου, ἀλλὰ μὲ τὸ ὑπερκόσμιο καὶ ὑπερτέλειο βάλσαμο τῆς Πίστεως, μὲ τὸ παρέννυο καὶ ὑπεράύλῳ χαμόγελο τῆς μεγαλόχαρης Κυρᾶς του!

Θέλω νὰ πῶ τὴν Τήνο μου, τὴ μητέρα τῶν δοξασμένων καλλιτεχνῶν, ποὺ θάναφέρω μόνο τὸν μεγάλο Γκύζη καὶ τὸν Ἑλληνικάτατον Δύτρα, τὴν νέαν αὐτὴ θησκευτικὴ καὶ ἐμνικὴ

Τερουσαλήμ, τὸ μεγαλείτερο καὶ τιμιότερον αὐτὸ διαμάντι τῶν Κυκλαδῶν, ποὺ δυὸ φορές κάθε χρόνο γίνεται προσούτημα πανελλήνιον, τὴν 25 Μαρτίου, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, καὶ τὸ Δεκαπενταύγουστο, στὴν Κούμησί της, ποὺ ἔχονται γεμάτα τὰ βαπτόρια ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη καὶ τὴν σκλάβια Πατρίδα, νὰ γονατίσουν, νὰ προσευχηθοῦν, νὰ φιλήσουν τὰγια χώματά της καὶ τὴ σημαία τῶν θωρητῶν μας καὶ νὰ κολλήσουν μ' ἐνλάβεια τὰ ταξίματά τους στὴν θαυματουργή Της εἰκόνα.

Ποὺ κάνεις ἐλληνικὴ ψυχὴ
Κ' ἐλεύθερη καὶ σκλαβωμένη
Στρέφεις σ'. Αὐτὴ τὴν προσευχὴ^η
Καὶ τὴ βοήθεια τῆς προσμένει,
Σκλάβια κέλευθερη ψυχή.

Μὰ Ἐκείνη, ποὺ χαμογελᾷ γλυκὰ στὴ μάννα ποὺ φέρνει στὸ εἰκόνισμα Της ὅλόχρυσο τὸ παιδί της καὶ τὴν εὐλογεῖ γονατιστή καὶ λουσμένη στὰ δάκρυνά Της. Ἐκείνη, ποὺ συμπονεῖ τὴν ἀρραβωνιαστικὴ ποὺ κολλάει στὰ χέρια Της τὸ διαμαντένιο δαχτυλίδι της καὶ τὴν ἀδελφοῦλα ποὺ φέρνει τὸ μόνο της στολίδι γιὰ τὸν ἔνητεμένο τὸν ἀδελφό της. Ἐκείνη, ποὺ δέχεται μὲ ἀγάπη τὸ θεώρατο κερί ποὺ ἀνάβει ὁ φτωχὸς ψαράς γιὰ τὴ βαρκούλα του καὶ τὸ ἀσημένιο τὸ καράβι τοῦ πλούσιου καραβοκύρη. Ἐκείνη, ποὺ σκύβει πονητικὰ ἀπὸ τὸ θρόνο Της τὸν ἐπουράνιο σῶλα τὰ ταξίματα, τὰ πολύτιμα καὶ τὰ φτωχά, τὰ περήφαγα καὶ τὰ ταπεινά, τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρά. Ἐκείνη, ποὺ ἔχεις βάλσαμο στὸν πολύχρονο καὶ μυστικό μου πόνο. Ἐκείνη, ποὺ μὲ τὴν εἰκόνα Της ἀγιάζει τὶς βαρκούλες καὶ τὰ βαπτόρια:

Ἄπ' ὅλα πειδ πολὺ στὴ γῆ
Τὴν συνταράζει ἀπὸ ἀκοῃ σάκοη,
Καὶ δείχνει πειδ πολὺ στοργή^η
Στῶν σκλάβων ἀδελφῶν τὸ δάκρυ.

„Αλλ' οὗτος κάθε δραϊό στήν πικρή μας γη τελείωνε σάν όνειρο καὶ σύνει σάν μαγεία, ἀποχαιρέτισα κεχώ οὔτερο, ἀπὸ τριῶν μηνῶν παραδείσια ζωὴ τὸ νησάκι μὲ τὰ κατάλευκα καὶ καθάρια ἐρημοκαλῆσια του τάναριθμητα, ποὺ ἀπὸ ὅλα ἔχει τὸ ποιητικὸ καὶ θαυματουργὸ δ. «Ἄγιος Φωκᾶς», μὲ τοὺς τόσους χαλασμένους καὶ δρυόντας μῆλους του, ποὺ στεφανώνουν σάν πυργίσκοι τάπαλα καὶ ζωγραφιστὰ βουναλάκια του, ἄλλοι σκασμένοι, ἄλλοι χωρὶς σκεπὴ καὶ χωρὶς φτερά, ἄλλοι φωληὲς γιὰ νυχτοπούλια, μὲ τοὺς ἀπειρούς περιστεριῶνες του ποὺ μακρόδεν φαίνονται σάν ἔξοχικὰ παλατάκια, καὶ ποὺ τρῦ δίνονται, θαρρεῖς, κάποιαν ερότητος σφραγίδα καὶ γαλήνης.

Τὰ Δυὸ Χωριά — Σκήτο Λέλας Χατζηιωάννου

Κ' ἔφυγα μὲ λαχτάρα μακριά του, γιατὶ δὲν θὰ ἔχασσω σόλη τὴν ζωὴ μου τὰ μωρωμένα μελέμια του, τὶς ἔγκαρδιες ἑκεῖνες ἐσπεριῶδες, φιλολογικὲς καὶ μουσικές, στὸ πειό φιλόξενο Σπίτι του, τῆς ἀλησμόνητες ἐκδρομές μας στὰ θαυμάσια χωριουδάκια του, τὰ Δυὸ Χωριά ποὺ μοιάζουν σάν ἀητοφωλιὰ καὶ σάν στέμμα τῆς Χώρας, τὸ Φαλατάδο, τὸ καλλίτερο κεφαλοχώρι του, μὲ τὴν μεγάλη καὶ μαρμαρένια ἐκκλησιὰ του, τὴν Καρυὰ μὲ τὸ παλάτι καὶ τὴν ἐκκλησιὰ τοῦ ἀλησμόνητου ἑκείνου Κιγκιννάτου, τοῦ ἀειμνηστού Σιώτου, τὸν Τζάδο μὲ τὴν κρυσταλλένια βρύση του καὶ τὸ γάργαρο νερό του, τὰ Λουτρά, ποὺ θαρρεῖς πῶς εἶνε μιὰ ἐλβετικὴ γωνία, μὲ τὸ ἔξοχο μοναστῆρο τῶν Οὐρσουλινῶν καὶ μὲ τοὺς σοφοὺς καὶ φιλόξενους πατέρες του Ιησουΐτες καὶ τόσα ὅλα, ποὺ ἀλλοτε θὰ τὰ περιγράψω μὲ δῆλη τὴν ἀγάπη ποὺ κρύβω γιαντὰ μέσα στὴ στοργικὴ ψυχὴ μου.

Ἐπειτα πῶς νὰ ἔχασσω τὸν καθημερινὸ μου περίπατο στὸν περίφημο Μῶλο του ποὺ ἀπλώνεται τριγύρῳ του ὡσάν φιλόστοργη καὶ φιλόξενη ἀγκάλη, μὲ τὸ λιμανάκι του τὸ πεταλωτό, μὲ τὰ καικάκια καὶ τὶς φαρόπούλες του τὶς ἀτρόμητες στὴ νοτιὰ καὶ στὸ βορρᾶ;

Γιατὶ κάθε πόλις τῆς Ἐλλάδος, δπως κάθε πόλις τοῦ κόσμου, ἔχει ἔνα ἴδιαίτερο μέρος, πλατεῖα, ἢ δρόμον, ἔνα ἴδιαίτερο χαρακτηριστικὸ σημεῖο ἢ τοπίο, ποὺ τὴν ἔχει τὸ ἀπὸ τὶς ἄλλες, δπως κάθε δραϊά γυναικα ἔχει κάτι ἔχει-

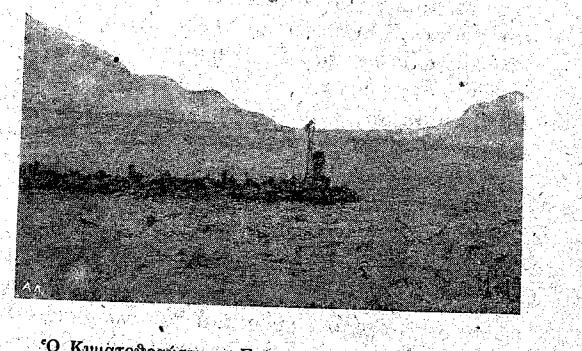
ριστὸ στὸ σῶμα της, ποὺ κάνει τὴν ὁμοφιά της. Η Ἀθήνα μας ἔχει τὸ Ζάππειο της. Ο Πειραιεὺς μου τὴν Φρεατίδα του. Η Κέρκυρα τὴν Σπιανάδα της. Η Πάτρα τὸ Αλώνια της. Η Χαλκίδα τὴν Γέραφρά της.

Η Τήνος μου ἔχει τὸ Μῶλο της!

Α! τὰ βουνὰ τῆς Τήνου καὶ ὅλης τῆς ὁραίας Πατρίδος μας τῆς Ἐλλάδος, μὲ τὶς ἀπαλές, τὶς ἥρεμες καὶ φανταστικὲς γραμμές των, ὅλα ὡσάν αἰνέριοι κρεμαστοὶ κῆποι, ἄλλα ὡσάν βελουδένια κορσία, ἄλλα ὡσάν νεραιδόπλεκτες νταντέλες, μερικὰ ὡσάν τορνευτοὶ μαστοὶ κοιμισμένης παρθένας, ἄλλα ὡσάν αὐστηρὰ καὶ ἀπέριττα δωρικοῦ ωνθμοῦ κιονόκρανα, ἄλλα ὡσάν γεμάτα ἀπὸ μιστήριο Σφίγγες, δρελίσκοι ἢ πυραμίδες, ἢ ὡσάν ἵππογριφοι, ἄλλα ὅμοια μὲ λύρες καὶ αιολικὲς ἄρτες, ἄλλα ὡσάν κολοσσοί τε πυξίδες γεμάτες ἀπὸ χοώματα ὁρδίνα, ζαφειρένια, σμαράγδινα, μενεξεδένια, δλα γεμάτα λαγκαδιὲς ποὺ μοιάζουν σάν κοησφύγετα καὶ δύντα στὶς νύμφες, στοὺς φαύνους, στὶς μούσες καὶ στὶς δρυάδες, δλα, δλα ἀρμονικὰ καὶ ἀπαλόγραμμα ὡσάν στροφές κάποιου μαρμαρωμένου ὕμνου στὸν ξανθομάλλη διφορηλάτην Υπερίωνα!

Πῶς νὰ λησμονήσω τὸ ψηλότερο βουνὸ τοῦ μαγικοῦ νησιοῦ, τὸν Ἐξώπυργο, ποὺ τόσο μοιάζει τοῦ Λυκαβηττοῦ, ποὺ μιὰ μέρα, ἀπὸ τὴν κορυφὴ του, ἐνῷ φυσοῦσε φρενιασμένο μελέμι, συνοδευμένος ἀπὸ τὴν πειό χαριτωμένη καὶ πειό ἐφάσμια κορῃ του, τὴν λεπτότερη καὶ καλλιεργικώτερη ψυχὴ ποὺ ἔγνωρισα στὴ ζωὴ μου, εἰδα:

Μέσ' ἀπὸ τὴν θολή τὴν ἀτμοσφαῖρα,
Σὰν μάσημένια γάζα σκεπαστά,
Τὰ χωριουδάκια λάμποντα πέρα - πέρα
Σὰν πρόβατα λευκά, κοπαδιαστά,
Καὶ σκύθονταν σάν βουβά καὶ κοιμισμένα
Απὸ τὴν βούη τοῦ ἀνέμου φοβισμένα.



Ο Κυματοθεαύστης — Σκήτο Λέλας Χατζηιωάννου

Πέρα, μακρινά, ἀπὸ τοῦ πέλαγον τὴν ἄχνη
Σὰν νάχονν στήσει ἀνάλαφο χορό,
Γύρω, καὶ σάν πασπαλιστὰ μὲ πάχη,
Τάλλα νησάκια διάλλια θωρῶ,
Ἐδῶ ποὺς τὴν Κυρά τους νὰ κυττάζονται,
Καὶ τῶμορφο ἀδελφάκι νὰ θαυμάζονται...

Πῶς νὰ λησμονήσω τὰ δροσόπνια καὶ μυροβόλα μελτέμια του, ποὺ μούφεροναν ἐπάνω στάνναλαφρα φτερά τους μαζὶ μὲ τοῦ κύματος τὴν ἄλμη καὶ τοῦ θυμαριοῦ τὸ ζωγόνον ἀρωματὰ μελτέμια ποὺ μενανούριζαν στοργικὰ σάν μητρικὴ ἀγκάλη, ποὺ μεχαῖδεναν ἀπαλὰ καὶ γλυκὰ καὶ πουπουλένια, ὡσάν τὰ ὄνειρα τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας τὰ μελτέμια, τὰ βλογχμένα παιδάκια τοῦ Βορηᾶ, ποὺ θαρρεῖς, ύφαινον γύρω στὸ μολυβένια κοριμά μας κάποιες ἀρατες καὶ ἄλλες φτερούγκες καὶ μᾶς δροσίζονται, καὶ μᾶς μυρώνονται, καὶ μᾶς βαλσαμώνονται τὴν πικρὴ ζωὴ μας τὰ μελτεμάκια, ποὺ ἀνακοινίζονται τὰ στήθη μας μέσα στὸ ἀποτυπικὸ τοῦ καλοκαιριοῦ λιοπῆρι καὶ ἀρωματίζονται τὴν κουφασμένη ψυχὴ μας μὲ τὸ ἀθάνατο νερό της λήθης, πῶς νὰ τὰ λησμονήσω, ποὺ τόσο τάγαπω, τόσο τὰ λαχταρῶ, τόσο τὰ λατρεύωνται.

Ωνδεῖα καὶ μυρωμένα μελτεμάκια μου,

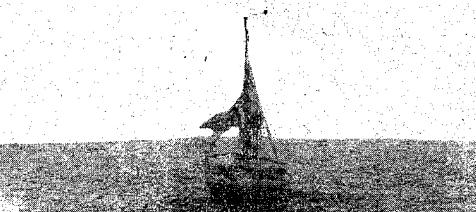
Απὸ τὰ νέφη τάπαλα,
Τὰ καράβια σας τὰ αἰθέρια—
Αρμενίστε χαμηλά,
Γιὰ νὰ παίξετε τρελλὰ
Σὰν μυρωάδες περιστέρια,
Απὸ τὰ νέφη τάπαλα.

Τὸν πελάγον τὰ παιδιά,
Τὰ ἐλαφρὰ τὰ κύματα
Κάθε αὐγή, κάθε βραδυνά,
Σᾶς ζητοῦν στὴν ἀμμονδιά
Μὲ γοργὰ πηδήματα,
Τὸν πελάγον τὰ παιδιά.

Απὸ ποιᾶς Ἐδὲμ γωνία,
Η ποιὰ σφαιραῖν εὐλογίας
Ἐρχεστε μάθε χρονιά
Μὲ τὰ αἰθέρια σας πανιά
Στὸ νησὶ τῆς Παναγίας,
Απὸ ποιᾶς Ἐδὲμ γωνία;

Τὸν Βορηᾶ τρελλὰ παιδιά,
Μελτεμάκια μυρωμένα
Μὲ δροσία καὶ μενοδιά,
Ράνετέ μου τὴν καρδιά,
Μελτεμάκια εὐλογημένα
Τὸν Βορηᾶ τρελλὰ παιδιά!

Πῶς νὰ μὴν ἔχω παντοτεινὴ τὴν ἐντύπωσι τὴν βάθεια ποὺ μέκανε τὸ Βιοτεχνικὸ Σχολεῖο, ποὺ διατηροῦν ἡ πειό φιλάνθρωπες καὶ τιμήνες κυρίες τῆς Τήνου μὲ ἀσβεστη στοργὴ σὰν



Σκήτο Λέλας Χατζηιωάννου

Εσπιάδες καὶ μὲ μητρικὸ πόνο γιὰ τὶς φτωχοῦλες τοῦ νησιοῦ κύρες τὸ Βιοτεχνικὸ Σχολεῖο, τὸν ναὸν αὐτὸν τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐργασίας, τὸ δεύτερο αὐτὸν ἰδρυμα ποὺ μιαμάζει ὁ προσκυνητὴς οὔτερο ἀπὸ τὸν ναὸ τῆς Μεγαλόχαρης Κυρᾶς του, καὶ δπου:

Γιὰ σύμβολό του τὸ Σχολεῖο
Σταυρὸ του κεικονίσματά του
Ἐχει τὸ μάγον ἐργαλείο,
Ποὺ νφάνει τὰ μεταξωτά του.

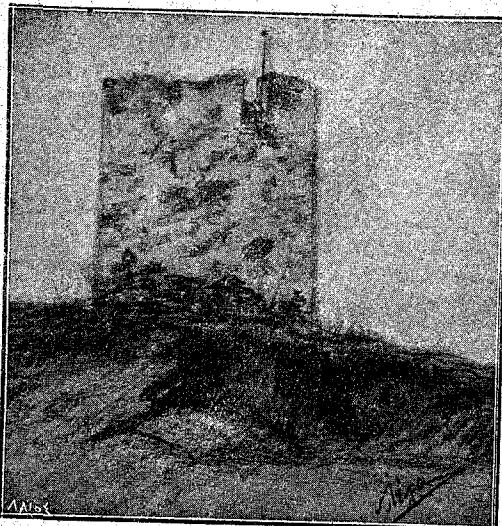
Δὲ βρίσκονταν μόνον τὸ φωμὶ¹
Ἐκεὶ ἡ φτωχοῦλες ἡ παρθένες
Παίρνονταν ποροκιό των τὴν Τιμὴ²
Νὰ γείνονταν μάννες ζηλεμένες.

Καὶ τώρα, ἀφοῦ ἀρχισα μένα παραμῆνι ἀφῆστε με νὰ τελείωσω μένα ὅλο παραμῆνι πειό ἀλλημινὸ ἀπὸ τὸ πρῶτο.

Μιὰ φορὰ κέναν καιρὸ σένα μικρό, πολὺ μικρὸ νησάκι, ἥτανε πολλοὶ μῆλοι, ἀνεμόμυλοι, νὰ ποῦμε καλλίτερα.

Μ' ἀπὸ δλους τοὺς μῆλους τοῦ νησιοῦ, ὁ πειό ζωηρός, ὁ πειό φλογερός, μὰ καὶ ὁ πειό ἀνεμόδαρμένος ἥτανες μῆλος ποὺ σὲ κάθε καιρό, σὲ κάθε ἀνεμο, νοτιά, ἢ βορηᾶ, ἐννοοῦσε νάλεση τὸ σιτάρι του. Καὶ θὰ μερώτησετε γιατί; Γιατὶ δι μῆλος αὐτὸς εἶχε φλογερὴ ψυχὴ καὶ ἀγαποῦσε τὸ νησάκι τόσο πολύ, ποὺ δταν ἔγνωριζε, ἔγνοριζε, μὲ τὰ κατάλευκα σὰν κύκνου φτερά του, ἐνόμιζες πῶς ἀπὸ μέσον ἀπὸ τὰ σπλάχνα του μαζὶ μὲ τὸ ἀλεύρι, πετούσε καὶ κάποιο τραγούδι γιὰ τὸ νησί του, ἔναν μυστικὸ ὕμνο λατρείας καὶ ἀγάπης γιὰ τὸν ἀνθρώπους.

Οπως σᾶς είτα ὅμως στὴν ἀρχὴ τοῦ παραμῆνος δι καλὸς δ μῆλος μας, δ ἀνεμόμυλος, νὸ



Ο μύλος — Σκήτο Λέλας Χατζηιωάννου

ποῦμε καλλίτερα, είχε την άτυχία νὰ τὸν χτυπάνε δλα τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου. Μὰ ἐκεῖνος, θαρ-

ρεῖς πῶς τὸν ἔμελε διόλου; "Όλο ἐστοιφογύ-
ριζε καὶ ὅλο τραγουδοῦσε τὸ αἰώνιο τραγοῦδι
τῆς Ἀγάπης γιὰ τὸ νησάκι του, λές κῆτανε μαγε-
μένος καὶ τρελλός ἀπὸ χαρὰ ποῦδινε σ' ἐκεῖνο
τροφὴ καὶ ἀς μὴν ἐτρέφετο ὁ φτωχὸς ἐκεῖνος
παρ' ἀπὸ ἀγέρα κιάπὸ τραγοῦδι:

*Μὰ στρέψε - στρέψε στὸν ἀγέρα
Καὶ ψάλε - ψάλε μοναχά,
Σωράζεται ἀψυχος μιᾶ μέρα
Μὲ τὰ φτερά του τὰ φτωχά,
Στρέψε καὶ ψάλε νύχτα μέρα.*

Αὐτὸς εἶναι τὸ παραμῦθι τοῦ μύλου, τοῦ ἀνε-
μόμυλου, νὰ ποῦμε καλλίτερα.

— Τί κριμα ποὺ τελείωσε τὸ παραμῦθι τοῦ
μύλου μὲ τὰ σπασμένα φτερά!

— "Όχι, δὲν τελείωσε ἀκόμη. Μιὰ φορὰ ἐπέ-
ραστος ἔνας ποιητής ἀπὸ καὶ πέρα καὶ τὸν ἐπό-
νεσε τόσο πολὺ ποὺ τὸν πῆρε γιὰ νὰ τὸν κάνῃ
σπιτάκι του καὶ τάφο του...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

ΠΑΡΑΡΛΑΜΑ

Κάποτε τοῦ Φάρμα τοῦ ἔρχόνταν καὶ ἀναμνή-
σεις. Καὶ θυμώταν ὅτι εἶχε πατέρα, ποὺ
φοροῦσε φέσι καὶ κόκκινο ζωνάρι, καὶ μάννα τῆς
δποίας εἶχε ξεχάσῃ καὶ αὐτῆς τὴν μορφή, ποὺ
φοροῦσε τσεμπέρι. "Άλλο τίποτε! "Όλα τὰ ἄλλα
τὸ εἶχε φάγη τὸ γύρισμα τῆς ὁδᾶς, καὶ ἐπειτα
τὸ κρασί, ποὺ ἔπινε γιὰ ξεκούρασμα. "Άλλα, τί
ῆθελε νὰ θυμάται;

Τὴν γυναῖκα τὴν εἶχε λησμονήση καὶ κανεὶς
Δαίμονας δὲν καταδεχόταν νὰ τὸν τὴν φέρῃ στὸ
νοῦ γιὰ νὰ τὸν πειράσῃ. "Οταν κάποτε ἐβλεπε
καμιὰ νὰ ἔρχεται μέσα στὸ κατάστημα, τὴν κύ-
ταζε χάσκοντας σὰν παράξενο πρᾶγμα, ποὺ
πρώτη φορὰ τὸ ἐβλεπε.

Οἱ τεχνίτες τὸν περίπαιξαν. Αὐτὸς δὲν ἀπαν-
τοῦσε ποτέ. Σχεδὸν εἶχε χάση τὴν λαλιά του.
Μόνο αἰσθανόταν μῖσος, τὸ μόνο ἀνθρώπινο
ποὺ τὸν ἔμεινε. Δὲν γελοῦσε ποτὲ, εἶχε ἀπομάθη
νὰ γελᾷ καὶ κανεὶς ποτὲ δὲν τὸν εἶδε ἐτού καὶ
χαμογελῶντα.

Τὸ μόνο, μέσα στὸ σβυσμένο καὶ ἔρημο ἀπὸ
ἄλλα αἰσθήματα σῶμα του, ποὺ ἔμενε, ἦταν τὸ μῆ-
σος, δύποσ μένει σὲ ἐρειπωμένο σπίτι ἡ πύργο, φεϊδι.

"Οταν ἔσχόλαζε, ἔπινε δόσο ποὺ μεθοῦσε, καὶ
ἔτοι παραμιλῶντας χωρὶς νὰ ἔννοη κανεὶς τί
ἔλεγε σὰ νὰ μιλοῦσε τὴ γλῶσσα τῆς ὁδᾶς,
ἔπηγαινε νὰ κοιμηθῇ.

Εἶχε καὶ παρέα στὸ κρασοπούλειο ποὺ πήγαινε
ἄλλο ἦταν σαντή σὰ βουβό της πρόσωπο. Φαι-
νόταν μόνον νὰ προσέχῃ σὲ διτὶ ἐλεγαν. Δύσ-
κολα ὅμως νὰ τὸν μείνῃ τίποτε στὸ νοῦ ἀπὸ διτὶ²
ἀκούγε, σᾶλα περνοῦσαν δίχως νὰ ἀφήσουν ἵχον.
Μιὰ βραδειὰ ἀκούσει κάποιον πολυέρεο τῆς
παρέας, νὰ διηγῆται κάπι τῆς Γραφῆς. "Ἐλεγε
γιὰ τὸ χειρὶ ἐκεῖνο, ποὺ εἶχε γράψη στὸ συμπό-
σιο τοῦ Βαιτάσαρ τὶς λέξεις. Μενέ, Μενέ θεκέλ,
οὐ φαρσίν! Καὶ διτὶ αὐτὲς οἱ λέξεις εἶχαν φέρῃ
τὸν τρόμο στὸν Βασιλέα καὶ σὲ δλους τοὺς
ἄλλους τοῦ συμποσίου καὶ κανεὶς δὲν βρισκόταν
νὰ τὶς ἔξηγήσῃ τὶ ἔννοούσαν.

Αὐτὰ τὰ ἀκούσει μὲ προσοχὴ μεγάλη ἀνοίγον-
τας καὶ τὰ μάτια του τρομαγτικά. "Οταν τὸ
μόνο, ποὺ μπόρεσε νὰ χαραχθῇ στὸ νοῦ του
μαζὶ μὲ τὸν κρότους τῆς ὁδᾶς.

Τὴν ἄλλη βραδειὰ ἀμα ἔσχόλασε, διντὶ νὰ
πάγη στὸ κρασοπούλειο, διευθύνθησε στὸ δωμά-
τιο του. Εἶχε συγκάτοικο ἔναν πατριώτη του, δ
διποίος πήγαινε πολὺ ἐνωρὶς καὶ κοιμώταν. Τὴν
πόρτα ποτὲ δὲν τὴν ἔκλειναν καὶ μπῆκε ὁ Φάρ-
μας μέσα χωρὶς νὰ μεταχειρισθῇ κλειδὶ ἢ νὰ
κτυπήσῃ. Ο συγκάτοικός του ἦταν ἐκεῖ καὶ κοι-
μῶταν.

"Ενα λυγναράκι ἔκαιε πάνω στὸ τραπέζι καὶ
φωτίζε ἔνα ξερὸ κομμάτι ψωμὶ καὶ τρεῖς ἔλλες

σάπιες βαλμένες ἀντὶ σὲ πιάτο, σένα χαρτὶ³
κίτρινο. Μιὰ μινγά, ἀγνωστὸ γιατὶ ξενυχτοῦσε,
καθόταν πάνω στὸ ξεροκόματο τοῦ ψωμοῦ,
συλλογισμένη.

Ο Φάρμας ἔμεινε ἀρκετὴ ὥρα συλλογισμένος
καὶ αὐτός, ἐπειτα ἔφυγε γρήγορα καὶ πῆρε τὸν
δρόμο τοῦ καταστήματος ποὺ δούλευε, κυττά-
ζοντας κάποτε καθὼς πήγαινε, τὴν ἡμισέλινο,
ποὺ τὸν φαινόταν σὰ χρυσὸ λαμπερὸ ψάρι
φτερωτό.

Τὸ κατάστημα εἶχε καὶ αὐλὴ πίσω καὶ ἀπὸ ἐκεῖ
πῆγε. Ἄνεβηκε σὲ μιὰ ἐλλὰ, ποὺ ἦταν ἀπὸ ἔξω,
μιὰ ψωμισμένη ἐλλὰ, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ὁ ἀνθρώπος
τῆς ὁδᾶς καὶ τοῦ κρασιοῦ, ἐλαφρὸς πήδησε στὴν
αὐλὴ. Φύλακας δὲν ἔμεινε στὸ κατάστημα ἄλλος
ἀπὸ ἔνα σκυλί, ἀλλὰ αὐτὸς πῆγε κοντά του, μετά
ἔνα μικρὸ γαύγισμα, καὶ τοῦ ἔγλειψε τὰ χέρια.

Μπῆκε μέσα ἀπὸ ἔνα φεγγίτη πόρτας, διόπου
στήριξε μιὰ μισοσπασμένη σκάλα.

Στάθηκε στὴν κάτω αἵθυφα διόπου ἦταν
μεγάλα ἔργαλεῖα καὶ τὸ γραφεῖο τοῦ καταστη-
ματάρχου. Ἐκεῖ ἀναψε ἔνα σπίρτο καὶ ἀφοῦ
κύτταξε σὰ νὰ ζητοῦσε κάπι στὸν τοίχο, ἀνέβηκε
σένα ἔργαλεῖο καὶ ὀρχισε νὰ γράφῃ ψηλὰ στὸν
τοίχο μὲ κάρβουνο μιὰ λέξη — *Παραδάμα!*

Ήταν φανταστικὴ ἡ λέξη: τοῦ τὴν εἶχε βγά-
λει τὸ κρανίο του, ἀλλὰ τὸν φαινόταν νὰ λέγῃ
κάπι κακό!

"Ἐφυγε ὅπως εἶχε πάγη.

Τὸ ποώδη, διαν πῆγε στὴν ἔργασία, ἐπρόσεχε
νὰ δηρί τι θὰ γείνη γιὰ τὴ λέξη. Καὶ δὲν πέρασε
πολὺ καὶ ἀκούσει τὴ φωνὴ τοῦ καταστηματάρχου
νὰ φωνάζῃ.

— Τί εἶνε αὐτὸς ἐκεῖ! Ποιὸς τούγραφε αὐτό;

— Η φωνὴ τοῦ καταστηματάρχου ἦταν σὰ φο-
βισμένη.

— Ολοὶ ἀφίσαν τὲς δουλιές των καὶ ἐτρέξαν
νὰ δοῦν.

— Παραδάμα!

— Η λέξη, ποὺ ἔβγαλε τὸ κρανίο του, βρισκόταν
στὰ χελύια δλων.

— Μὰ ποιὸς τὴν ἔγραψε;

— Εποδύβαλε καὶ αὐτός τὸ πρόσωπό του ἀπὸ
πάνω ἀπὸ τὴ σκάλα καὶ κύτταξε.

— Ολοὶ ἡσαν μαζεμένοι κυττάζοντας τὴ λέξη
ἐκείνη! ...

Κανεὶς δὲν ἡμποροῦσε νὰ ὑποπτευθῇ αὐτόν,

καὶ οὔτε ἀκόμα παρατήρησαν ὅτι δὲν ἐτρεξε καὶ
αὐτός νὰ δῃ.

Ο ἀρχιτεχνίτης αὐτὸν ἔβαλε νὰ τὴν σθήσῃ.
Καὶ τὴν ἔσβησε λέγοντας σιγά, σιγά τὴ λέξη.

Τὴν νύχτα ἔκανε πάλι τὸ ίδιο. "Άλλα τὴ λέξη
δὲν τὴν ἔγραψε τώρα μὲ κάρβουνο ἀλλὰ μὲ
χρώμα κόκκινο.

Παραδάμα!

Τὸ ποώδη ἀλλος θόρυβος. "Ο καταστηματάρ-
χης κιτρίνης πολύ. Ζητοῦσε τὸν ἀνθρώπο,
ἄλλος ἔξαφνα φοβήθηκε μὴ δὲν ἦταν ἀνθρώπος.
Καὶ ὅμως εἶπε δυνατά.

— Πρότει νὰ βρεθῇ!

— Ή ίδεα πάλι μὴ κάπιοις ἥθελε νὰ παίξῃ, νὰ
τὸν γελωτοποιήσῃ, τὸν ἔκαναν ἔξω φρενῶν καὶ
φωνάζεις ὅτι θὰ τοὺς διώξῃ δλους!

Ο Φάρμας ἀκούσει τοὺς τεχνίτες νὰ λένε
μεταξὺ τους, μὴ φροντίζοντας γι' αὐτὸν ὅπως
καὶ γιὰ τὸν σκύλο τὸν φύλακα, διτὶ φάντασμα
θὰ βγαληνή στὸ κατάστημα καὶ αὐτὸς θὰ τὸ
ἔγραψε! Καὶ οἱ τεχνίτες ἔμειναν πεισμένοι, διτὶ⁴
φάντασμα, δίχως ἄλλο, βγαίνει τὴ νύχτα καὶ
γράφει αὐτὴ τὴν παράξενη λέξη, ποὺ κάπι διά-
σημαίνει στὴ δικῇ του γλώσσα!

Τὴν νύχτα δικῇ του καταστήματος ἔβαλε
φύλακας. Τὸ ποώδη δὲν ὑπῆρχε νὰ λέξῃ! "Άλλα σὲ
λίγο, καθώς δικῇ του καταστηματάρχης ἔμπαινε, νὰ λέξῃ
ήταν πάλι στὸν τοίχο γράψαμενη μὲ τὰ κόκκινα
γράμματα της!

Ο Φάρμας εἶχε βρῆι εύκαιρια καὶ τὴν εἶχε
γράψη.

Ολοὶ στὸ πόδι. "Ο καταστηματάρχης τα-
ραγμένος, κιτρίνος, δικῇ τεχνίτης, οἱ τεχνίτες,
ὅλοι στεκόνταν μαρμαρωμένοι ἐμπρόδες στὰ κόκ-
κινα γράμματα, ποὺ κάπι διάσημαίνει στὴ
μεγάλα.

Παραδάμα!

Οἱ τεχνίτες ἀρκίσαν νὰ δρκίσωνται τοὺς μεγα-
λείτεροις δρκούς, πολλοὶ ἔκλαιαν, διτὶ δὲν γνω-
ρίζουν τίποτε, δὲν έρουν ποιὸς τὰ γράφει, ἀλλὰ
κάπιοις, κάπιοιο...

— Ήθελαν νὰ πούνε φάντασμα, ἀλλὰ δὲν τολ-
μοῦσαν...

Ο Φάρμας φάνηκε ἀπὸ ψηλὰ νὰ κυττάζῃ,
ἐπειτα τοστήρηκε γρήγορα καὶ πῆγε κοντά στη
ἔρδα, καὶ ἐκεῖ κρατώντας τὸ χερούλι της γέλασε,
ἔστερα ἀπὸ τόσα χρόνια, ἔνα σιωπηλό γέλιο! ..

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ



ΠΑΛΑΙΑΙ ΑΘΗΝΑΙ

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΡΟΛΙΝΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1816

Ενα βράδυ — πρὸ ἐτῶν πολλῶν — ἔγραψεν
ἀπὸ σύντομον περίπατον μὲ τὸν ἀλησμόνη-
τον καὶ χωρίτωμένον ἐκεῖνον διμιλητῆν, τὸν
Εἰρηναῖον Ἀσώπιον, καὶ ἀργὰ ἀργὰ ἀπὸ τὴν
λεωφόρον τῆς Ἀκροπόλεως ἐπήραμεν τὴν ὁδὸν
Βύρωνος καὶ ἔπειτα τὴν ὁδὸν Ἀδριανοῦ. “Οσοι
δὲν ἔκαμαν ἔνα περίπατον ἢ δὲν ἐπέρασαν ἔνα
χειμωνιάτικον ἀπόγευμα μὲ τὸν γλυκύτατον ἐκεῖ-
νον ἄνθρωπον τοῦ δποίου τὸ ἀσπρὸν οὐφάλι
ἥτο γεμάτο ἀπὸ ἀνέκδοτα χαριτωμένα, δὲν εἶναι
δυνάτὸν νὰ μαντεύσουν τὸ θέλγητρον τῆς διμι-
λίας του, τὴν χάριν τῆς διηγήσεώς του καὶ νὰ
αἰσθανθοῦν τὴν λύπην τῶν ὅλιγων νέων τότε
φύλων του ὅταν τὸν ἐνάσπισεν

Εἰς ἔνα σημεῖον τῆς δδοῦ Ἀδριανοῦ ὁ Ἄσωπος ἐστάθη, καὶ σκυψάσθη ὅπως ἐπήγαινε, ὑψώσας τὸ χλωμὸν ἀριστοφρατικὸν πρόσωπον μὲ τὰ ἀσημένια μαλλιά καὶ τὶς ἀσημένιες φαβορίτες, καὶ μοῦ ἔδειξε ἔνα σπίτι.

— Εἰς αὐτὸ τὸ σπίτι, μοῦ εἶπε, ἔμεινε πέντε
ἡ ἐξ ἡμέρες μία βασίλισσα.

— Μία βασίλισσα;

— Ναι, ή Καρολίνα της Ἀγγλίας, ή σύζυγος τοῦ Γεωργίου Γ', τὴν δοπιάν δὲ ἀνδρας της ἔχωρισε ἐνεκα συζυγικῆς ἀπιστίας.

Ἐμελετοῦσα τότε τὰς παλαιάς Ἀθήνας καὶ ἔγραφα τὸ πρῶτον μέρος τῆς «Βασιλίσσης Ἄμαλίας» τὴν δόποιαν ἔξεδωκα ἀργότερα. Δεύτερον μέρος τῆς μελέτης ἐκείνης ή δόποια, κατά τὴν γνώμην μου, είχε τόσον ἀφθονον κοινωνικὸν καὶ ἐθνικὸν ἀκόμη ἐνδιαφέρον, δεν ἔξεδωκα, διότι... τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν διαβάζει μόνον ἀναγγώσματα «πλήρη ἀφθάστου γοητείας καὶ μὲ συναρπακόυσας σελίδας».

⁹ Ανετινάχθη λοιπὸν ὅταν ἤκουσα ὅτι μία ἐπισκέπτρια τόσον ἐπίσοντος ἦλθε καὶ ἐκάθησε εἰς τὰς παλαιάς μου¹⁰ Ἀθήνας τὰς ὅποιας ἀγαποῦσα πλέον τόσον, ὡς νὰ εἶχα ζήση εἰς αὐτάς. Καὶ ἐξήτησα περισσότερας πληροφορίας ἀπὸ τὸν Εἰρηναῖον Ἀσώπιον. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος δὲν ἤξευρε πολλὰ πράγματα. Μόλις ἦτο βέβαιος ὅτι ἡ Καρδαλίνα τῆς Ἀγγλίας εἶχεν ἔλθη κατὰ τὸ ἔτος 1815 ἢ 1816 καὶ ὅτι ἔμεινεν εἰς τὸ σπίτι ἐκεῖνο τέσσαρας ἢ πέντε ἡμέρας. Μία ἔγγονη τοῦ τότε ἰδιοκτήτου, γραία πλέον καὶ χήρα κᾶποιού συνταξιούχου ἀξιωματικοῦ, θὰ ἥμιτοροῦσε νὰ δώσῃ πληροφορίας περισσότερας.

Ἐπῆγα τὸν Ἀσδρίον εἰς τὸ μικρὸν σπιτάκι του τῆς ὁδοῦ Ἀγησιλάου, καὶ ἐπέστρεψα διὰ ν' ἀρχίσω τὰς ἐρεύνας μου. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐσκαρφάλωνα εἰς τὸ παλαιότερον τμῆμα τῆς

παλαιᾶς Πλάκας καὶ ἔφθανα εἰς ἓνα σπιτάκι εἰς τὸ δυοῖν τὸν είχα πληροφορηθῆ ὅτι ἔζούσει η πολύτιμος γραῖα.

— Τώρα ἔρχεσθε; μισθίστε μάς πρόδυνμος γυναικοῦλα καθισμένη εἰς τὴν θύραν. Ἡ κυρά-
Αρτεμίσια πέθανε τὴν περασμένη βδομάδα, τῆς
Ἀναλήψεως.

Ανέκρινα τὴν πρόθυμον ἐκείνην γυναικα. Τὸ μόνον ποὺ ἔξευχεν ἦτο ὅτι ὁ πάππος τῆς κυρά-
Ἀρτεμισίας ἦτο εἰς τὴν ὑπήρξιαν κάποιας
ἔνης βασιλίσσης, καὶ ὅτι τοῦ πάππου τῆς αὐτοῦ
τὸ σπίτι ἦτο ἐκεῖ ποὺ εἶναι τώρα τὸ φαρμα-
κεῖον ἡ «Ἐλαφρος». Αὐτὸς ἀκριβῶς ἦτο ποὺ μοῦ
εἴχε δεῖξει ὁ Ἀσώπιος. «Ωστε ἡ πληροφορία ἦτο
ἀκριβής. Πᾶς νὰ ἔξαριθωδούν δῆμος τὰ ἐπί-
λοιπα; Καὶ ἔπειτα ἀπὸ μερικάς ἀκόμη ἀναζητή-
σεις αἱ δοποῖαι δὲν ἔφεραν κανὲν ἀποτέλεσμα,
ἄφησα εἰς τὴν τύχην τὴν φοινίδα νὰ μὲ πλη-
ροφορήσῃ, ἐὰν τῆς ἥγετο δοξεῖς.

Πρὸ δὲ λίγων ἀκούμηται μηνῶν εὑρέθην πάλιν εἰς
δὲ ἱστορικὸν σπίτι τῆς ὁδοῦ Ἀδριανοῦ. Οἱ
σημερινοὶ ἰδιοκτῆται, δὲ κ. Βουσάκης καὶ δὲ κ.
Ζαλακώστας, δὲν ἔξειραν νὰ μοῦ εἴπουν τίποτε.
Μόλις εἰχαν ἀκούση ἀμυνθῶς δὲ δὲ λίγον παρα-
άτω ἡτοῦ καρποίον τουρκικὸν νεκροταφείον καὶ
τι εἰς τὰ ὑπόγεια τῶν σημερινῶν των ἀποθη-
ῶν εὑρέθησαν πινάρια περιέχοντα χρυσᾶ νομί-
ματα. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ δὲ αὐταῖς αἱ πληροφορίαι
ἐν μοῦ ἔχονται εἰς τίποτε, καὶ αὐτὰς δῆμος
ἐν τὰς ἐβεβαιώναν αἱ σημερινοὶ ἰδιοκτῆται
φοῦ ἐπρόκειτο περὶ συμβάντων τὰ δόποια ἔγι-
αν πολὺ ποὶν νὰ γίνονται αὐτοὶ κύριοι τοῦ ἱστο-
κοῦ σπιτιοῦ.

⁹Επανέπεσα λοιπόν εἰς τὴν ίδιαν ἀπελπισίαν
καὶ καλός μου φίλος γνωρίζων τὸ ἐνδιαφέρον
μου πρὸς κάθε παλαιὸν κιτφινισμένον χαρτί,
οὐ ἔδειξεν ὅμολογον τοῦ 1834 διὰ τοῦ ὅποιου
πίποιος Ἀρτέμιος Τρίμης ἔδανεῖστο ἔξακοσίους
σύνικας ἀπὸ τὴν κήραν Παναγιούλαν Ντόκα,
καὶ νὰ ἐπισκευάσῃ τὴν οἰκίαν τοῦ. Η τοποθεσία
ἡ ἡ περιγραφὴ τῆς οἰκίας συνεφώνουν ἀκρι-
στατα μὲ τὸ σπίτι τῆς ὁδοῦ Ἀδριανοῦ.

Καὶ ἐνῷ καὶ αὐτῇ ἡ πληροφορία ἦτο ἀπλῶς
αυτῇ ὥστε μόνον νῦν ἀνάψῃ τοὺς μὴ οἰεσθέν-
τε πόδους, ἔξαφνα εἰς ἔνα γαλλιών κατάλογον
λαιῶν βιβλίον τὸν διποίον ἔξεφύλλιζα τυχαίως,
καλυπτω τὸ ἔντος ενοήμα.

«Ταξιδία τῆς Α. Μ. τῆς βασιλίσσου τῆς γυγλίας καὶ τοῦ βαρόνου Περγκάμη, κλειδούχου εἰς Γερμανίαν, Ιταλίαν, Ἑλλάδα, Τύνιδα, ρουσαλήμ κ.τ.λ. κατὰ ἔτη 1814—1820, μὲ

διάφορα ἀνέκδοτα περίεργα καὶ ἐνδιαφέροντα, όποια Tarnini Almerté, "Ελλήνος προσκεκουλημένου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της. Παρίσιοι 1821".

Αὐτὸς ἦτο. Ἡ τύχη μοῦ ἔστελε τώρα ή ιδία
ἢ μέσον νὰ μάνω ἐπὶ τέλους ἐμεῖνο τὸ δοποῖον
ζητοῦσα δέκα ἔτη. Καὶ τὸ περιέργον βιβλίον
παρηγγέλθη τηλεγραφικῶς καὶ ἤλθε ταχύτατα.
Καὶ αἱ πληροφορίαι του εἶναι πραγματικῶς
κανοποιήτικάτατα.

Εἰς τὸ περίεργον βιβλίον του ὁ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Ταφρινὶ Ἀλμερτὲ Ἐλλην συγγραφεὺς — θὰ ἴδωμεν παραχότω τὸ ἀληθινὸν ὄνομά ου,— διηγεῖται ὀλόκληρον τὴν ἔξαετή περιπλάνησιν τῆς ἡγεμονίδος εἰς τὰς τρεις ἥπειρους.

Ἡ Καρολίνα τοῦ Μπροῦνσβιχ, σύζυγος τοῦ
φιλότητος τῆς Οὐαλλίας Γεωργίου, δὲν ἔζησε
οὐδὲ μὲ τὸν ἄνδρα τῆς. Μόλις ἀπέκτησαν ἐν
έκνον, οἱ δύο σύζυγοι ἔχωροι θηταν, ὁ χωρισμὸς
ἐπεδόθη εἰς τελείαν ἀσυμφωνίαν χαρακτήρος.
Η μικρὰ κόρη, ἡ ποικήπισσα Σαρλόττα, ἀπε-
πάσθη ἀπὸ τὴν μητέρα τῆς καὶ ἐκείνη ἀπῆλπι-
μένη ἐρούφη εἰς τὰ ταξείδια διὰ νὰ περάσῃ
ἡ λύπην τῆς. Ο Ταρούινι βεβαιώνει ὅτι ὁ βασι-
εὺς Γεώργιος δ Γ', ἥγάπα καὶ ἔξετίμα τὴν νύμ-
ην του. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς δὲν ἔζησε πολύ. Ἡ
απάστασις μάλιστα τῆς ὑγείας του τοῦ ἐπέβαλε
ἀποσυρθῆ ἀπὸ τὸν θρόνον καὶ ἡ ἀντιβασιλεία
νετέθη εἰς τὸν Γεώργιον Δ', τοῦ ὅποιού πρῶ-
τον ἔργον ἄμα τῇ ἀναλήψει τῆς ἀρχῆς, ἵτο νὰ
ροιβῇ εἰς ἀμείλικτον καταδίωξιν τῆς γυναικός του.

Οἱ σύμβουλοι τοῦ ἀγτιβασιλέως ὑπέδειξαν εἰς
τὴν πριγκήπισσαν Καρολίναν ὅτι καλὸν θὰ ἦτο
ἡ ἐπιχειρήση ταξειδίου εἰς τὰς αὐλὰς τῆς Εὐρώ-
πης διότι ἡ διαρκῆς παρουσία τῆς εἰς τὸ Λονδῖ-
νον ἥδυνατο νὰ ἐπιδράσῃ ἐπιβλαβῶς ἐπὶ τῆς
νατροφῆς τῆς μικρᾶς πριγκηπίσσης Σαρλόττας,
καὶ τῆς ἀπείρου τρυφερούτητος τὴν ὄποιαν
οὐδάνετο δὲ ἀντήν. Ή δυστυχῆς Καρολίνα ήξεν-
ει ὅτι δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ ἀλλημινός λόγος τῆς ἀπο-
αιρούνσεως καὶ τῆς ἔξορίας. Ἄλλ' εἴτε διότι εἶδε
τι δὲν ἥδυνατο νὰ γίνη ἀλλως, εἴτε διότι ἥρεσε
ἢ εἰς αὐτήν αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ἐλευθέρας περι-
λανήσεως, ἐδέχθη τὴν ἔξορίαν καὶ μάλιστα τὴν
μαρτύρεινε δοσον ἥδυνατο. Ἐπὶ ἔξι ἔτη ὅχι μόνον
τῆς Εὐρωπαϊκᾶς αὐλᾶς, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀφρικὴν
καὶ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν μικρὰν τότε καὶ λησμο-
νιμένην Ἐλλάδα ἐπεσκέψθη, ἐπὶ ἔξι δὲ ἔτη τὴν
αρχοκολούθει παντοῦ ἡ κατασκοπεία τοῦ συζύ-
γου τῆς, ἀλλὰ καὶ τὸ σκάνδαλον τῶν ἐρώτων τῆς
τὸν κλειδοῦχον τῆς Περογκάμη.

Μετὰ δύο ἑτῶν ἀναβολὰς καὶ δισταγμοὺς ἡ
μιγκήπισσα Καρολίνα ἀνεχώρησε τὸν Μάιον
τὸν 1814 ἀπὸ τὸ Λονδίνον διὰ τὸ Ἀννόβερον.
πὸ τὸ Μπρούνσβικ ἐπέρασεν εἰς τὴν Ἰταλίαν
ἢ ἐκεῖ, εἰς τὸ Μιλάνον, ἔκαμε τὴν γνωριμίαν
τὸν Περογκάμι, γνωριμίαν ἡ οποία ἔγινεν αἰτία
γίνη ἡ μοναδικὴ εἰς τὸν κόσμον δίκη βασι-

σοης ἐπὶ συζυγικῇ ἀπιστίᾳ, δίκη η ὅποια ἐκρά-
σεν ἐπὶ ἓν ἔτος ἀνάστατον τὸν κόσμον τότε.

Ο Περγκάμι αὐτὸς κατήγετο ἀπό τὸ Τουρι-
ν ἀπὸ γονεῖς εὐγενεῖς καὶ πλουσίους, ἐστού-
ζε δὲ εἰς τὸ κολλέγιον τῆς Μάντουας, δταν
ῆλθον οἱ Γάλλοι εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ο Περ-
γκάμι ἐγκατέλειψε τὸν κλῆρον διὰ τὸν ὄπιον
οιωρίζετο καὶ ἔλαβε τὰ ὅπλα ὑπὲρ τῆς πατρὶ-
ς του.

Ἐνθουσιάδης εἶναι ἡ περιγραφὴ τὴν διοίλαν
μει ὁ Ταφιμνὶ διὰ τὸν Περγαμόν «Θαυμασία
τραλή, ἐπὶ σώματος ἡρακλείου, λέγει. Γλυκύς,
ριποτικιός, εὐάισθητος, διαφέρει πολὺ τῶν
μπατριωτῶν του κατὰ τὸν χαρακτῆρα, διότι
τε ἡ ἐδικησία δὲν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ψυχήν
ν. Προσθέσατε εἰς αὐτὰ τὴν ἀντίθεσιν ἀνδρείας,
διποίᾳ φθάνει τὴν παραφροσύνην, καὶ μετριο-
σύνης ἵσης πρὸς τὴν ἀνδρείαν. Ἐκτὸς τού-
τοῦ δ Περγαμόν ἔχει καὶ ἄλλας χάριτας, γνωρί-
μουσικὴν καὶ ζωγραφικήν, διμιεῖ τὴν Γαλ-
ὴν καὶ τὴν Ἀγγλικήν, καὶ εἶναι πολὺ δυνατὸς
τὰ μαθηματικά».

Αυτὸς ἦτο δ Περιγκάμι, δ ὅποιος εἶχε προο-
θῆν νὰ ἀμαυρώσῃ τὴν τιμὴν τοῦ ἄγγλικοῦ
σιλικοῦ οἴκου. Μία μάγισσα τοῦ εἶχε προειπῆ
θὰ γίνη διάσημος ἄνθρωπος. Καὶ πραγμα-
ῶς ἥρχισε πολὺ γοργόφα ν' ἀνεβαίνῃ. Γενό-
νος ἀξιωματικὸς τοῦ Ἰταλικοῦ στρατοῦ παρη-
θῇ διότι ἐφόνευσε ἔνα συνάδελφόν του. Νυμ-
υθεῖς κάποιαν καλὴν κόρην τὴν ἐγκατέλειψεν
ειπα καὶ ἐπὶ τέλους εἰνέδην χωρὶς καμίαν ἐργα-
τὴν ὅταν ἡ Μοῖρα ὁδήγηει εἰς τὸ Μιλάνον τὴν
γυγκήπισσαν διάδοχον τῆς Ἀγγλίας.¹ Ενας ταχυ-
όμος της εἶχεν ἀπολυθῆ τότε. Ο Περιγκάμι
ιστώμενος ἀπὸ τὸν Ἀγγλον Καῖπερ Κρῶβεν
τὸν μέγαν κλειδοῦχον τῆς πριγκηπίσσης μαρ-
τιον δ.² Αργικιλέ, προσελήφθη εἰς τὴν πριγκη-
πήν ὑπηρεσίαν ὡς ταχυδρόμος. Ο τολμηρὸς τυ-
ιώκτης ἥρχισε πλέον τὸ στάδιόν του. Ορμητι-
κός, γενναῖος καὶ προικισμένος ἀπὸ φυσικὰς
τὰς δύνασιν ἦτο, ἐννοήσας δὲ δλας τὰς ἀδυνά-
τικὰς τῆς ἐγκαταλειπμένης ἡγεμονίδος, ἐπῆρε
εὐθεῖαν τὸν δρόμον τῆς καρδίας της.

Μίαν ήμεραν μετά τὴν πρόσληψιν του διεθητή νὰ ἀναχωρήσῃ ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του, ἡγούμενος τῆς πριγκηπικῆς συνοδείας. Μετά τὸν ὕστερον ὅμηρο ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν ἐν μέσῳ πλήθεως τὸ διποίον ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἥθελε νὰ τὸν ἴσην νὰ φύγῃ. Ἡ πριγκήπισσα ἀποροῦσσα εἰλευν ἔνα ἄνθρωπόν της νὰ μάθῃ τὶ ἔκαμε ταχιδόμιον της νὰ παραλείψῃ τὰ καθήτα του. Καὶ ὁ ἀπεσταλμένος ἐπιστρέψας ἀνεῳσσεν διότι δύο παιδάκια εἶχον πέση εἰς τὸν αμόδον καὶ παρεσύροντο ἀπὸ τὸ ρεῦμα, θάγησαν δὲ ἀσφαλῶς διότε διερχόμενος ἀντελήσθη τὸν κύνδυνον. Θρομοῦσσεν καὶ



Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΡΟΛΙΝΑ

έσωσε καὶ τὰ δύο. Ὁ λαὸς δυτικοῖς εἶχε συγκεντρωθῆ, δὲν ἥθελε νῦν ἀφῆσαι τὸν Περογάμι νὰ φύγῃ. Ἀλλ’ ἐκεῖνος, ὃς εἶδεν ὅτι ἐπλησίαζεν ἡ κυρία του, ἔκεντησε τὸν ἵππον του καὶ ἔγινεν ἄφαντος.

Δὲν ἔχοιειάτε τίποτε περισσότερον διὰ νὰ ἔλκυσθῇ ὀλόκληρος ἢ προσοχὴ τῆς Καρολίνας πρὸς τὸν νέον ταχυδρόμον, δὲν δοποῖς εἶχεν ἄλλως τε καὶ τὴν «θαυμασίαν κεφαλήν, ἐπάνω εἰς τὸ ηρώαλειον σῶμα».

Ἄπο τὸ Μιλάνον ἡ περιπλανωμένη πριγκήπισσα διημύνθη εἰς τὴν Νεάπολιν διόπου ἔβασιλεν τὸν Μυράτ. Εἰς τὸ μεταξὺ ὁ Περογάμι εἶχε καλεῖ τόσα ἄλματα εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς κυρίας του, ὃστε ἐγενήθη τὸ πρῶτον ἐπεισόδιον. Μία θαλαμηπόλις, ἢ μίς Μ. μαγευθεῖσα ἀπὸ τὴν καλλονὴν τοῦ δωραίου ταχυδρόμου, ἥρχισε νὰ τὸν προκαλῇ. Εἰς ἔνα χορδὸν μετημφιεσμένων δοθέντα πρὸς τιμὴν τῆς ἡγεμονίδος εἰς τὸ Σάν-Κάρολο, ἢ θαλαμηπόλις, μεταμφιεσθεῖσα ὅπως καὶ ἡ κυρία τῆς, καὶ ἐπωφεληθεῖσα τῆς ταχείας ἀποχωρήσεως τῆς πριγκηπίσσης, ἀπέσυρεν ἰδιαιτέρως τὸν Περογάμι καὶ τοῦ δώματος μὲ τοιαύτην ἀνοικτὴν ἔλευθεροστομίαν, ὃστε ὁ Περογάμι ἔμεινε κατάπληκτος. Τὸ πρᾶγμα διεδόθη τὴν ἐπομένην ὥραν, αὐτῆς τῆς θαλαμηπόλου, ταῦτοχρόνως δὲ διαδόσεις ἀλλαὶ ἔβεβαίωναν ὅτι ἡ Καρολίνα εἶχεν ἔξαφανισθῆ μετὰ τοῦ βασιλέως Μυράτ, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χοροῦ, διὰ κρυφῆς τινος θύρας. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ γεγονότα κατεδόθησαν εἰς

τοὺς ἀκιλουθοῦντας τὴν πριγκηπικὴν συνοδείαν κατασκόπους τοῦ διαδόχου τῆς Ἄγγλιας.

Εἰς τὴν Ρώμην οἵ δυσάρεστοι φῆμαι ὥστι μόνον ἔξηκολούθησαν ἀλλὰ καὶ ἐπετάθησαν. Μία τῶν κυριῶν τῆς τιμῆς, οἵ δοποῖαι ἡκολούθουν τὴν πριγκηπίσσαν ἢ μίς Καρολόττα Λίνδοεϋ, εἴπε καθαρὰ εἰς τὴν ἡγεμονίδα ὅτι ἐπρεπε νὰ ἀπολύσῃ ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς τὸν Περογάμι. Ἀλλ’ ἡ Καρολίνα δὲν ἥθελησε νῦν ἀκούσητε οὗτος τότε οὔτε ὅταν ὁ Περογάμι ἦταν ἀπολύτως ἀπὸ τὴν πριγκηπίσσαν, ἐπροφασίσθη καποιαν ἔργασθεν καὶ τὴν ἔγκατελεψε.

Ἄλλη περιπέτεια, τρομερὰ αὐτῇ, ἐπερίμενε τὴν πριγκηπίσσαν εἰς τὴν Γένουαν. Τὸ μέγαρον εἰς τὸ δοποῖον ἔμενεν ἐπυροπολήθη ὑπὸ ἀνθρώπων πληρωμένων, οἵ δοποῖοι δημοπιασαν δὲ τὴν ἔσωθη ἀπὸ τὴν πυροπολίαν. Εὐτυχῶς εὑρέθη ὁ Περογάμι, δὲν δοποῖος ἐρούφη μὲ τὸ ξύφος του κατὰ τῶν ἐμπορηστῶν, ἐφόνευσε δύο, καὶ κατώρθωσε νῦν σώσῃ τὴν πριγκηπίσσαν, τὰ κοσμήματα καὶ τὰ χρήματα τῆς. Ἡ ἀμοιβὴ δὲν ἥργησε νὰ ἔλθῃ. Ἡ πριγκηπίσσα εἰς συμβούλιον εἰς τὸ δοποῖον ἔλαβον μέρος δοποῖοι οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτήν, ὃνδιμασε τὸν Περογάμι κλειδοῦχον τῆς, διώρισε δὲ εἰς τὴν θέσιν τοῦ ταχυδρόμου τὸν ἀδελφόν του. Ὁ ἔξυπνος Ἰταλὸς εἰσήρχοτο πλέον οἰκογενειακῶν εἰς τὴν εὔνοιαν τῆς ορμαντικῆς αὐτῆς πλάνητος. Ὁ Ταρομίνι λησμονεῖ νὰ μᾶς εἰπῃ τί ἀπέγινεν δὲ τέως κλειδοῦχος μαρκήσιος δὲ Ἀργκαλλί. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἔννόσησεν δὲ τὴν ἐποχή του εἶχε περάση. Ὁ πριγκηπίσσας δημοπιαστὸς πρὸς ἄλλο ζώδιον.

Καὶ ὁ Περογάμι ἔξηκολούθησε νῦν ἀνεβαίνη. Εἰς τὴν Βενετίαν πρὸ τῆς ἡγεμονικῆς συνοδείας εἶχε φθάσῃ ἢ ἀδελφὴ του κόμησσα. Ὁλα βέρουσα τὴν ικαρόν του κόρην Βικτωρίνην. Ὁ Περογάμι ἔζητησεν ὑπὲρ τῆς ἀδελφῆς του καὶ τῆς κόρης του τὴν εὔνοιαν τῆς πριγκηπίσσης καὶ ἐκείνη ἀμέσως τὴν μὲν ἀδελφὴν προσέλαβε ἀκόλουθόν της κυρίαν τῆς τιμῆς, τὴν δὲ μικράν Βικτωρίνην ἥγαπτησε τόσον ὃστε τὴν ἔπαιρνε μαζί καὶ εἰς τὸ κρεβάτι της.

Ο πιστὸς ἀκόλουθος ὅμως δὲν ἥργησε νὰ πληρώσῃ τὴν κυρίαν του διὰ τὴν τιμὴν αὐτήν. Ἐνῷ δημοπιαστὸς ἀπὸ τὸ Παλέρμον εἰς τὴν Αύγουστον, ἢ ἀμάξα τῆς πριγκηπίσσης ἐσύρθη ὑπὸ τῶν ἵππων τῆς πρὸς ἔνα βάραμφον καὶ θάνατον δικυδίων τῆς ζωῆς του τοὺς ἵππους. Καὶ μόλις συνητρίβετο ἀν δὲν ἔσπευδεν ὁ Περογάμι νὰ κρατήσῃ μὲ κίγδυνον τῆς ζωῆς του τοὺς ἵππους. Καὶ μόλις συνηλθεν ἡ συνοδεία ἀπὸ τὴν περιπέτειαν, συμμορία τρομερῶν ληστῶν ἐπέπεσεν ἀπὸ τὸ δάσος. Ὅρμησεν ὅμως ὁ Περογάμι, ἐσπειρε τὸν θάνατον, ἐφόνευσε τὸν ἀρχηγόν, ἐδεκάτισε τοὺς ἄλλους καὶ ἔσωσε, ἱππότης ἀληθινός, τὴν πριγκηπίσσαν. Ἡ πόλις ὀλόκληρος ἔξηλθεν εἰς προύπαντησιν τοῦ σωτῆρος τῆς χώ-

ρας, τοῦ ἀπαλλάξαντος αὐτὴν ἀπὸ τοὺς ληστάς, καὶ ἡ πριγκηπίσσα ἐπωφεληθεῖσα τῆς εὐκαίριας ἔζητησε νὰ δοθῇ εἰς τὸν Περογάμι ὁ τίτλος τοῦ βαρόνου, δὲν δοποῖος καὶ τοῦ ἔδομη, ἐν ἐπισήμῳ ἔργῳ.

Ολόκληρον τὸ ταξεδί τῆς πλανωμένης ἡγεμονίδος εἶναι γεμάτον ἀπὸ τοιούτου εἰδους γεγονότα. Παντοῦ δῆπου ἐπεργοῦσσεν ἡ πριγκηπίσσα τῆς Οὐαλλίας προεκαλούντο ἐπεισόδια τὰ δοποῖα νομίζει κανεὶς ὅτι ἔστελλεν ἡ τύχη ἐπίτηδες διὰ νὰ δώῃ ἀφορμὴν εἰς τὸν κλειδοῦχον νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ξύφος του.

Ἄλλα καὶ παντοῦ παρηκολούνθει τὴν ἡγεμονίδα ἡ πακολογία τὴν δοποῖαν προεκάλει ἀφ’ ἐνὸς ἡ καλλονὴ της, ἀφ’ ἐτέρου ἡ παράδοξος εἰνοια πρὸς τὸν αὐλικὸν τὸν δοποῖον ἔσυρε μαζί της, καὶ τὸν δοποῖον τόσον γοήγορα ἀνεβίβασεν εἰς τὴν ὑπόληψίν της. Μετὰ τὸν βασιλέα Μυράτ τὸν δοποῖον ἡ κοινὴ ὑποψία ἔχαρακτήρισεν ὡς ἔραστην τῆς πριγκηπίσσης Καρολίνας, ἥλθεν ἡ σειρὰ τοῦ βέτη τῆς Τύνιδος. Αἱ ἔξαιρεται περιποιήσεις του πρὸς τὴν ἐπίσημον ἔννοσην δὲν ἔπειρασεν ἀπὸ τὸν τόπον του, ἔξηγήθησαν ὡς κεραυνοβόλος ἔρως τὸν δοποῖον ἐνέπενεν ἡ πρέρχοχος ἔκεινη καλλονὴ, καὶ ἡ Καρολίνα φεύγει τὸν δοποῖον εἰς τὸ ἀφήρεσεν ἔκτοτε.

Μόλις ἀπεβιβάσθη ἡ πριγκηπίσσα εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἀνήλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν διὰ τὴν δοποῖαν ὁμίλησα ἀνωτέρω. Πρώτη της πρᾶξις ἦτο νὰ διανείμη βοήθειας εἰς τοὺς πτωχούς, εἰς πλείστας δὲ οἰκογενείας ἔφανη τόσον γενναία ὃστε ἔξησταίσει τὴν ζωὴν των δι’ ἐν τοῖς. Μίαν ἡμέραν ἡ ἡγεμονίδης ἔξεστομένη διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς ἀρχαιότητας, συνήντησεν ἔνα γέροντα Ἀθηναϊόν δοποῖος της ἔχαιρετησεν εὐλαβῶς καὶ ἐσύρθη διὰ τὴν ἰδη καλλίτερα.

— Ταρομίνι, εἰπεν ἡ πριγκηπίσσα, βοήθησε αὐτὸν τὸν καλὸν γέροντα. Ὑποστήριξε τὸν διὰ νὰ σταθῇ.

— Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν γέροντα:

— Εἶσαι εὐτυχής, γέροντά μου, τοῦ εἰπε.

— Είμαι, ἀπήντησεν δὲ γέρων, ἀφοῦ μὲ ἀξίωσεν δὲνδρός νὰ ἴδω τὴ βασιλοπούλα ποὺ ἔκαμε τόσα καλὰ εἰς τὴν πατρίδα μου.

— Η Καρολίνα ἥθελε νὰ ἴδῃ εἰς τὸς Ἀθήνας

γονσα ἀπὸ τὴν Τύνιδα ἔπαιρνε μαζί της διαδόσεις σκανδαλώδεις αἱ δοποῖα διηγήσαντο καὶ ἔνθειαν εἰς τὸ Λονδίνον ἐπιβαρύνουσα τὴν θέσιν της.

Δεν θὰ παρακολουθήσωμεν βεβαίως τὸ περιπέτειαδες ταξεδίδι διὰ μέσου τῶν τριῶν ἡπείρων, ἵνα τὰ Ιεροσόλυμα καὶ ἔως τὴν Τύνιδα. Εἰς τὴν Βίλλα δὲν Εῦ, ἡ Καρολίνα ἔμαθε τὸν δάνατον τῆς θυγατρός της Καρολόττας τὴν δοποῖαν ὑπερηγάπα. Ἐπειτα ἀπὸ σύντομον ἐκδρομὴν εἰς τὸν Ινδιπρούν καὶ Καρολσρούν ἡ Καρολίνα ἔπεστρεψε εἰς τὴν Βίλλα διόπου νέα εἰδησίς δύνηρα τὴν ἐπερίμενε. Ἔνα πρῶτο εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Περογάμης μὲ φωνὴν σοβαρὰ καὶ ταραγμένη τῆς εἰπε.

— Κυρία, εἰσθε βασίλισσα!

Ο μόνος προστάτης της, πενθερός της βασιλεὺς Γέωργιος Γ’, δὲν θρωπος δὲν δοποῖος τὴν ἥγαπα καὶ προσεπάθει νὰ τὴν προστατεύσῃ κατὰ τῶν φαρισαίων, εἰκεν ἀποθάνη, καὶ εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἄγγλιας ἀνέβαινεν δὲ σύζυγός της, μαινόμενος ἐναντίον της, ἔτοιμος εἰς πᾶσαν περιφρόνησιν καὶ εἰς πᾶσαν καταδιωξιν, ἔξωσθας τὸ πρόσω την σύζυγόν του μίσος μέχρι τῆς γνωστῆς δίκης ἐπὶ συζυγικῇ ἀπιστίᾳ μοναδικῆς εἰς τὰ χρονικὰ τῶν αὐλῶν τοῦ κόσμου.

Καὶ ἥδη ἐκ τῆς ἡγεμονικῆς περιπλανήσεως δεῖ ἔλθωμεν εἰς τὸ κεφαλαίον τὸ δοποῖον μᾶς ἐνδιαφέρει ίδιαιτέρως, εἰς τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Καρολίνας εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Η Καρολίνα ἔξεκίνησεν ἀπὸ τὴν Κατάνην διευθυνομένη εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ιατρού. Ἐπειδὴ δὲ Ἀλμερὲτ Ταρομίνι ἦτο Ἀθηναϊός καὶ ἐγνώριζε τὸν τόπον ἡ πριγκηπίσσα τὸν διώρισεν ἐπίσημον δόηγόν της, καὶ τὸ ἀξίωμα αὐτὸν φαίνεται διὰ δὲν τὸν τὸ ἀφήρεσεν ἔκτοτε.

Μόλις ἀπεβιβάσθη ἡ πριγκηπίσσα εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἀνήλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν διὰ τὴν δοποῖαν ὁμίλησα ἀνωτέρω. Πρώτη της πρᾶξις ἦτο νὰ διανείμη βοήθειας εἰς τοὺς πτωχούς, εἰς πλείστας δὲ οἰκογενείας ἔφανη τόσον γενναία ὃστε ἔξησταίσει τὴν ζωὴν των δι’ ἐν τοῖς. Μίαν ἡμέραν ἡ ἡγεμονίδης ἔξεστομένη διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς ἀρχαιότητας, συνήντησεν ἔνα γέροντα Ἀθηναϊόν δοποῖος της ἔχαιρετησεν εὐλαβῶς καὶ ἐσύρθη διὰ τὴν ἰδη καλλίτερα.

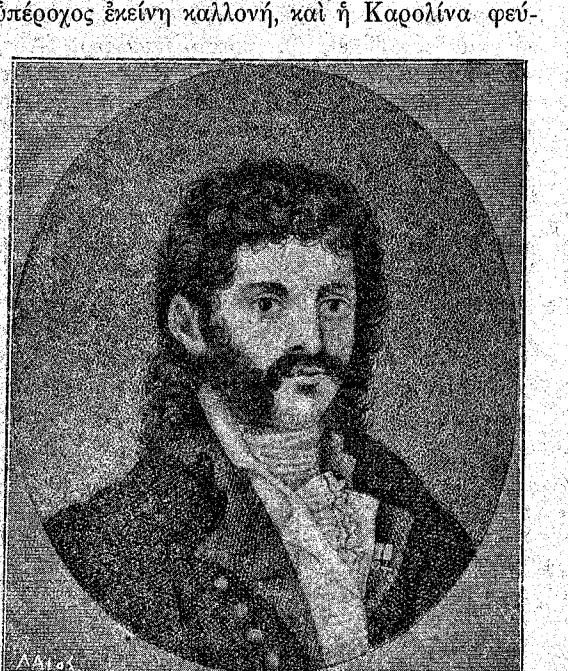
— Ταρομίνι, εἰπεν ἡ πριγκηπίσσα, βοήθησε αὐτὸν τὸν καλὸν γέροντα. Ὑποστήριξε τὸν διὰ νὰ σταθῇ.

— Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν γέροντα:

— Εἶσαι εὐτυχής, γέροντά μου, τοῦ εἰπε.

— Είμαι, ἀπήντησεν δὲ γέρων, ἀφοῦ μὲ ἀξίωσεν δὲνδρός νὰ ἴδω τὴ βασιλοπούλα ποὺ ἔκαμε τόσα καλὰ εἰς τὴν πατρίδα μου.

— Η Καρολίνα ἥθελε νὰ ἴδῃ εἰς τὸς Ἀθήνας



δια τὰ ἀξιοθέατα τῆς ἐνδόξου πόλεως καὶ ἐπειδὴ ἔχρειστο κάποιος διὰ νὰ ἔξηγήσῃ ὅτι ἔβλεπεν, διὰ βαρῶνος Περογκάμι ἐπρότεινε νὰ προσκολληθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ταρμινί ὁ δοποῖς ἔθεωρείτο βαθὺς μελετητὴς τῆς ἰστορίας καὶ τῆς ἀρχαιολογίας τῆς πόλεως. Ἡ πριγκήπισσα μόλις ἀνεπαύθη δύλιγον εἰς τὸ σπίτι τοῦ Ταρμινί, ἔχαρισεν εἰς τοὺς γονεῖς του μίαν ταμβακοθήκην μὲ τὴν εἰκόνα τῆς καὶ ἥχισε τὰς ἐπισκέψεις τῆς. Ἐπεσκέψθη τὸν Παρθενώνα, τὰ Προπύλαια, τὸν Ναὸν τῶν Ἀνέμων, δπως ἐλέγετο τότε ὁ ναὸς τοῦ Αἰόλου. Παντοῦ ἔξεδή λοιστὸν τὸν θαυμασμὸν τῆς καὶ ἔζητε καὶ τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας τῆς ἰστορίας καὶ τῆς τέχνης. Ἐπειδὴ δὲ φαίνεται ὅτι αἱ γνώσεις τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ταρμινί δὲν ἦσαν ἀφεταῖ, ἔκλιθη εἰς ἐπικουρίαν του καὶ ὁ δόκτωρ Σούλφιστ (;) διάσημος ἐλληνιστής, ὁ δοποῖς μετέφραζε χάριν τῆς πριγκηπίσσης δλας τὰς ἐλληνικὰς ἐπιγραφὰς δσας εὑρισκεν εἰς τοὺς ἀρχαιολογικοὺς τόπους.

Άλλ' ἡ πριγκήπισσα ἐπεδείκνυε ζηλευτὰς ἰστοριῶν καὶ καλλιτεχνικὰς γνώσεις, καὶ πολλὴν ἐπίδοσιν εἰς τὴν ἰστορίαν τῆς Ἑλλάδος. Πολὺ ἀκόμη τῆς εἰπούν τίποτε, ἔδεικνυε ἔκεινη τὸν ἐπιστημοτέρους ἰστορικοὺς τόπους. Αὐτὴ ἔδειξεν εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν τὸν λόφον εἰς τὸν δοποῖον συνεδρίαζεν ὁ Ἀρειος Πάγος, καὶ τὸν τόπον εἰς τὸν δοποῖον ὁ Σόλων ἔγραψε τὸν νόμον του. Νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἔκτοτε ἔχαμην δ τόπος ἔκεινος ἡ μᾶλλον πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι δ θαυμασμὸς τοῦ Ταρμινί πρὸς τὴν κυρίαν του τὸν κάμνει νὰ τῆς ἀποδίδῃ ἕπερθολικὴν σοφίαν; Εἰς τὴν Πνύκα ἡ πριγκήπισσα ἀνεῦρε τὸ βῆμα ἀπὸ τὸ δοποῖον δ Δημοσθένης ἀπίγγειλε τὸν θαυμασμὸν λόγους του καὶ ἐπέδειξε τοσας γνώσεις ὥστε ἐνόμιζε κανεὶς «ὅτι εὐρίσκετο ἐντὸς αἰδούστης τῆς δοποίας δλα τὸ ἀντικείμενα τῆς ἦσαν πρὸς πολλοῦ γνωστὰ» λέγει δ Ταρμινί.

Άλλα καὶ δ βαρῶνος Περογκάμι δὲν ὑστέογησεν εἰς τὴν ἐπίτευξιν σοφίας, καὶ πρὸ τῆς ἐκπλήκτου διὰ τὸ νέον αὐτὸ προτέρημα τῆς πριγκηπίσσης δ Ἰταλὸς ἀλικὸς ὁμίλησε περὶ τῶν ἀγαλμάτων τὰ δοποῖα ἔβλεπαν καὶ ἐν γένει περὶ τῶν γλυπτικῶν ἔργων, ἀπεκάλυψε δὲ εἰς τοὺς ἀκροατὰς του ἀριστουργήματα «ἄγνωστα μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης».

Ἐν τῷ μετοξὺ ἡ Καρολίνα ἔκρατε σημειώσεις ἐγέμισε δὲ χονδρὸν τετράδιον εἰς τὸ δοποῖον φαίνεται ὅτι πολὺ μέρος κατεῖχον αἱ ἔξηγήσεις καὶ αἱ θεωρίαι τοῦ βαρῶνου Περογκάμι. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην φαίνεται ὅτι εἰς τὰς Ἀθηναῖς ἦσαν πολλοὶ ἐπίσημοι ἔνεοι καὶ Ἐνδρωπαῖοι σοφοί, μεταξὺ δὲ αὐτῶν δ Ταρμινὶ ἀναφέρει τὸν νίον τοῦ περιφήμου Παρισιοῦ ἐκδότου τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων Διόδου.

Δεκαπέντε ἡμέρας ἔμεινεν ἡ πριγκήπισσα Κα-

ρολίνα εἰς τὰς Ἀθηναῖς. Αἱ δεκαπέντε αὐταὶ ἡμέραι ἔδωκαν εὐκαιρίαν εἰς τὴν ἀγαθὴν γυναικαν νὰ κάμῃ πλείστας ἀγαθοεργίας. Οὕτω ἐπλήρωσε καὶ ἥλευθερώθησαν δλοι οἱ διὰ χρέη κρατούμενοι εἰς φυλακάς, παρέδωκε δὲ εἰς χεῖρας τοῦ διοικητοῦ 500 χρυσᾶ νομίσματα διὰ νὰ διατεθοῦν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν. Καμία πληροφορία δὲν ὑπάρχει ἔκτοτε περὶ τῆς διαθέσεως τῶν πεντακόσιων χρυσῶν νομίσματων τὰ δοποῖα βεβαίως θὰ ἥδυναντο ἐπὶ πολὺ νὰ ἀνακουφίσωσι πόλιν πέντε εἶς χιλιάδων κατοίκων διαστάσης.

Άλλη γενναιοδωρία τῆς πριγκηπίσσης ἦτο ἡ δωρεά της πρὸς τὴν Φιλαθηναϊκὴν Ἀκαδημίαν. Περὶ τῆς Ἀκαδημίας αὐτῆς γνωρίζομεν δτι εἰχε συστηθῆ ἄγνωστον ὑπὸ ποιῶν πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ βοηθήσῃ τὰς ἐν Ἑλλάδι σπουδαὶ τῶν ἔρχομένων πρὸς μελέτην τῆς ἀρχαιότητος ἔνεστον, διὰ τῆς παροχῆς βιβλίων κτλ. Ἡ Καρολίνα τὴν δποίαν φυσικῶς ἐβοήθησεν εἰς τὰς μελέτας τῆς τὸ σωματεῖον αὐτοῦ, τοῦ προσέφερε πεντακόσια χρυσᾶ νομίσματα, ἔδωκε δὲ ἐντολὴν εἰς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει τραπεζίτην. Σκαραμαγκᾶν ν ἀποστέλλῃ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν διακόσια νομίσματα χρυσᾶ καὶ ἔτος. Φαίνεται ἐν τούτοις δτι τὸ ἐπίδομα δὲν διετρηρήθη ἐπὶ πολὺ. Ἡ Φιλαθηναϊκὴ Ἀκαδημία μετὰ ἔξι μηνῶν ζωὴν διελύθη συστηθείσης τότε τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας. Αναχωροῦσα ἔξι Ἀθηνῶν ἡ πριγκήπισσα προσέφερε διακόσια χρυσᾶ νομίσματα εἰς οἰκογένειαν καθολικῶν τῆς πόλεως ταύτης.

Υπάρχει ἡ πληροφορία δτι εἰς τὸ πρόχειρον διάκτορον εἰς τὸ δοποῖον κατέλυσεν ἡ Καρολίνα, ἔδωκε καὶ χροευτικὴν ἔορτὴν εἰς τὴν δοποῖαν φυσικῶτατα δὲ ἔκλιθη τότε ἡ καλλιτέρᾳ Ἀθηναϊκή κοινωνία καὶ αἱ ἄρχαι. Ἔαν ἡτο δινατὴ ἡ ἔξακριβωσὶς τῆς πληροφορίας ταύτης, καδένας φαντάζεται πόσον περιέργος καὶ ἐλκυστικὴ δὲ ἡ περιγραφὴ τῆς. Θὰ ἐμανθάναμεν τὸν δροχοντας καὶ τὸν δριστοκράτας τῆς ἐποχῆς ἔκεινης, τὸν παρεπιδημούντας ένενος, τὸν τόπον τῆς διασκεδάσεως των, τὰ κοινωνικά των ἥδη, χίλια ἔνδιαφέροντα καὶ γραφικά πρόγραμτα. Δυστυχῶς δ Ταρμινὶ τὸν δοποῖον ἔχω δὲ δψει μου εἶναι ἔχορτας καὶ ἀνούσιος ἡμερολογιογράφος τοῦ ἡγεμονικοῦ ταξειδίου, ἀνίκανος νὰ μᾶς δώσῃ μίαν σελίδα ἔνδιαφέρουσαν καὶ ἀρκούμενος εἰς ὑμίνους πρὸς τὰς ἀρετὰς τοῦ Περογκάμι καὶ τὴν καλλονὴν τῆς πριγκηπίσσης.

Μία δραία ἐποχὴ τῆς ζωῆς τῶν Ἀθηνῶν μᾶς φεύγει καὶ αὐτὸν τὸν τρόπον ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν δοποῖαν εἴχαμεν τὸ δικαιώμα νὰ ἔχωμεν πτῶσαν ἀξίωσιν ἔνδιαφέροντος καὶ περιεργείας. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ ἡγεμόνες δὲν ἐταξιδεύαν συχνά, καὶ εἰς καμίαν ἐποχὴν δὲν ἔγινεν ἡγεμονικὸν ταξειδίον τόσον περιπτειώδες τόσον παράδοξον, τόσον πλήρες ἀπὸ ἐκπλήξεις. Ἡ πριγκήπισσα Καρολίνα παρουσιάζει μερικὰς

μακρινὰς διμοιότητας πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν Ἐλισσάβετ. Ἄλλα ἡ Ἐλισσάβετ μᾶς ἔδωκεν δλην τὴν ἴστορίαν τῆς ὑπάρχεσεως τῆς καὶ γνωρίζομεν καὶ τὴν ἐλαχίστην λεπτομέρειαν τῆς ζωῆς τῆς ἐν Ἑλλάδι. Ἡ πριγκήπισσα Καρολίνα μᾶς διεσώθη διὰ μέσου μιᾶς ἤρος καὶ ὀνουσίου περιγραφῆς. Ἡ μὴν ἀπελπιζόμενα δμως. Ὁπως

ενέρθη ἀπροσδοκήτως τὸ παλαιὸν κιτρινισμένον βιβλίον τοῦ Ταρμινί, ἔκδοσις τοῦ 1820, ἵσως αὐτοὶ εὑρεῖται δλλοι εἰς τὰ βάθη λησμονημένης βιβλιοθήκης τὸ δοποῖον νὰ μᾶς δώσῃ δλα τὰ ἔνδιαφέροντα τῆς ἡγεμονικῆς περιπλανήσεως μέχρι τῆς μικρᾶς καὶ ὀντίλας τουρκικῆς κωμοπόλεως ἡ δποία ἡσαν τότε αἱ Ἀθηναῖ.

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

MANIATICA MYROLOGIA

Οἱ Μανιάται, λαὸς ίδιοτυπώτατος, τοῦ δοποίου τὰ ἔθιμα καὶ τὰ ἥδη πολὺ δλίγον δμοιάζουν μὲ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἔχοντας ποίησιν ἀπολύτως ἀτομικήν, ἰσχυρότατα δὲ ἐπιβάλλουσαν, τὴν ποίησιν τοῦ μυρολογιοῦ.

Οἱ Μανιάται δὲν ἔχουν πανηγύρεις καὶ δημοσίας ἔορτάς, δπως οἱ ἄλλοι Μωραΐται δὲν χαροκοποῦν καθέ τόσον, δπως ἔκεινοι. Μόνον εἰς εὔνυχη οἰκογενειακὰ γεγονότα ἔορτάζουν, ἄλλα μὲ μέτρον καὶ τότε διότι τὸ Μανιάτου τὸ ἥδος, ἔναρμονίως πρὸς τὴν γύρω ἔηραν καὶ πολύβραχον φύσιν, τὴν δλότελα σχεδὸν ἀποφανισμένην πρασίνου, εἰνε σοβαρὸν καὶ θλιβερόν.

Οἱ νέοι λοιπὸν καὶ αἱ κόραι, καὶ δοσοὶ δὲν ἔμισευσαν ποτὲ εἰς ἔνα χώματα, ὡς μόνα ἀσματα εἰς στιγμὰς ἀνίας ἡ ψυχικῆς εὐφροσύνης ἡ ἐνθυσιασμοῦ καὶ ἀγολλιάσεως ἀκόμη, ταιριαστὰ πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ τόπου, ἔχον τὰ μυρολόγια· θερίζει δ Μανιάτης; μυρολογεῖ διὰ νὰ συνοδεύῃ τὴν μονοτονίαν τοῦ δρεπανίσματος εὐθυμηῖ οἰνοποτῶν; τὸ δίγνει εἰς τὸ μυρολόγιον τοῦ Μανιάτησα; συνοδεύει τὴν βελόνην μὲ τὸ μυρολόγιον. Ο δραγανισμός του καὶ ἡ ίδιοσυστάσια τοῦ ἐπιβάλλουσαν εἰς τὸν Μανιάτην τὴν ἀνάγκην νὰ μυρολογήσῃ.

Τὴν ἀλλόκοτον καὶ ἀπίστευτον αὐτὴν συνήθειαν τῶν κατοίκων τῆς Μάνης ἀντελήθητην αὐτοισθήτως, δταν κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1904 περιηλθα μὲ συντροφίαν φύλου, χάριν λαογραφικῶν καὶ βιζαντινολογικῶν ἔρευνῶν τὴν δυτικὴν Μάνην, τὴν Ἀποσκιαδερήν.

Οταν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Κίτταν, ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλείτερα χωρία, μᾶς ἐφιλοξένησεν δ διδάσκαλος εἰς τὸ σχολεῖον εἰς μίαν αἰθουσαν μᾶς ἔστρωσαν διὰ ν ἀναπαυθῶμεν κατὰ τὴν μεσημβριαν. Ἐδοκίμασα νὰ κλείσω τὰ μάτια, ἀλλὰ καποια βροὶ ἀλλόκοτη ἐφρίζειν εἰς τοιτιά μου, βοή, τὴν δποίαν συνώδευε καὶ κάποιος κλαυθμοτισμός, ωσανεὶ παιδίου, τὸ δοποῖον ἐπέτηξαν καὶ κλαίει μὲ παράπονον ησυχον, ἀλλὰ μὲ πεισμα

καὶ μὲ ἀγάπτην πρὸς τὸ παράπονόν του αὐτό, ὅπως συνήθως καμινούν τὰ παδιά. Ἐπερίμενα νὰ παύσῃ, ἀλλὰ δὲν ἔπαινεν: ἐπὶ τέλους ἐσηκώθηκε καὶ ἐφωτηστῶπὸν διδάσκαλον, τί συνέβαινεν ἀντικρύ, διότι ἀπὸ τῶντικρινὸν παράμυθον ἥρχετο ὁ βόμβος καὶ τὸ παράπονον: καὶ ὁ ἀγάθὸς διδάσκαλος μειδιῶν μοῦ ἔξηγησεν, ὅτι τῆς ἀντικρινῆς γειτόνισσας ἦ κόρη, δεκαοκτὼ χρόνων παρθένος, γνῷται τὸν κειρόμυλον, ἀλέθουσα σῖτον, διὰ νὰ ζυμώσῃ, καὶ συνοδεύει τὰ στριφογνήσιματα τῆς μυλόπετρας μὲ μυρολόγι.

— Καὶ διατί μυρολογᾶ, ἐρώτησα τῆς ἀπέθαντες κανεὶς ἐδικός της;

— "Α! ὅχι, μοῦ ἀπεκρίθη ὁ διδάσκαλος ἀπλῶς διὰ νὰ τραγουδῇ, καὶ διὰ γ' ἀσκῆται, μὴ τύχῃ καὶ χρειασθῇ διὰ κανέν λεύψαντον ἐδικοῦ της... μυρολογεῖ καὶ κλαίει μάλιστα..."

"Εμεινα κατάπληκτος ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ διδάσκαλου, τὰ δοποῖα ἔλεγε μὲ ἀφέλειαν, ἢ δοποῖα μ' ἔξωργζε σχεδόν. Κ' ἔσπενσα ν' ἀναβῶ εἰς τὸ παράμυθον τοῦ δωματίου, διὰ νὰ ἴδω καὶ ἀκούσω καλλίτερα.

Πρόγματι νεαρὰ καὶ τρυφέρα κόρη ἔστρεφε χειρόμυλον εἰς τὸ παράμυθον τῆς κ' ἐμυρολογῆσε καὶ ἔκλαιε!

Κ' ἔθρηνώδει ἡ παρθένος, ἐπαναλαμβάνουσα τὸ μυρολόγι τοῦ μυρολογητοῦ, τὸ δοποῖον ἥκουσεν εἰς τὴν κηδείαν τῆς περασμένης ἑβδομάδος, διὰ νὰ εἰν' ἑτοίμη, ὅταν τυχὸν — θέδες μὴ δώσῃ! — ὁ Χάρος τῆς ἀρπάξῃ τὸν πατέρα ἢ τὴν μάμμην ἢ ἄλλον συγγενῆ, νὰ μυρολογισθῇ καὶ αὐτή...

Τί ἀνήκουντος προπαίδεια θλίψεως!

ΒΑΣΙΛΙΔΕΣ

I

Εμπρός, παιδί, ἔλα, παιδί, πιὸ γληγορα λίγο! Ο δρόμος εἰν' ἀλαργινός. Ποιός σὲ κρατεῖ; Ο δρόμος εἰν' ἀκόμ' ἀλαργινός ὡς τὸ καλύβι σου.

— Ἀλήθεια, δὲν ἔρω πούσ με κρατεῖ... Μπορεῖ νάνε ἡ τρελλὴ καρδιά μου ποὺ δὲν χτυπάει πιά στὴν τιμή μου, ἀμα συλλογιέμαι τοὺς δικούς μου.

— Εμπρός, παιδί, ἔλα, παιδί, δὲ σὲ παρατησεν ἡ σαστικιά σου: Στὸ δρόμο, κοντὰ στο σταυρό, δὲ σούδωσε τὸ σταυρό της;

— Η σαστικιά μου;... Ερχομαι ἀπὸ μακριά. Καλά, μούδωσε τὸ σταυρό της. Μὰ μπορεῖ ν' ἀγοράσῃ κι' ἄλλους στὸ χωριό. Κι' ἔρχομαι ἀπὸ τόσο μακριά, ἀπὸ τόσο μακριά...

Καὶ τί ἀλλόκοτος λαός, καταδικασμένος ἀπὸ τὴν πικρὰν Μοίραν ἀδιάπαντον δουλείαν νὰ δουλεύῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τοῦ Πόνου τὸ αἰώνιον καὶ κυρίαρχον, τοῦ Πόνου, τοῦ δοποίου τὰ κατάμαυρα πτερὰ σκέπουν τὰ βουνὰ τριγύρω τάποτομα, κ' ἔξαποστέλλοντες εἰς τὰς ψυχάς του τὴν ποίησιν τῆς ὁδύνης!

Ἄντη ἡ καταθλιπτική, ἀλλὰ καὶ ἀδιαχώριστος ἀπὸ τὸν χαρακτῆρα τοῦ λαοῦ τῆς Μάνης ὁδύνη ἐνέπνευσε πρὸ δικτὸν ἢ δέκα ἑτῶν καὶ τὴν νεαρὰν κήραν τοῦ Γεώργη Σερεμέτη, παλληκαριοῦ πρόσωφα ἀποθανόντος, κ' ἐψολεν εἰς τὴν θανήν τοῦ ἀγαπημένου τῆς τὸ ἀκόλουθον μυρολόγι, ἀλλον κῶμον Ἡλέκτρας, εἰς ἔκφρονα καὶ γεμάτην σαρκασμὸν τραγικότητα ἐκπλῶνται εἰς τὸ τέλος.

Ίδου το, δύως μοῦ τὸ ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Τοίπαν, τὸ εὐλίμενον ἐπίνειον τῆς Ἄρεοπόλεως δὲ κ. Κανοτ. Καλοποθάκης:

«Παπάδες καὶ πνεματικοί,
Τὰ πετραχίλια βγάλτε τα,
Τὰ θυμιατὰ πετάχτε τα,
Τι ἔγδινθά κάμω μιὰ γραφή,
Νὰν τήνε στείλω στὴν ἀρχή,
Νάρθη παπόροι στὴν αὖλη,
Ο Γιώργης νά μπαρκαριστῆ,
Νὰν τόνε στείλω στῆς Φραγκιές,
Όπου εἰν' ἡ τέχνες ἡ πολλές,
Νὰν τόνε μπαλδαμώσουσι,
Κι' ἀπέ νὰν τόνε φέρονται,
Νὰν τόνε βάλον στὸν δυτᾶ,
Νά είμαι κ' ἔγω νοικοκυρά...
—Τύφλες καὶ μαῦρα φάσκελα!...»

ΑΓΙΣ ΘΕΡΟΣ

II

— Γητεῦτρα τῶν πόνων, ἡ τοιγγάνα, σὺ ποὺ ξέρεις νὰ σκαλεύῃς τὶς μοῖρες, ξέρεις ἀν ξανάρχουνται οἱ χαρές, μικρό, χρυσὸ κεφάλι;

— Ναί, ξέρω πώς ξανάρχουνται κάποιες χαρές ἀμά πεθάνη ὁ χειμῶνας.

— Καὶ τί πρέπει κανένας νὰ κάνῃ γιὰ νὰ βιάσῃ τὸ χειμῶνα, πές το, σὺ ποὺ ξέρεις νὰ σκαλεύῃς τὶς μοῖρες; Μικρό, χρυσὸ κεφάλι. Θά ἔκανα δ' τι κι' ἀν πῆς...

— "Ω, αὐτὸ δὲν εἶνε τίποτα... πρέπει νὰ σκοτώσῃς τὸ Θάνατο.

III

— Ή χαρά μου ἔπεσε στὸ χορτάρι, ἀνθρωποι τοῦ δρόμου, εὐτυχισμένοι ἀνθρωποι, φέρτε δόλο τὰ φαναράκια σας, βοηθήστε με νὰ τὴν ξανάρθω.

— Ή καλή μου ἔφυγε μ' ἔνα μεγάλον ἄσπρο καβαλάρη. Τὴν ἐκυνήγησα μακριὰ στὸν κάμπο, δὲ γλύτωσε ἀπ' τὸ βόλι μου. Καὶ ἡ καλή μου

ἔπεσε ἀπὸ τὸ ἄτι τὸ μεγάλο στὸν κάμπο, καὶ ὅταν ἤρθε τὸ βράδυ ὁ καβαλάρης ἔφυγε.

Φέρτε ὅλοι τὰ φαναράκια σας, ἀνθρωποι τοῦ δρόμου, εὐτυχισμένοι ἀνθρωποι, ἡ χαρά μου ἔπεσε στὸ χορτάρι, βοηθήστε με νὰ τὴν ξανάρθω.

— «Δὲν ἔπρεπ' ἔκείνη νὰ σκοτώσῃς, ἔπρεπε τὸ μεγάλον ἄσπρο καβαλάρη. Θά ξανάρθωσες τὴν χαρά σου δολοζώνταν δλα».

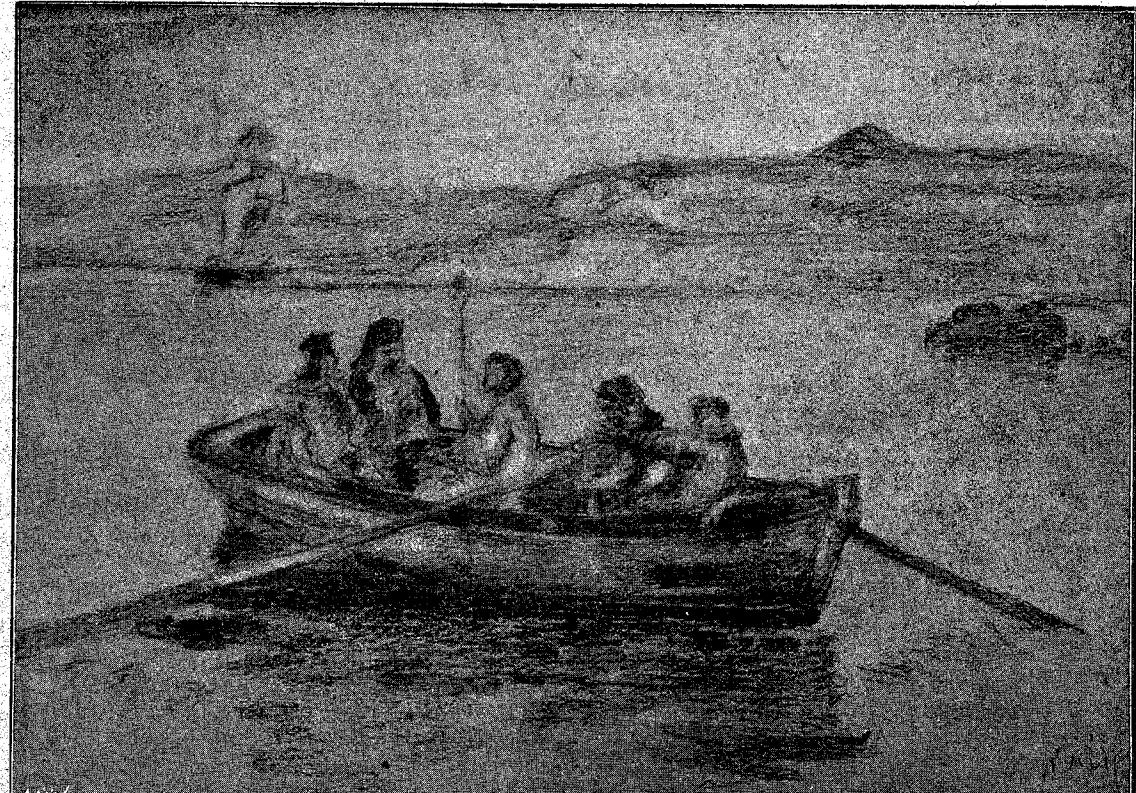
— «Δὲν τόλμησα νὰ σημαδέψω ἔκεινον, ἵταν ἔνας πολὺ μεγάλος καβαλάρης, είχε πολὺ ἀπειλητικὸ πρόσωπο, μὲ τὸ δρεπάνι στὸ πλευρό. Ή χαρά μου ἔπεσε στὸ χορτάρι, ἀνθρωποι τοῦ δρόμου, εὐτυχισμένοι ἀνθρωποι, φέρτε ὅλοι τὰ φαναράκια σας, βοηθήστε με νὰ τὴν ξανάρθω.

— «Αν είδες αὐτόν, βάλ' ἔνα σταυρὸ ἀπάνω ἀπ' τὴν χαρά σου, μπορεῖ νὰ γυρεύῃς ἑκατὸ χρόνια, θὰ βρῆς κῶμα, χορτάρι, χιόνι κατὰ τοὺς καιρούς, θὰ βρῆς ἀκόμα καὶ πυγολαμπίδες, μὰ πουνθενὰ τὴν διορφη ποὺ γυρεύεις».

— Φέρτε ὅλοι τὰ φαναράκια σας, ἀνθρωποι τοῦ δρόμου, εὐτυχισμένοι ἀνθρωποι, ἡ ἀγάπη μου ἔπεσε στὸ χορτάρι, βοηθήστε με νὰ τὴν ξανάρθω.

Μετάφρασις Α. Μ.

ΠΩΛ ΦΟΡ



ΤΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙ*

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Τὸ σαλόνι τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Ἀνδρέα, βαλμένο μὲ γοῦστο. Πολλὰ λουλούδια σε βάζα, ίδιως ἀπολιμάκια τριαντάφυλλα. Στὸ βάθος δυὸς παράθυρα, ποὺ βλέπουν πρὸς τὸν κῆπο, καὶ μεταξὺ θύρα, ποὺ βγαίνει σὲ βεράντα. Θύρες καὶ παράθυρα κλειστά. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ θύρες πρὸς ἄλλα δωμάτια. Φῶς ἀμυδρό.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΛΙΔΗ, ΜΑΡΙΑ

[Ἡ Λιδὴ μὲ τουαλέτα ἀπογευματινὴ τακτοποεῖ ἔνα βάζο μὲ τριαντάφυλλα. Ἡ Μαρία κάθεται κοντὰ στὴν ἀριστερὴ θύρα, περιμένουσα διαταγές. Ἡ Λιδὴ σκύβει ἀπάνω στὰ τριαντάφυλλα, τάγκαλιάει καὶ τὰ μυρίζει].

ΛΙΔΗ — Τὶ δυνατὰ ποὺ μυρίζουν. Φέρουν ὑπνο. [Πρὸς τὴν Μαρίαν]. "Ἄλλαξες νερὸν στὰ τριαντάφυλλα Μαρία;

ΜΑΡΙΑ — Μάλιστα, κυρία. Δὲν εἶναι δυὸς λεπτά. [Σὲ λίγο]. Ἡ κυρία περιμένει ἐπισκέψεις;

ΛΙΔΗ — "Ίσως.

ΜΝΗΜΙΑ — Νάνοϊκω τὰ παράθυρα, κυρία;

ΛΙΔΗ — Οὐφ! μανία ἔχετε μὲ τάνοιγματα, μὲ τὰ πολλὰ φῶτα.

ΜΑΡΙΑ — Εἶναι χαρὰ θεοῦ ἔξω, κυρία. Ἐδῶ δὲν βλέπει κανένας τῇ μήτῃ του...

ΛΙΔΗ — "Ἄες εἶναι δτὶ θέλει. Παντοῦ βάζεις τὸ λόγο σου ἔσυ.

ΜΑΡΙΑ — Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία.

ΛΙΔΗ — Σηκώθηκε δ κύριος, Μαρία; Εἶναι τέσσερες δ ὥρα...

ΜΑΡΙΑ — Παίρνει τὸν καφέ του στὸ γραφεῖο του. Τοῦ εἴπα πώς ντύνεσθε.

ΛΙΔΗ — Καλά, Μαρία. Πήγαινε, δὲν σὲ θέλω. "Ακουσε. "Αν ἔλθη κανεὶς ἔκτὸς ἀπὸ τοὺς κ. κ. Λαουδάροι μ ἔναν ἄλλο κύριο, θὰ πῆς δτὶ δὲν εἶμαι στὸ σπίτι. "Ακουσες;

ΜΑΡΙΑ — Πολυκαλά, κυρία. [Φεύγει. Ἡ Λιδὴ επιλύνεται ἐπάνω σ' ἔνα καναπὲ καὶ κλείνει τὰ μάτια σά νάνοπολῆ κάτι τι].

ΛΙΔΗ, [μὲ κάποιο νευρική σύσπασι σὰ νὰ παραμιλῇ]. — "Οχι! "Οχι. Δὲν θέλω. Μὰ μή, σᾶς λέω. Δὲν εἶναι σωστό. "Οχι, δχι, δὲν θέλω... [Μπαίνει δ Ἀνδρέας].

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΛΙΔΗ, ΑΝΔΡΕΑΣ

"Ἀποκοινήθηκες, Λιδή, ἀπάνω στὸν καναπέ, [Σιωπή]. Κοιμᾶσαι;

ΛΙΔΗ — Ναί.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Νὰ σὲ ξυπνήσω, ἀγάπη μου;

* «Παναθήναια» 30 Σεπτεμβρίου.

ΛΙΔΗ — "Οχι. Μὴ μὲ ξυπνήσης. Κοιμοῦμαι σου λέω.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Μὲ ὀνειρεύεσαι τουλάχιστον;

ΛΙΔΗ — Κοιμοῦμαι, σου λέω. Μὴ μὲ ξυπνᾶς.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Ἀφοῦ δὲν μ ἀποντάς σ' αὐτὸ ποὺ σὲ φωτὸ... [Πλησιάζει, σκύβει καὶ τὴ φιλεῖ πίσω ἀπὸ τὸ αὐτό. Ἐκείνη ἔκφενται σὰ νὰ γαργαλισθηκε, σηκώνεται καὶ τοῦ δίνει ἔναν ἐλαφρὸ μπάτσο].

ΛΙΔΗ — Γιατί μὲ φίλησες ἔκει; Δὲν σουπά τόσες φορές;

ΑΝΔΡΕΑΣ — Εἶναι δ Ἀχίλλειος πτέρνα σου.

ΛΙΔΗ — Εἶσαι ὀνότος. "Αν τὸ ξανακάνης τέτοια ὥρα θὰ ιδῆς.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Τὶ σχέσι ἔχει τὸ μέρος μὲ τὴν ὥρα;

ΛΙΔΗ — Δὲν ξέρω. Ἐσὺ τὸ ξέρεις. [Άνακαθεταῖ].

ΑΝΔΡΕΑΣ — Μὰ δὲν μοῦ λές τι σκοτάδι εἶναι αὐτὸ ἔδω μέσα; Θάνοιξω τὰ παράθυρα.

ΛΙΔΗ — Άλλος πάλι. Ολοὶ σας ἔχετε μανία μὲ τὰ πολλὰ φῶτα. Εἰτο εἶναι πιὸ «καθὼς πρέπει».

ΑΝΔΡΕΑΣ — Δὲν ξέρω ποιὸ πρωτόκολλο καυδέωσε τὸ σκοτάδι. "Εξω γελάει δλ δ φύσις. Κατάλαβες πῶς εἶναι Ἀπρίλης; "Αφισε τὴν ἄνοιξι νὰ μῆτη μέσα στὸ σπίτι μας. Δὲν ἔπαρχει κανένας λόγος νὰ τὴν κλείνῃς ἀπόξεω. Δὲν εἶναι κανένας ἔχθρος μας δ Ἀνοιξη.

ΛΙΔΗ — Κανένας ἔχθρος... Λές κάτι παράξενα λόγια κάποτε.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Ἀφοῦ μὲ κάνεις νὰ διακόψω τὰς σχέσεις μου μὲ τὸν Ἀπρίλη.

ΛΙΔΗ — Τὶ πεισματάρης ποὺ εἶσαι. Καλά, κάμε δτὶ θέλεις.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Τούλαχιστον θάνοιξω τὸ ἔνα παράθυρο.

ΛΙΔΗ — "Ανοιξέ το.

ΑΝΔΡΕΑΣ, [ένω ἀνοίγει]. Ἐμπρός, ἐμπρός, Ἀπρίλη, ἔλα μέσα, γέμισε τὴν κάμαρα, ξαπλώσου σὲ δλους τοὺς καναπέδες, σὲ δλες τὶς καρέκλες, τρύπωσε σὲ δλες τὶς τρύπες, μέσα στὴν ψυχὴ μας, μέσα στὴν καρδιά μας, μέσα στὴ μνήμη μας, μναπάσου μέσα στὰ στήθη μας.

ΛΙΔΗ — Εἶσαι νευρικός, Ἀνδρέα. Τὶ ἔπαθες; Μιλᾶς μοναχός σου;

ΑΝΔΡΕΑΣ — Νευρικός; Πολὺ φοβοῦμαι πῶς εἰσ ἔσυ νευρική. Κάνεις πράματα ποὺ δὲν εἶναι φυσικά. Μοῦ φαίνεσαι ἀλλοιώτικη.

ΛΙΔΗ, [γελαί]. — "Εγώ νευρική; Ἀλήθεια. "Ίσως κόλλησα ἀπὸ σένα, ἀγάπη μου. "Οταν κάθεσαι καὶ μιλᾶς μοναχός σου μὲ τὸν ἀέρα. Κι διμοῦ μ ἀρέσεις ἔτσι. Τὸ ξέρεις;

ΑΝΔΡΕΑΣ — "Ελα, ἔλα, ἀφισέ τα αὐτά. Γιὰ πές μου δρόδουν σήμερα οἱ Λαουδάρηδες,

ΛΙΔΗ — Δὲν ξέρω. Εἶπαν πῶς θάρδουν.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Ποιὸς ἄλλος;

ΛΙΔΗ — Μὰ ίσως κι δ ἀνεψιός τους κι δ

γιατρὸς μὲ τὰ κορίτσια του. Εἶπαν πῶς θάρδουν δλοι μαζὶ νὰ πάρουν τὸ τσάι. Καὶ νᾶξερες πῶς τοὺς βαρουούμαται. Δὲν ἔχω καθόλου κέφι σημερα.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Δὲν φαίνεσαι νὰ μην ἔχῃς κέφι.

ΛΙΔΗ — Σ δρκίζομαι, ἀγάπη μου. Θέλεις νὰ μη τὸν δεχθοῦμε; Θέλεις νὰ βγοῦμε περίπατο; Προτίμω.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Μ ἀφοῦ εἶπαν πῶς θάρδουν.

ΛΙΔΗ — Δὲν τὸ εἶπαν γιὰ βέβαιο. Δὲν είμαστε δεμένοι ἐπὶ τέλους.

ΑΝΔΡΕΑΣ — "Ακούσε με, Λιλή.

ΛΙΔΗ — Λέγε, ἀγάπη μου.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Αὐτὴ δ κυρία Λαουδάρη δὲν μ ἀρέσει. Δὲν θὰ ηδελα νᾶξης πολλὲς σχέσεις μαζὶ της.

ΛΙΔΗ — Κ ἔγω; "Αν ἔχερες, Ἀνδρέα. Σὲ βεβαιώνω πῶς δὲν ητανε ἡ γυναικα τοῦ δασκάλου σου, ποὺ τόσο τὸν σέβεσαι καὶ τὸν ἀγάπας, θὰ τῆς είχα μλέσι τὴν πόρτα ἀπὸ πολὺν καιρό.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Αὐτὸ μ ἐνχαριστεῖ πολύ. "Ἄς εἶναι. "Οσο μπορεῖς λιγάτερα ἀνακατώματα μαζὶ της. "Επειτα αὐτὸ τὸν δινεψο της, ποὺ σέρνει πάντα μαζὶ της καὶ μαζὶ μας... "Επιτέλους μας ἔγιναν κολιτίδα. Καθεμέρα, καθεμέρα...

ΛΙΔΗ — "Οσο γι αὐτὸ φταῖς ἔσυ. "Εμένα ξέρεις πῶς δὲν μοῦ κανιά μακριά ενχαριστησι. "Εσύ τοὺς προσκαλεῖς διαρκῶς. Προχθες δὲν τὸν προσκαλεσες; Τὸ ξέχασες;

ΑΝΔΡΕΑΣ — "Ἄς εἶναι. Πρέπει πάραιώσωμε..

ΛΙΔΗ — "Απὸ σένα ἔξαρταται.

ΑΝΔΡΕΑΣ, [κυττάει τὸ πορτάρι του]. — "Ἄς εἶναι, θὰ τὰ κανονίσωμε. "Εγὼ σ ἀφίνω μιὰ στιγμή, ἀγάπη μου. "Ενα τέταρτο. "Έχω ἔνα γενεράτορος μὲ τὸν διευθυντή τοῦ Βοτανικοῦ Κήπου.

ΛΙΔΗ — "Α! τὸ ξέρεις, κατάντησες ἀηδία. Αἰώνιως μοῦ φεύγεις. Πότε τὸ ἔνα καὶ πότε τὸ ἄλλο. Δὲν σ δ φίνω.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Πρέπει νὰ πάω. Θὰ γυρίσω γοήγορα. Θὰ τὸν προφτάσω ἔδω. Θὰ ἔχω καὶ τὴν ενχαριστησι νὰ συγχαρῶ αὐτὸν τὸν περιφέμονον πάπεα. Φαίνεται εὐγενικὸ παιδί. [Προσέχοντας τὴν Λιλή]. Δὲν εἰν ἔτσι;

ΛΙΔΗ, [ἀδιάφορα]. — "Οσο γι αὐτό. Ναί. Εἶναι πολὺ σεμνός, ἔχει τὸν πορτάρι τὸν ἀγαπητό ποὺ δὲν πάρνεις μὲ τὶς κυρίες.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Αὐτὸ δὲν ἔχει σημασία. Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ πάρῃ ἔκεινο ποὺ δὲν τοῦ δίνουν.

ΛΙΔΗ — Μὴν τὸ λές αὐτό. Αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ τόπου ἔδω εἶναι ἐνοχλητικοὶ μὲ τὰ αἰώνια κομπλιμέντα τους.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Δὲν σημαίνει. Εἶναι διαφορὰ μεθόδου. "Η πρώτη μέθοδος εἶναι ἀσφαλέστερη.

ΛΙΔΗ — Εἶσαι πνεύμα ποτὲ τοῦ Λαουδάρηδες. "Έπι τέλους τὶ μᾶς ἐνδιαφέρει ἔμας. [Αλλάζουν δέμα]. "Αλήθεια μοῦ εἶχες ὑποσχεθῆ πῶς θὰ μοῦ ἔξηγήσῃς αὐτὸ τὸ κεφαλαίο σου γιὰ τὰ ἐφήμερα. Πές μου.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Θέλεις νὰ σου κάμω ἔνα μάθημα; Λοιπόν, εἶναι μικρὰ χαριτωμένα ἔντομα. "Ανα-

πτύσσονται ἀπὸ κάτι σκουλικάκια ποὺ εἶναι στὸ νερό, σὲ λίμνες, σὲ δεξαμενὲς κτλ. Μόλις κάμουν φτερὰ πετοῦν στὸν ἀέρα τοελλά, μεθυσμένα ἀπ τὴ ζωή. Κάνουν τρελλούς χορούς μέσα στὸ φῶς. Πλέκουν τὸν δρόμο των κάνουν τὸν δρόμον των γάμους τους καὶ πεθαίνουν. Ζοῦν λίγες ώρες μονάχα, λίγες ώρες ἀγάπης.

ΛΙΔΗ — Τί δυστυχισμένα ἔντομα.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Γιατί δυστυχισμένα; Εντυχισμένα δέλεις νὰ τῆς.

ΛΙΔΗ — Νὰ εἶναι τόσο σύντομη δ ζωή τους καὶ τόσο σύντομη δ ἀγάπη τους.

ΑΝΔΡΕΑΣ — Πῶς τόσο σύντομη; "Η ζωή τους εἶναι δσο καὶ δ ἀγάπη τους. Καὶ δ ἀγάπη τους γειμέει δλη τους τὴ ζωή, χωρὶς διαλείμματα δπως σ δλα τάλλα ζω, χωρὶς πανσι. Επομένως εἶναι δλα τῶν μικρῶν αὐτῶν ἐντόμων μποροῦσε νὰ θεωρηθῇ σὰ σύμβολο τοῦ αἰώνιου ερωτος.

ΛΙΔΗ — Αἰώνιος έρως, ποὺ βαστάει λίγες ώρες. Ζωαία αἰώνιοτης.

ΑΝΔΡΕΑΣ — "Ολη τη ζωή δηλαδή. Τί δλλο εἶναι αἰώνιοτης; Ποίος ἀνθρώπινος έρως μπορεῖ νὰ παραβληθῇ μὲ τὸν έρωτα αὐτόν;

ΛΙΔΗ, [τρυφερά]. — "Ο δικός μου. Δὲν σου τόσες φορές πῶς θὰ εἶναι αἰώνιος;

ΑΝΔΡΕΑΣ, [τὴν πλησιάζει]. — Αἰώνιος. Αἰώνιος είπες. Πές μου το πάλι, ἀγάπη μου.

ΛΙΔΗ, [τὸν κυττάει]. — Αἰώνιος...

ΑΝΔΡΕΑΣ — "Ω! δ μποροῦσα νὰ σφραγίσω τὴ λέξη αὐτὴ στὰ κελύ σου μὲ τὶς ἐπτὰ σφραγίδες τοῦ Σολομῶντος. Νὰ τη σφραγίσω μην τὴν πάρη δλαράς. Νὰ τη σφραγίσω σ δλο σου τὸ σῶμα. Νὰ την κρεμάσω σὰ φυλαχτὸ στὸ λαιμό σου. [Τῆς καθαίδενε τὰ μαλλιά]. — Νὰ τη καρφώσω στὰ μαλλιά σου. [Κυττάει τὰ μαλλιά της μὲ θαυμασμό]. "Εγεις ἀκούσει, ἀγάπη μου, γιὰ τὰ μαλλιά της Βερενίκης;

ΛΙΔΗ — Γιὰ πές μου, ἀγάπη μου. Πές μου γιὰ τὰ μαλλιά της Βερενίκης.

ΑΝΔΡΕΑΣ — "Ἐνας βασιλῆς ἀγάπησε πολὺ τὰ μαλλιά της βασίλισσάς του. Κ' δ μιαροφη βασίλισσα ποὺ τὸν ἀγαποῦσε σὰν τὰ μάτια τη



ΣΠΟΥΔΗ Π. ΤΣΙΡΙΓΩΤΗ

ΛΙΔΗ — Άνδρέα. Είσαι κακός μαζί μου.

ΑΝΑΡΕΑΣ — Δεν θά τα θυσίαζες, σου λέω. Τί ποτε δεν θά θυσίαζες.

ΛΙΔΗ — Γιατί μου μιλάς έτσι; Τι έχεις;

ΑΝΑΡΕΑΣ — "Έχω . . . Αύτό πού σου λέω. Ακουσες; αύτό πού σου είπα. Λοιπόν . . .

ΛΙΔΗ — Μά τί έννοεις; Λέγε μου.

ΑΝΑΡΕΑΣ, [προσποιητά]. Τίποτε, τίποτε. "Ετσι, ήθελα νά σε πειράξω. Δεν τό καταλαβάνεις πώς ήθελα νά σε πειράξω; [Γελάει προσποιητά. Σε λίγο ήσυχο]. Νά αύτό ήθελα. "Ήθελα νά μου πής άν θάκανες τη θυσία της βασιλισσας της Βερενίκης.

ΛΙΔΗ — Μόνο αύτό, άγάπη μου; Τί λέσ; "Όλ' ή ψυχή μου είναι δική σου. Ή ζωή μου. Πάρτηνε.

[Ο Άνδρεας πέφτει συγκινημένος στήν άγκαλιά της]. "Άγαπη μου. Συχώρα με. Είμ' ένας τρελλός, ένας τρελλός.

[Μένουν λίγες στιγμές άγκαλιασμένοι]

ΛΙΔΗ — Άνότο παιδί.

ΑΝΑΡΕΑΣ, [τινάζεται σάν τρομασμένος]. Ποιός ήτανε; Πούδη μπήκε μέσα στό δωμάτιο;

ΛΙΔΗ — Κανένας, άγάπη μου. Πώς σου φάνηκε; Κανένας δεν μπήκε. "Εσύ φοβάσαι σάν έρωτευμένος.

ΑΝΑΡΕΑΣ — Περιέργο. Κάποιος μου φάνηκε πώς μπήκε στό δωμάτιο. [Σηκώνεται]. Περιέργο. Είναι αύτοί οι φρύδοι που μου δίνει ή νευρασθένεια.

ΛΙΔΗ — "Άνότε. Κι' άν ήτανε κανένας! Τί νά φοβήθης. Δεν είμαι ή γυναίκα σου;

ΑΝΑΡΕΑΣ — "Έχεις δίκηο! Είμαι άνότος. [Ακούεται κονδύλισμα]. Ερχονται νομίζω. Έγω πρέπει νά φύγω. Δεν θά λείψω πολύ. Θά κατεβώ απ' την πισινή πόρτα. Δικαιολόγησε με. Καλή άνταμωσι, άγάπη μου. Σε λίγο έφθασα.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΜΑΡΙΑ, ΛΙΔΗ, ΠΕΤΡΟΣ

ΜΑΡΙΑ — Ό κύριος Μαρῆς . . .

ΛΙΔΗ, [ταφαγμένη]. Μόνος του; Δεν είναι μοιζι διθος του καὶ ή θειά του; [Σκέπτεται]. "Ακουσε, Μαρία. [Σε λίγο]. Πές στόν κύριο πώς δεν είμαι στό σπίτι.

ΜΑΡΙΑ — Είπα πώς είσθιε έδω, κυρία. Δεν μούχατε πεῖ.

ΛΙΔΗ — Καλά. Πές τότε στόν κύριο νά έλθῃ. [Η Μαρία φεύγει]. Δεν θά ήθελα καθόλου νά τόν δεχθῶ μόνη μου.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΛΙΔΗ, ΠΕΤΡΟΣ

[Η Λιδή σηκώνεται, πηγαίνει μπροστά στό βάζο μέτα τριαντάφυλλα και τά διευθετεί άνησυχη. Μπαίνει ο Πέτρος με κάποια ταφαχή ζωγραφισμένη στό πρόσωπό του].

ΠΕΤΡΟΣ, [χωρίς νά υποκλιθῇ μπροστά στή Λιδή]. Κυρία μου, ίσως είμαι άδιάκριτος . . . Έννοω πολὺ καλά . . .

ΛΙΔΗ, [μᾶλλον ψυχρά]. Τό βέβαιο είναι πώς σάς περίμενα μαζί με τοὺς θείους σας. Πώς δεν ήρθε ο κ. Λαουδάρης, ή κυρία θειά σας;

ΠΕΤΡΟΣ, [χωρίς νά καθίσῃ]. Μοῦ είπαν πώς θά έρθουν. Υποθέτω όπου νά είναι . . .

ΛΙΔΗ, [τυπικά]. Καθίστε, κύριε Μαρῆ.

ΠΕΤΡΟΣ — Εύχαριστω, κυρία μου. Τό ύφος σας δεν μού δίνει τήν άδεια νά μείνω.

ΛΙΔΗ — Τό ύφος μου. . . Δεν βλέπω τόν λόγο.

ΠΕΤΡΟΣ — "Έννοω πολὺ καλά. Τό γράμμα μου αύτό που είχα τήν άφελεια νά σάς γράψω, τό γράμμα αύτό που δεν καταδεχήκατε κάν νάπαντήστε, πού τό σχίσατε ίσως, χωρίς νά τό διαβάστε. "Έννοω πολὺ καλά. "Ήτον μια άδυναμία μου νά σάς άνοιξω δλη μόν τήν καρδιά. Νάι, είμεδα άδυνατοι έμεις οι άνδρες κάποτε. "Άλλα μού ήτον άδυνατο νά κάμω άλλιας. Μέ συγχωρείτε. "Ήτον ή πρώτη φορά που έπεσα σε τέτοια άδυναμία. Και θά είναι ή τελευταία.

ΛΙΔΗ — Είναι εύχαριστο που τό έννοησατε. Δεν έπρεπε νά μου γράψετε. Τό γράμμα σας είναι έκει, σφραγισμένο. Και είναι στή διάθεσί σας.

ΠΕΤΡΟΣ — "Α! Όχι, κυρία. Αύτό που κάνετε είναι πολύ. Παραπολύ, σάς βεβαιώνω. Παίζετε με τή δυστυχία μου.

ΛΙΔΗ — Τί θέλετε νά κάμω;

ΠΕΤΡΟΣ — Νά μ' ακούσετε, κυρία μου. Σάς τό ηγιαστούσαν χάρι. Νά μ' ακούσετε. Είχα άναγκη νά σάς δώ. Είχα άναγκη νά σάς μιλήσω. Γι' αύτό σάς έγραψα. Καὶ μέσα στίς δυὸς αὐτές ήμέρες, που δὲν είχα απάντησί σας, που δὲν ήξευρα τί νά υποδέσω, στίς δυὸς αὐτές ήμέρες, που δὲν ήξευρα τί νά μαρτύριο γιὰ μένα, πήρα τήν άπόφασι νάρθω μοναχός μου, νά πέσω στά πόδια σας.

ΛΙΔΗ — Δεν έννοω τί άλλο έχετε νά μου πήτε. Βλεπόμεθα τόσο συχνά.

ΠΕΤΡΟΣ — "Όχι, κυρία μου. Μή μὲ εἰρωνεύεσθε. Δεν σάς βλέπω καθόλου. Πέντε λεπτά δὲν σάς είδα μόνη σας. Άπο δι' την ήθελα νά σάς πῶ δὲν σάς είπα τό μυριοστό. "Ήτον πάντα κάποιος, που είδοχετο νά ταφάξῃ τήν εύτυχια μου. "Ακούστε με. Αφίστε με νά μείνω λίγην άρα μαζί σας. Νά σάς πῶ δυὸς λόγια. Νά σάς άνοιξω τήν καρδιά μου . . .

ΛΙΔΗ — Σάς παρακαλῶ, κύριε Μαρῆ. Αύτό που κάνετε είνε κατάχοησις. Μ' ενδίσκετε μοναχή μου . . .

ΠΕΤΡΟΣ — Δεν μοῦ μιλούσατε έτσι, κυρία, έδω καὶ λίγες μέρες. Ακόμα προχθές μοῦ λέγατε τήν άγωνία μὲ τήν δόπια παρακολουθούσατε στοὺς άγωνας τή νίκη μου. Τὰ μάτια σας ήταν καρφωμένα άπάνω μου, μοῦ λέγατε. "Η καρδιά σας

έπρεμε. Γιατί νά μοῦ τά πήτε αύτά τα λόγια; Γιατί νά μὲ κάμετε νά σάς άγαπήσω;

ΛΙΔΗ — Δεν έπλεθεται πώς θά φθάσετε έδω ποὺ φθάνετε. Τό ξέρετε καλά. Είμαι μιὰ γυναίκα πανδρεμένη. "Άγαπω τόν άνδρα μου. Αύτό ποὺ κάνετε είναι μιὰ κακή πράξις . . .

ΠΕΤΡΟΣ, [ειρωνικά]. Τόν άνδρα σας. "Έχετε δίκαιο. Κανεὶς δὲν σάς έμποδίζει νά τόν άγαπατε. Νάι. Σάς άγαπα κι' αύτός, τό φαντάζουμαι. "Ισως νά σάς άγαπα λιγότερο από τά βιβλία του, άλλα σάς άγαπα πάντα. Κι' δταν μελετά τοὺς στή σκέψη του . . . Τό καταλαβαίνω.

ΛΙΔΗ, [θυμωμένη]. — "Α! Όχι, κύριε. Δεν σάς έπιπετό πού νά βρίσετε τόν άνδρα μου. Μέσα στό σπίτι μου έδω, μπροστά σ' έμένα, Όχι δὲν σάς τό έπιπετό πού. Σάς παρακαλῶ νά μ' άφίσετε ήσυχη . . . Δεν σάς έδωκε κανένας τό δικαίωμα.

ΠΕΤΡΟΣ — Μοῦ τό δώκατε έσεις. Μοῦ έπιπατε πώς μ' άγαπατε . . .

ΛΙΔΗ — Δεν άγαπω κανένα, έκτος απ' τόν άνδρα μου.

ΠΕΤΡΟΣ — Σάς έννοω πολὺ καλά. "Ό αύτος σας σάς έχαΐδεψε σάν ένα μικρό γατάκι καὶ τό μικρό γατάκι . . .

ΛΙΔΗ — Φθάνει, κύριε. Αφίστε με. Δεν σάς δημαρτῶ. Σάς τό λέω καθαρά . . .

ΠΕΤΡΟΣ — "Όχι. Δεν μπορείτε νά μοῦ τό πήτε αύτό. Είναι άργα πλέον. Δεν μπορείτε νά μοῦ πάρετε πίσω αύτό πού μοῦ δώσατε. "Έχω μέσα μου κάτι απ' τήν ψυχή σας, απ' τήν καρδιά σας. "Έχω μέσα μου κάτι από τά μάτια σας. Είναι δικό μου. "Έχω κάτι — μή τό ξεχνάτε — [σκύβει κοντά της] έχω κάτι απ' τά χελιά σας. Δεν μπορείτε νά τό πάρετε πίσω. "Όχι. Είναι δικό μου γιὰ πάντα.

ΛΙΔΗ, [ταφαγμένη]. Θεέ μου. [Κλαίει]. Είμαι μιὰ δυστυχισμένη, μιὰ δυστυχισμένη.

ΠΕΤΡΟΣ — "Έννοια σας δύμως. Μήν ταράζεσθε. Δεν σάς ένογκήσω περισσότερο. Θά φύγω. Θά φύγω γιὰ πάντα απ' αύτόν τό τόπο . . . Χαίρετε, κυρία μου . . .

ΛΙΔΗ — Δεν έχω αυτή τήν άπατησι. Δεν μπορώ νά τήν έχω.

ΠΕΤΡΟΣ — Δυστυχῶς είναι άναγκη γιὰ μένα. Άπο τήν πρώτη ήμέρα που σάς είδα καὶ οἵτε αύτές τις ήμέρες, αύτή ή σκέψης μὲ τυραννεῖ. Νά φύγω, νά φύγω μακριά. Δεν μπορώ πλέον νά ζω έδω. Σάς παρακαλῶ λησμονήσετε τήν παρεκτροπή μου. Είναι ή μόνη χάρη που σάς ζητῶ. "Επιτρέψετε μου νά σάς χαιρετίσω, δεν πρέπει πλέον νά μείνω ούτε στιγμή έδω. [Υποκλίνεται νάπτοχαιρετίσῃ].

ΛΙΔΗ — Θά είναι χειρότερα ίσως. "Η θεία σας θά έλθῃ έδω. Τό πράγμα θά παρεξηγηθῇ. "Ισως κανένα σκάνδαλον. Καθίστε, σάς παρακαλῶ. "Άς λησμονήσωμε δι' την έγινε . . .



ΚΑΪΡΟΝ — ΣΠΟΥΔΗ Π. ΤΣΙΡΙΓΩΤΗ

ΠΕΤΡΟΣ—"Εστω. Θά μείνω. Αφοῦ τὸ ἀπαίτετε, ὅφου νομίζετε... [Κάθεται μὲ τὸ κεφάλη σκυμένο κάτω. Παύσις. Μένουν καὶ διὰ στενοχωρεμένου].

ΛΙΔΗ—"Η θεία σας ἀργεῖ. Ισως είχε καμιά ἐπίσκεψη.

ΠΕΤΡΟΣ—"Ισως. Ποιός ξέρει.

ΛΙΔΗ—Τί ὡρα ἔχετε σᾶς παραπαλῶ;

ΠΕΤΡΟΣ, [βράζει τὸ ὀδολόγι του].—Εἶναι [διὰ τὸ πολλήν ὡρα, χωρὶς νάντιλαμβάνεται] εἶναι 4 ½—ἀκριβῶς 4 ½.

[Η Μαρία φαίνεται στὴ δεξιὰ θύρα]

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Οἱ παραπάνω, ΜΑΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ—Ο κύριος καὶ ἡ κυρία Λαουδάρη.

ΛΙΔΗ—Πές πώς τοὺς περιμένουμε.

[Φεύγει ἡ Μαρία]

ΠΕΤΡΟΣ, [διὰ τὴν βραΐνη ἀπὸ στενόχωρη θέση].—Επὶ τέλους αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι...

[Η Λιλὴ προσέχει μὲ κάποια ταραχὴ στὸν τόνο, μὲ τὸν ὅποιον ἐλέχθηκε αὐτὴ ἡ φράσις. Φέρνει τὰ δάχτυλα στὸν κροτάφους της].

ΛΙΔΗ, [σὰν ἀπομέσα της].—Πάλι αὐτὴ ἡ ἡμικραγία...

ΠΕΤΡΟΣ—"Εχετε πονοκέφαλο, κυρία;

ΛΙΔΗ—Ναί. Τὸν συνειθίζω πότε-πότε.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

[Μπαίνουν δ. κ. καὶ ἡ κ. Λαουδάρη]

Οἱ παραπάνω, δ. κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ, ἡ κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗ

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗ, [ἀπὸ τὴν θύρα].—Μὲ συγκωρεῖς, Λιλὴ μου, ποὺ ἀργήσαμε. Δὲν ξέρεις τί ζπανα...

[Η Λιλὴ προχωρεῖ στὴ θύρα νὰ τὸν ὑποδεχθῇ. Ο Πέτρος σικώνεται καὶ μένει στὴ θέσι του].

Ο κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—Καλησπέρα σας, καλησπέρα σας. Η γυναῖκα μου φταίει.

[Χειροψίες, ἡ κ. Λαουδάρη φιλεῖ τὴν Λιλή]

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗ, [κιντάζοντα πρὸς τὸ μέρος τοῦ Πέτρου].—Α! δ. ἀνεψιός εἶναι ἐδῶ; Καλησπέρα, Πέτρο. Καλὰ ποὺ ἥρθες τούλαχιστον ἐσύ.

[Προσκρωσὶ δλοὶ καὶ παίρνουν θέσεις]

Ο κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ, [πρὸς τὴν Λιλή].—Βεβαιωθῆτε, κυρία μου, πώς τὸ λάδος εἶναι ἐντελῶς τῆς γυναικὸς μου.

Τί εἶναι αὐτὲς οἱ γυναικὲς! Μοῦ εἶπε στὶς τέσσερες παρὰ τέταρτο νὰ περάσω ἀπὸ τὸ σπίτι νὰ τὴν πάρω. Ἔννοεῖται πώς ἔχασα ἡ ἐνα τέταρτο ἀπὸ τὸ μάθημά μου στὸ Λύκειο. Εθυσίασα ἐνα κεφάλαιο τοῦ «Φαιδωνος»... Πηγαίνω στὸ σπίτι καὶ ἡ κυρία δὲν εἶχε κάμει ἀκόμα τὴν τουαλέττα της.

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗ—Τὸ βέβαιο εἶναι πώς ξεχάσθηκα. Πῶς παρασύρεται κανένας ἀπὸ τὴν ἀνά-

γνωσὶ! Περνᾷ ἡ ὡρα χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ κανένας.

ΛΙΔΗ—Θὰ διαβάζατε τίποτε πολὺ ἐνδιαφέρον. Εσεῖς εἴσαστε βιβλιοφάγος.

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗ—Ναὶ! Ἐδιάβαζα τὸν «Ἴπτοτην τοῦ Ἐρυθροῦ Μεσονυκτίου». Δὲν ξέρετε τί ἔργο...

ΠΕΤΡΟΣ—Τίνος συγγραφέως, θεία μου;

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗ—Δὲν θυμοῦμαι τὸν συγγραφέα. Φαίνεται ὅμως πώς εἶναι κάποιου μεγάλου. Τὶ ποίησις, τὶ ἴδιανισμός, δὲν φαντάζεσθε.

Ο κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—Ναί, μοῦ τῷλεγε καὶ ἐμένα ἡ γυναῖκα μου. Ἔγω, ξέρετε, δὲ διαβάζω μυθιστορήματα. Ποῦ κάιρος. Μιὰ ἡμέρα ὅμως ποὺ ἀνέπτυσσα στὴ γυναῖκα μου κάτι ἰδέες τοῦ Πλάτωνος ἀπὸ τὸν «Φαιδρο», μοῦ ἔλεγε ἡ Εὐδοκία διτὶ τὶς ἴδιες ἀκριβῶς ἰδέες εἶχε συναντήσει στὸν «Ἴπτοτην τοῦ Ἐρυθροῦ Μεσονυκτίου». Βλέπετε διτὶ δλοὶ αὐτοὶ οἱ νέοι συγγραφεῖς τρέφονται, ἀντλοῦν ἀπὸ τοὺς δικούς μας, τοὺς μεγάλους. "Οταν διαβάζῃ ὅμως κανένας τὰ πρωτότυπα.

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—"Ἄσ αφίσωμε τὴ φιλολογία. Εἰσαι πολλὴ ὡρα ἐδῶ Πέτρο;

ΠΕΤΡΟΣ—Πολλή; Δηλαδὴ κανένα τέταρτο.

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—"Οπωδήποτε αὐτὸ μὲ παρηγορεῖς. Ο ἀνεψιός μου, ποὺ δηγεῖται τόσο ὡραία, θὰ σᾶς εἴτε βέβαια ἀρκετά. [Πρὸς τὸν Πέτρο]. Δὲν εἶπες, Πέτρο, γιὰ κεῖνο τὸ ἄγριο ἀλογο, ποὺ κανένας δὲν μποροῦσε νὰ τὸ δαμάσῃ... Θυμᾶσαι;

Ο κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—"Α! ναί, θυμοῦμαι καὶ ἐγώ. Κάθε Πέμπτη, ποὺ μᾶς ἔλεγες, πώς εἴχατε τὰ δύστροπα ἀλογα, κάθε Πέμπτη ποὺ ἔτρεμαν δλοὶ ἀπὸ τὴν παραμονή.

ΠΕΤΡΟΣ—Τί τὰ θέλετε, θείε μου, τάλογα;

ΛΙΔΗ—"Οχι, δὲν μοῦ δηγήθηκε τίποτε τέτοιο δ κύριος.

ΠΕΤΡΟΣ—"Επειτα ἡ κυρία Λώρη ἔχει δυστροφή πονοκέφαλο καὶ δὲν ἥθελα νὰ τὴν ἐνοχλήσω μὲ τὴ φιλαραία μου.

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—"Άληθεια, Λιλή μου, ἔχεις πονοκέφαλο; Πῶς λυποῦμαι. Δὲν πάίρνεις ἐνα καφὲ πικρό, πολὺ πικρό;

[Η Λιλὴ ἀποποιεῖται μὲ ἐνα μορφασμὸ]

Ο κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—Τὶ περίεργος γιατρὸς αὐτὴ ἡ γυναῖκα μου. Τρελλαίνεται γιὰ τὰ γλυκὰ καὶ συσταίνει διαρκῶς τὰ πικρά.

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—Δὲν ξέρετε πόσο ὁφελεῖ.

Ο κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—Αὐτὸ δὲν τὸ ἐννοῶ. Γιατί τὰ γλυκὰ νὰ βλάπτουν καὶ τὰ πικρὰ νὰ ὁφελοῦν; Τότε ἡ φρόνις εἶναι κακὸς ὅδηγός. Διάβολε. "Ἄν μ' ἀκούεις δ. μαθητής μου δ. Ανδρέας νὰ τοῦ κατηγορῶ τὴ φύσι. "Άληθεια, ποὺ εἶναι δ. Ανδρέας;

ΛΙΔΗ—"Ἐπῆγε στὸν Βοτανικὸ Κῆπο. "Οπου νάναι θὰ γνοίσῃ.

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—"Α! ναὶ τὸ ἔξενρα. Μοῦ τὸ

εἶπε τὸ πρῶτο διευθυντὴς τοῦ Βοτανικοῦ Κῆπου. Μοῦ εἶπε πάς τὸν περίμενε σήμερα.

Ο κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—Τότε, γυναῖκα, εἶσαι ἀκούμη πιὸ ἀσυγχώρητη. Ἀφοῦ ἔξενρες πῶς ἡ κ. Λιλὴ εἶναι μόνη της, νὰ μὴν ἔλιθης νὰ τῆς κάμης συντροφιὰ ἀπὸ τὸν νωρίτερα.

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—Γιὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινὴς [κιντάζει τὴν Λιλὴ] ἔξενρα διτὶ διέτροπος εἶναι ἀκούμη. "Οτι δὰ ἦτο ἐδῶ ἀπὸ τὶς τέσσερες. Καὶ ἀφισα νὰ παρασυνῶ ἀπὸ τὸν «Ἴπτοτην τοῦ Ερυθροῦ Μεσονυκτίου». Ή ἀγαπητὴ μου Λιλὴ δὲν πιστεύω νὰ ἐπληξε μὲ τὴ συντροφιὰ τοῦ Πέτρου. "Ε, Λιλή;

ΛΙΔΗ, [πενοχωρημένη].—Πῶς εἶναι δυνατόν; Εξ ἐναντίας.

ΠΕΤΡΟΣ, [πρὸς τὴν Λιλὴ].—Κυρία μου, δέχομαι τὴ φιλοφρόνησι. Εἰσθε πολὺ καλὴ καὶ σᾶς εὐχαριστῶ.

[Ἐξαφνα ἀπὸ τὴν δεξιὰ θύρα μπαίνει δ. Ανδρέας, σκουπίζοντας τὸν ἴδρωτα του].

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

Οἱ παραπάνω, ΑΝΔΡΕΑΣ

[Ο κ. Λαουδάρης καὶ δ. Πέτρος σηκώνονται]

ΑΝΔΡΕΑΣ—Μπράβο, μπράβο. Σᾶς βρίσκω δλους ἐδῶ. Μ' αὐτὴ τὴν ἐλπίδα ἔτρεξα καὶ νὰ ἀπόδειξις. Εἶμαι ἰδρωμένος. [Χαιρετάει διαδοκιῶς τὴν κ. Λαουδάρη, τὸν κ. Λαουδάρη, τὸν Πέτρο]. Κύριε Μαρί. [Τὸν χαιρετᾷ σοβαρά]. [Πλησιάζει τὴν Λιλὴ]. "Αγάπη μου, βλέπεις διτὶ κράτησα τὸ λόγο μου. [Τὴν χαιδεύει στὸ πρόσωπο. Ή Λιλὴ χαμογελᾷ βιαστικά]. Μὰ τί ἔχεις ἐσύ; Μήπως πάλι τὸν πονοκέφαλό σου; Σὲ ἀφισα τόσο καλά.

ΛΙΔΗ—Ναί, εἶναι ἐνα τέταρτο ποὺ μὲ ἐπιασε. Ἐδῶ ἀποπάνω ἀπὸ τὰ μάτια...

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗ—Δὲν εἶναι τίποτε. Εἶναι τὸ καϊροῦ. Αὐτὴ δὲν νοιτὰ ξέρετε ἀφανίζει, ἀφανίζει.

ΑΝΔΡΕΑΣ—Τέλος πάντων, αὐτὴ δ. Τατρική. Δὲν θεραπεύει τίποτε. Οὐτ' εἶναι πονοκέφαλον, οὔτε μιὰ φαρυγγίτιδα. Ἔγω τὴν ἔχω ἀπὸ τότε ποὺ γεννήθηκα. Μοιάζει σ' αὐτὸ μὲ τὴ Φιλοσοφία. Καὶ αὐτὴ δὲν εἶναι αἵσια νὰ θεραπεύει σημεῖται διαρκῶς. Είν εἶκει σ' ἔνα φιλιστικό, ἀπὸ τὸ Νταβός. Είν εἶκει σ' ἔνα φιλιστικό. Καὶ δὲν ηξέρατε τί γίγας ποὺ ἦτον! "Ενας ἀνδρας δὲν εἶκει ἀπάνω, φοδοκόκινος, γεμάτος ὑγεία.

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗ—Μὰ πῶς αὐτό; Πῶς ἔγινε;

ΑΝΔΡΕΑΣ—Καμιὰ μόλυνσις, φαίνεται.

Ο κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—Τὸ καύμενο τὸ παιδί.

ΠΕΤΡΟΣ—Δὲν ξέρω καὶ ἔγω τί νὰ ὑποθέω. Πολὺ φιθοῦμαι πῶς εἶναι καποίος ήθυκός λόγος.

Ο κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—Μπερδεύεις τὰ ζητήματα, διότι ἀπομακρύνθηκες ἀπὸ τὴν ἀληθινὴ φιλοσοφία.

ΑΝΔΡΕΑΣ—"Όλα εἶναι μπερδεμένα, ἀγαπητέ μου διδάσκαλε. Ή φιλοσοφία σας τὰ μπερδεψε χειρότερα...

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗ—Τέλος πάντων αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι, δταν μπλέξουν, γίνονται ἀνυπόφοροι μὲ τὶς φιλοσοφίες τους. Πές μας τίποτε, Πέτρο, νάλλαζωμε θέμα. Κύριε Ανδρέα, πέστε στὸν Πέτρο νὰ σᾶς διηγήθῃ γιὰ τὸ φιθερό δὲκενο.

ΑΝΔΡΕΑΣ, [ψυχοά].—Γιατί δχ. "Αν ἔχῃ τὴν καλωσύνη δ. Μαρῆς νὰ μᾶς διηγήθῃ.

ΠΕΤΡΟΣ—Δὲν ἀφίνετε τώρα; "Αλλοτε.

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗ—Μὰ τί ἔχεις ἐσύ; Δὲν σὲ ἀναγνωρίζω σήμερα, ὀμνεψιέ μου. Φαίνεσαι τόσο κουρασμένος.

ΠΕΤΡΟΣ—Θεῖε μου, τὸ μαντεύσατε. Εἶμαι σχεδὸν ἀφρωστος. "Αν δὲν φιθούμουν νὰ χαλάσω στὴν εὐτυχία σας καὶ τὴν εὐτυχία νὰ μείνω λίγες στιγμές μὲ τὸν κ. Λόρη, θὰ σᾶς ζητούσα τὴν ἀδεια νάποσυρθῶ.

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗ—Τί ἔχεις; Είσαι ἀφρωστος;

Ο κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—Σὲ βλέπω τὸ σημεῖο ποὺ δὲν εἶσαι στὰ καλά σου.

[Η Λιλὴ φαίνεται ταραγμένη]

ΠΕΤΡΟΣ—Δὲν εἶμαι ἀφρωστος. Εἶμαι λυπημένος πολύ. Παραπολὺ λυπημένος.

Ο κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗΣ—Τί σου συμβαίνει;

ΠΕΤΡΟΣ—Θὰ σᾶς διηγήθω ἀμέσως.

Η κ. ΛΑΟΥΔΑΡΗ—Τί νὰ τρέχῃ;

[Η Λιλὴ σκύβει κατώ προσπαθούσα νάποφυγη τὰ βλέμματα].

ΑΝΔΡΕΑΣ, [πρὸς τὴν Λιλὴ].—Πῶς εἶναι δ. πονοκέφαλό σου, Λιλή;

ΛΙΔΗ—Κάπως καλύτερα, Ανδρέα.

ΠΕΤΡΟΣ—Θὰ σᾶς διηγήθω ἀμέσως ἀφοῦ ἐπιμένετε. Σήμερα τὸ ἀπόγευμα εἶχα μιὰ πολὺ δυσάρεστη εἰδήση. "Αν δὲν εἶμαι ἐνοχλητικὸς στὸν κ

22

Ο κ. ΔΑΟΥΔΑΡΗΣ — Τὸ καῦμένο τὸ παιδί. Ἡτο πολὺ νέος;

Η κ. ΔΑΟΥΔΑΡΗ — Μὴ διακόπτης, καῦμένε Παρασκευᾶ.

ΠΕΤΡΟΣ — Καὶ εἶναι περίεργο πῶς τὴν ἀγάπησε. Δὲν τὴν γνώριζε καθόλου. Μιὰ ἡμέρα τὴν εἶδε στὸ Παρίσι, στὶς ίπποδρομίες τοῦ Λονδίνου. Αὐτὸς ἔφθασε. Μιὰ στιγμή. Ἐνα ἀντίκρυσμα. Κ' ἔγινε δυστυχῆς γιὰ ὅλη τοῦ τὴν ζωή.

Η κ. ΔΑΟΥΔΑΡΗ — Κι' αὐτή; Δὲν ἔδειξε κανένα ἐνδιαφέρον γι' αὐτόν;

ΠΕΤΡΟΣ — Ζήτησε νὰ τὴν γνωρίσῃ, νὰ παρουσιασθῇ. Τὸ κατάφερε. Μιὰ ἡμέρα νόμισε πῶς εἶναι ἡ κατάλληλη στιγμή νὰ τῆς ἔκμυστηρευθῇ τὴν ἀγάπη του, νὰ τῆς κάμη ἔνα ὑπαινιγμό, νὰ τῆς παρουσιάσῃ μιὰ μικρή γωνιὰ ἀπὸ τὴν πληγωμένη καρδιά του.

[Οἱοι προσέχουν]

Η κ. ΔΑΟΥΔΑΡΗ — Καὶ αὐτή;

ΠΕΤΡΟΣ — Αὐτή, φυσικά, ποὺ δὲν εἶχε αἰσθανθῆ τίποτε γι' αὐτόν, τοῦ ἔδωκε νὰ καταλάβῃ ὅτι τῆς ἥτον ἐντελῶς ἀδιάφορος, χωρὶς νὰ κρύψῃ καὶ κάποια δυσαρέσκεια γιὰ τὴν ἐνόχλησι ποὺ τῆς ἔδωκε τὸ πάθος του. Ἡτο πολὺ φυσικό. Τί θέλατε νὰ κάμη;

Η κ. ΔΑΟΥΔΑΡΗ — Αὐτὸς εἶναι σκληρότης. Μηδοστὰ σ' ἔνα τέτοιον ἔρωτα.

Ο κ. ΔΑΟΥΔΑΡΗΣ — Φυσικά σκληρότης. Υπάρχουν δυστυχῶς γυναῖκες...

ΑΝΑΡΕΑΣ — Λυποῦμαι τὸν φίλο τοῦ κυρίου, ἀλλὰ δυστυχῶς ἔτσι εἶναι. Δὲν μπορεῖ κανένας νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν φιλανθρωπία στὸν ἔρωτα. Ὁλες οἱ γυναῖκες ποὺ δύνομάζουμε σκληρές ἡ ἀπίστες εἶναι ἀπλούστατα πλάσματα ποὺ δὲν ἀγάπησαν ἡ ἔτανσαν νάγαποῦν ἔναν ἄνδρα. Δὲν φταίνε σὲ τίποτε.

Ο κ. ΔΑΟΥΔΑΡΗΣ — Μηδοστὰ σ' ἔνα τέτοιο αἴσθημα... Ἐνα τέτοιο πάθος!

ΑΝΑΡΕΑΣ — Όσο μεγαλύτερο εἶναι τὸ πάθος, τόσο περισσότερο ἔνοχλεῖ μιὰ γυναῖκα ποὺ δὲν ἀνταποκρίνεται σ' αὐτό. Τὰ δυνατὰ πάθη ἔνοχλοῦν τὶς γυναῖκες. Ἐξασθενοῦν τὸν ἄνδρα καὶ τὸν ὑποτιμοῦν στὰ μάτια τῆς γυναίκας.

ΠΕΤΡΟΣ — Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι δὲν φίλος μου τὴν ἡμέρα ἔφυγε σ' ἔνα μεγάλο ταξίδι. Γύρισε χειρότερα ἀπὸ διτι ἔφυγε. Καὶ σήμερα εἶναι καταδικασμένος. Μοῦ γράφει, μὲ ἵκετενει, μοῦ τὸ ζητεῖ ὡς τελεύταια χάρι νὰ πάρω κοντά του. Πρέπει νὰ φύγω μὲ τὸ πρῶτο βαπτόρι.

Η κ. ΔΑΟΥΔΑΡΗ — Νὰ φύγης, εἴτες. Α! μὲν αὐτὸς δὲν γίνεται. Ἀκόμη δὲν σὲ εἴδαμε.

Ο κ. ΔΑΟΥΔΑΡΗΣ — Δὲν θὰ σ' ἀφίσωμε. Τί θὰ χρησιμεύσῃ στὸ φίλο σου ἐπὶ τέλους;

ΠΕΤΡΟΣ — Ἐσεῖς ἔκαματε πρῶτοι τὴν ἀπολογία τῆς φιλανθρωπίας. Ο κύριος Λώρης ἐδικαιολόγησε τὴν ἔρωμένη. Τὸν φίλο δὲν θὰ μπο-

ρέσῃ νὰ τὸν δικαιοιογήσῃ. [Οἱ Ανδρέας κάνει ἔνα σχῆμα ἐπιδοκιμασίας]. Εἶμαι ἀποφασισμένος, φεύγω αὔριο.

[Οἱοι μένουν κατάπληκτοι. Η Λιλή πρατεῖ πάντα τὸ κεφάλι στὰ χέρια της.]

Η κ. ΔΑΟΥΔΑΡΗ — Θὰ ἴδούμε. Θὰ ἴδούμε. Ἅσας ἀφίσωμε τῷρα τοὺς φίλους μας, εἶναι ἀργά. [Σηκάνονται δλοι. Ἀποχαιρετισμοὶ]

ΑΝΑΡΕΑΣ, [ἀποχαιρετῶν τὸν Πέτρο] — Εὔχομαι ὁ φίλος σας νὰ γιατρευθῇ γρήγορα, κύριε Μαρῆ.

ΠΕΤΡΟΣ — Α! κύριε Λώρη. Σᾶς βεβαιόνω ὅτι εἶναι εὐνοιώτερο νὰ γιατρευθῇ ἀπὸ τὴν δεύτερη ἀρρώστια του παρὰ ἀπὸ τὴν πρώτη. Καὶ τότε θὰ εἶναι ἀκόμα πιὸ δυστυχῆς. [Προχωρεῖ πρὸς τὴν Λιλή. Μὲ προσποιημένη ἀπάθεια]. Κυρία μου, σᾶς ζαλίσαμε. Τὰ σέβη μου.

[Η Λιλή, καθὼς σηκώνεται, φαίνεται νὰ κλονίζεται στὰ πόδια της καὶ ἀκούμπησε μὲν μιὰ καρέκλα. Φέρνει τὸ χέρι στὸ κεφάλι μὲν ἔνα αἰσθημα φυσικοῦ πόνου].

ΑΝΑΡΕΑΣ, [τὴν πλησιάζει] — Τί ἔχεις Λιλή; Εσὺ υποφέρεις. Εἶσαι γλωμή. Πονεῖς ἀκόμα.

[Οἱοι μαζὶ τὴν πλησιάζουν μὲν ἔνδιαφέρον. Ο Πέτρος στέκεται παράμερο].

ΛΙΛΗ, [μὲ ταραχή] — Δὲν εἶναι τίποτε, εἶναι τὰ συνειδητά μου. "Υστερ" ἀπὸ τὸν πονόκεφαλο ἔχω πάντα μιὰ ἔξαντλησι, σὰ λιποθυμία ἔτσι. Μοῦ πέρασε τώρα.

Η κ. ΔΑΟΥΔΑΡΗ — Δὲν πᾶς στὸ παράθυρο...

[Προχωρεῖ πρὸς τὸ γραφεῖο καὶ παίρνει ἔνα ριπτίδι. Περινάτας πλησιάζει τὸν Πέτρο ποὺ στέκεται παράμερο]. Πρόσεξε! Εἶναι ἡ κούσιμη στιγμή. Μὴ τὴν ἀφίσῃς νὰ χαθῇ.

[Ἐπιστρέφει καὶ ἀσφίζει τὴν Λιλή]

Ο κ. ΔΑΟΥΔΑΡΗΣ — Νὰ σᾶς φυσήξῃ λίγος ἀέρας.

ΑΝΑΡΕΑΣ, [ταραγμένος]... — Λίγος ἀέρας. Θὰ σου περάσῃ, ἀγάπη μου.

ΛΙΛΗ — Εἶμαι καλύτερα. Θὰ κατέβω μαζί σας ως τὸν αἴτο. Ο καθαρὸς ἀέρας.

ΑΝΑΡΕΑΣ — Ναί, Λιλή. Εἶναι τὸ καλύτερο... Κατέβα λιγάκι. [Φεύγοντας δλοι ἐκτὸς τοῦ Ανδρέα]

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

ΑΝΑΡΕΑΣ [μόνος]

[Κάνει δυὸς βήματα πρὸς τὸ γραφεῖο του, κυντάζει κάποια χαρτιά, ψτερα προχωρεῖ πρὸς τὸ παράθυρο]. Τί μιωδωδιά!

[Η Λιλή πανηγυρίζει. Σκύβει ἀπὸ τὸ παράθυρο, ἀλλ' ὡς νὰ βλέπῃ κάτι τρόμερό, διποιθοχωρεῖ κρύβοντας τὸ πρόσωπό του]. Θεέ μου! Τί είδαν τὰ μάτια μου.

[Ιστατάει μιὰ στιγμή, ψτερα προχωρεῖ πρὸς τὸ παράθυρο, μέσα διαβάζει παράφορος πόρτα]

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ, ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ — Τί τρέχει, κύριε Λώρη; Τί σᾶς συμβαίνει; Τί πᾶτε νὰ κάμετε; Θεέ μου! Είσθε τόσο ταραγμένος.

[Οἱοι λυγιούνται]

ΑΝΔΡΕΑΣ, [ἀπελπιστικά] — Ησύχασε δὲν θὰ κάμω τίποτε. Ἀλλοίμονο. Τίτοτε. Τίτοτε δὲν μπορῶ νὰ κάμω. [Κλαίει]. Τί κάνεις ἀπάνω σ' ἔνα νεκρό;

[Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές]

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΒΑΝΑΣ

ΑΥΛΑΙΑ

ΕΙΔΩΛΙΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ — ΓΚΛΟΥΚ

Καμίαν ἡμέραν, καμίαν λαμπράν θερινὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ἔκπαγλον καὶ θερμὴν ὠρὰν τῆς μεσημβρίας, πηγαίνετε εἰς τὸ Λούβρον. Εἰσέλθετε πρῶτα εἰς τὴν αἰθουσαν τῶν ἔργων τοῦ Houdon.

Ο γηραιὸς συνθέτης εἶνε εἰς τὸ βάθος.

Ίδου τὸ εὖρον του μέτωπον, ἡ ἀτακτος κόμη, τὸ πρόσωπον τὸ κατάστικτον ἀπὸ τὴν εὐλογίαν, τὸ σφιγμένον στόμα, τὸ ψφος τὸ ἀγέρωχον καὶ τραχύ.

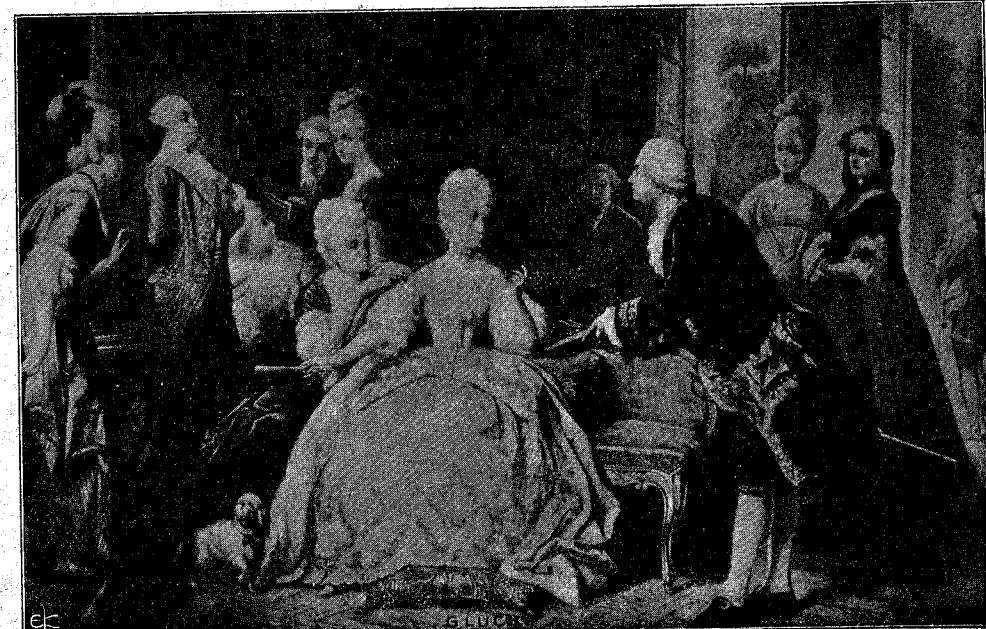
Εἶνε ἐκεὶ δύπισθεν τῆς λιγνοῦς ἀρτέμιδος, ἀνάμεσα εἰς ἔνα Ερωτα κατσαρομάλλην καὶ

μίαν Ὁδύνην ἐπιτηδευμένως γλαφυρὰν καὶ μικρόκομφον (mignarde). Τὰ κυττάζει καὶ δὲν τὸ ἀναγνωρίζει. Δὲν εἶνε αὐτὸς ὁ ἔρως ὁ ἴδιος του καὶ δὲν εἶνε αὐτή ἡ ἴδια του ὅδύνη.

Ἐπειτα ὁφοῦ κυττάζετε καλὰ αὐτὸν τὸν ἴδιον, πηγαίνετε εἰς τὰ στοὺς τῆς ἐλληνικῆς γλυπτικῆς,

τὸ πρόσωπον τὸ κατάστικτον ἀπὸ τὴν εὐλογίαν, τὸ σφιγμένον στόμα, τὸ ψφος τὸ ἀγέρωχον καὶ τραχύ.

Εἶνε ἐκεὶ δύπισθεν τῆς λιγνοῦς ἀρτέμιδος, τού. Τότε θὰ σᾶς φανῇ ὅτι ἡ ἀρχαία ψυχὴ ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἀγλαὰ ἐκεῖνα σώματα τὸ ὄδρανες



ΓΚΛΟΥΚ

κάλλος θὰ ἐμψυχωθῇ καὶ τὰ μάρμαρα θὰ τραγουδήσουν.

Ο Gluck ἡτο ὡς ἔγγιστα πεντήκοντα ἑτῶν δταν ἔγραψε τὸ πρῶτον του δριστούγημα, τὸν «Ορφέα».

Δὲν τὸν φαντάζεται κανεὶς ποτὲ νέον μᾶς ἀρέσει, νὰ τὸν φανταζώμεθα, ὅχι ἡλικιωμένον, ἀλλὰ ἥδη ἄνδρα ὥριμον, ὥριμότητος στιβαρᾶς, τοιοῦτον ὅποιον τὸν διείδεν ὁ Mélus, παῖς ἔτι, μὲ ἐμβάδας καὶ μὲ τὸ ἐσώβρακον, μὲ σκούφον ἀπὸ μαῆρον βελοῦδον εἰς τὸ κεφάλι, μὲ κοντὸν κοιτωνίτην ἀπὸ διάναν, νὰ παῖζῃ μὲ δλην τοῦ τὴν δύναμιν ἐπὶ τοῦ ἀρχαϊκοῦ κλειδοκυμβάλου του ὡς μανιώδης.

Ἄλλα ἡ μανία του ἡτο ιερὰ καὶ οἱ θεοὶ ἐφοίτων ἐν αὐτῷ.

Ο Γκλούκ, λέγουν, ἀρχαῖζει, ἀλλὰ τί ἐννοοῦν μὲ αὐτό;

Οτι τὸ πάθος ἐν τῇ μουσικῇ του δὲν ἀλλιώνει τὴν καλλονήν, δτι ὁ παροξυσμὸς τοῦ αἰσθήματος εὐλαβεῖται ἐν αὐτῇ τὴν τελειότητα τῶν γραμμῶν.

Ἡ ζωὴ, καὶ ζωὴ αἰρομένη εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῆς, ἐμψυχόνει, γεμίζει τὸ «Ἐργον του, ἀλλὰ καὶ ἐγκλείεται ἐντὸς αὐτοῦ καὶ δὲν τὸ διασπᾷ καὶ δὲν τὸ διαρρηγνύει. Ἐντεῦθεν κατί τι τὸ πλαστικόν, τὸ συγκεκριμένον, τὸ τυπικόν.

Ο Γκλούκ δὲν εἶνε ὡς ὁ Μόζαρτ, ὡς ὁ Μπετόβεν, παγκόσμιοι καὶ ἄπειροι. Ἀναπαριστᾷ μᾶλλον ἡ ὑποβάλλει. Εἰς τὸν ἡρωάς του, εἰς τὰς ἡρωΐδας του, δὲν ἀνευρίσκομεν τὸν ἔαυτόν μας δλοι, οὔτε καὶ δλόκληρον. Δὲν αἰσθανόμεθα δτι εἴμεθα δμοιοι μὲ αὐτούς μόλις δτι τὸν πλησιάζομεν, καὶ ἀκόμη δλιγάτερον δτι εἶνε αὐτοὶ δι' ἡμᾶς ὁ πλησιόν. Αἱ δδύναι των εἶνε τόσῳ ἀγέρωχοι, τόσῳ ὠραιαῖ ίδιως, ὥστε πρὸ αὐτῶν καταισχύνονται αἱ ταπειναὶ, ἀλλοίμονον! καὶ αἱ δύσμορφοι δδύναι μας.

Σᾶς λέγουν αἱ ὑπερήφανοι μορφαὶ τοῦ Γκλούκ: πονεῖτε, ἀλλὰ ὁ πόνος σας παραβαλλόμενος μὲ τὸν ἰδιόν μας, στρεεῖται εὐγενείας καὶ ὠραιότητος. Ἐνῷ σᾶς ταράττει καὶ σᾶς κάμνει νὰ μορφάζετε, οἱ ἰδιοί μας λυγμοὶ παραμένουν πάντοτε δριμονικοί, καὶ τὰ δάκουνά μας ἔσουν, χωρὶς ποτὲ νὰ τὰ ἐρεθίζουν καὶ νὰ τὰ κοκκινίζουν, ἀπὸ τὰ μαρμάρινα βλέφαρά μας.

Καθὼς καὶ τὴν ὁδύνην, ὁ Γκλούκ ἔκαμεν εὐγενῆ τὴν χαράν.

Τὴν ἔκαμεν ἡρεμάίως γαλήνιον ἐπίσης. «Η εὐδαιμονία τῶν δικαίων, ἔλεγε, πρέπει νὰ συνίσταται κυρίως εἰς τὸ συνεχὲς αὐτῆς καὶ κατ' ἀκολουθίσιν εἰς τὴν σταθεράν, εἰς τὴν ἄνευ αὐξομειώσεων μονιμότητά της. Δι' αὐτὸ διτι καλοῦμεν «ἡδονή», δὲν ἔχει τόπον ἐν αὐτῇ διότι ἡ ἡδονή εἶνε ἐπιδεκτικὴ ποικίλης διαβαθμίσεως: ἀμβλύνεται ἀλλως τε καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἀπάγεται τοῦ κόσμου». Συνεχής, σταθερός, τοιαύτη εἶνε πράγματι ἡ μακαριότης ἡ δποία κυριαρχεῖ εἰς τὰ Ἡλύσια Πεδία τοῦ «Ορφέως». Βασιλεύει αὐτόθι ἡ γαλήνη, ἡ ὡσὰν λυκόφωτος ἡπιότης εἰς τὴν δποίαν ἡρκείτο ἡ εἰδωλολατρικὴ ἀθανασία. Τὸ πᾶν αὐτόθι εἶνε ἀρχαικόν, ἀρχαῖον, τὸ πᾶν ὡς καὶ αὐτῇ ἡ μελαγχολία τῶν αὐλῶν, ποὺ φαίνεται δτι διαπνέεται ἀπὸ τὸν πόνον τὸν δποίον ὁ «Ομηρος ἀποδίδει εἰς τὴν σκιάν του Ἄχιλλέως, τὸν πόνον διὰ τὴν ζωὴν τὴν ἐπὶ τῆς γῆς, τὴν ζωὴν τὴν ἐνεργόν, τὴν ζωὴν μὲ τὸ πορφυροῦν αἷμα.

Ἡ μουσικὴ τοῦ Γκλούκ ὅχι μόνον ἐνέχει καθὼς τὰ μάρμαρα κατί τι τὸ πλαστικὸν ἀλλὰ ἐνέχει ἀκόμη, πάντοτε ὡς αὐτά, κατί τι τὸ ἀτενές.

Ἀκούσατε τοὺς θρήνους τοῦ Ορφέως, τῆς Ἀλκήστιδος, τῆς Ἰφιγενείας· σιωπαὶ διακόπτουν τοὺς θρήνους των καὶ ἡ δρκήστρα τότε μὲ τὰς μεγαλοπρεπεῖς πτυχάς της, περικαλύπτει τὴν ἀφωνον δδύνην των.

Ο Γκλούκ ποτὲ δὲν βιάζεται καὶ ποτὲ δὲν μᾶς βιάζει. Μᾶς ἀφίνει νὰ καμαρόνωμεν ἐν ἀνέσει τὴν ὠραιότητα τὴν δποίαν ἐδημιούργησε πρὸς χάριν μας. Τὴν φευγαλεωτέραν τῶν τεχνῶν καθιστᾶ τέχνην μονιμότητος καὶ διαφείας. Μᾶς παρέχει τὴν παραίσθησιν δτι ἀνακόπτει τὴν φυγήν της. Παρατείνει τὴν συγκίνησίν μας, σχολάζει καὶ μᾶς ἀφίνει νὰ σχολάζωμεν σταματᾶ τὴν στιγμήν, ἥξενρετε, τὴν στιγμὴν ἡ δποία εἶνε τόσον ωραία.

Τὸ «Ἐργον τοῦ Γκλούκ εἶνε ἡ πρώτη ἐκδήλωσις λατρείας τῆς μουσικῆς πρὸς τὴν ἀρχαιότητα.

Ἡ ἀρχαῖα ψυχὴ πρὸ αὐτοῦ εἶχεν αἰσθανθῆ δτι ἀνέξῃ ἐπὶ τῆς διδόνης, εἰς τὸ μάρμαρον, κατώ ἀπὸ τοὺς πυλῶνας καὶ ἀπὸ τὰς στοὰς καὶ ἀπὸ τὰς κιονοστοιχίας καὶ ἡ ἀνάστασις αὐτῇ ἀπεκλήθη Ἀναγέννησις. Μία μόνη Μοῦσα δὲν εἶχεν ἐγερθῆ.

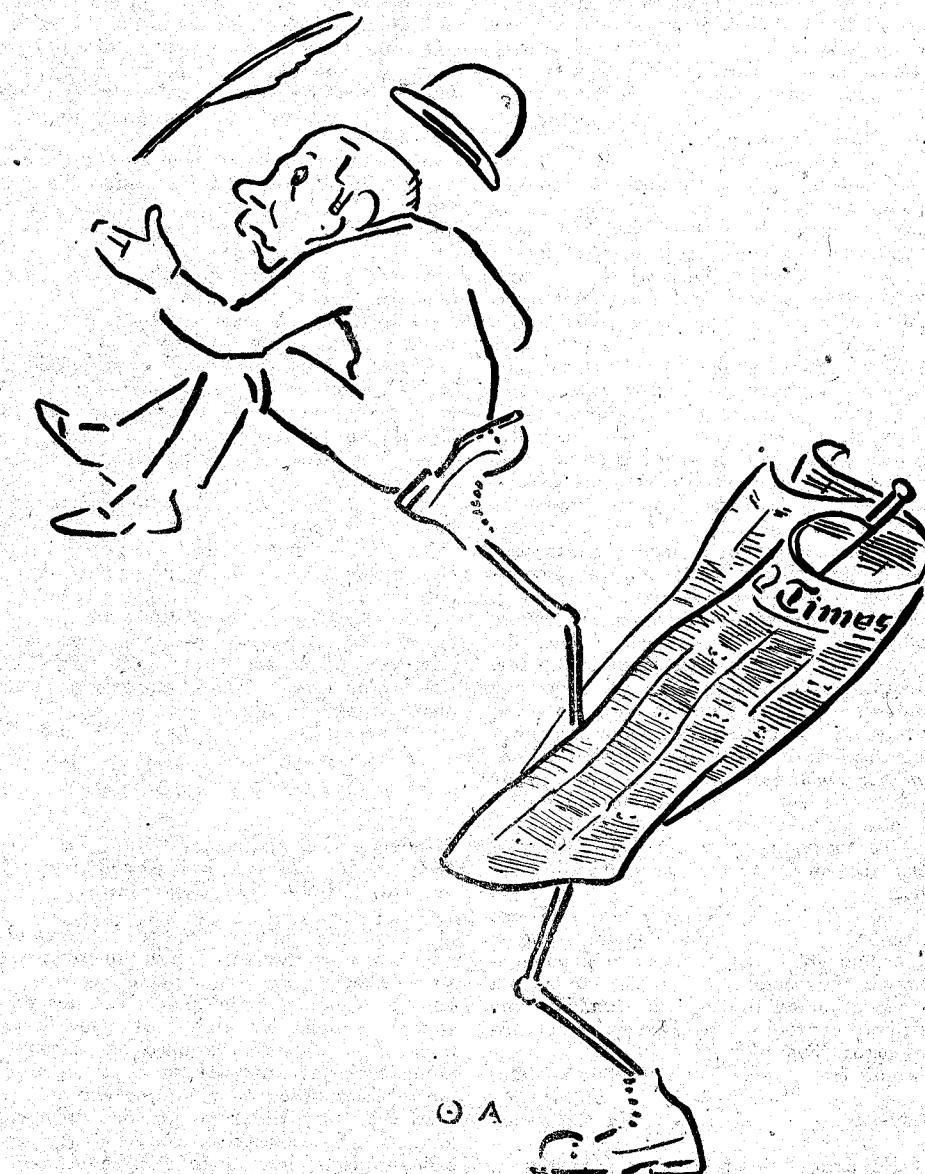
Λέγεται ὅτι ἀλλοτε ὁ Ἀπόλλων ὅταν ἦτο βιουκόλος ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων, ἀπέθεσε τὴν λύραν του ἐπάνω εἰς ἓνα λίθον δπού ἡ λύρα ἀφῆκε μελῳδίας καλλους ἀπολύτου. Ὁ Γκλούκ ἀνεῦρε τὸν λίθον δπού ἐκοιμῶντο αἱ θεοί.

Ἐπρεπε νὰ ἐγεννᾶτο τοεῖς αἰῶνας ἐνώριτερα,

εἰς τὴν Ρώμην, ὅταν ἀπὸ τὴν γῆν ἐξήρχοντο εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας οἱ ἡρωες καὶ οἱ θεοί.

Θὰ τοὺς ἔψαλλεν, ἀκτινοβολοῦντας ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἐπανακμάσασαν νεότητά των, θὰ ἡτο διέγας μουσικὸς τῆς Ἀναγέννησεως καὶ οἱ Μέδικοι ἢντα τὸν ἡγάπων.

[Μετάφρ. ΧΡ. ΔΑΡΑΛΕΞΗ] CAMILLE BELLAIGUE



Η ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΥ

«Υπαγε εἰς Ἰσπανίαν... ὑπὸ Θ. Ἀννίνου—«Ἀθῆναι»



Η ΚΥΡΙΑ ΝΙΚΑ, ΝΙΤΟΥΣ

μαί ἔγιναν τοποθετ
θέντος τοῦ πιάνου δρισθεν τῶν ἀδιόδων διὰ νῦν μὴ βλ
ποὺν οὗτοι κανέν σημεῖον ὁδηγοῦ, πρᾶγμα τὸ ὅποιον δο
γίνεται εἰς κανέν θέατρον τοῦ κόσμου. Ἡ πρώτη παρ
στασις διεξῆχθη σχεδὸν χωρὶς μπαγκέταν. Οἱ ἀδιόδ
δὲν ἔβλαπτον τὸν μαέστρον καθδολοκληρίαν. Ἡ Κα Νίκ
και τὰ κόρα, δῆλα τὰ ἐντὸς τῶν παρασκηνίων μέρον τω
τὰ ἔξετέλεσαν ἀνεῳ σύδενός ὁδηγοῦ καὶ τέλος ἀνδρωπο
παρακολουθοῦντες τὸ θεατρικό ἐστι οἰς καὶ αἱ Α.Υ. σ
πρόγηπτες ἔξεφράσθησαν ὅτι ἡ ἐκτέλεσις ἔκεινή ἐν μ
τι ἄλλο δύναται, γὰρ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον. Παρα
καλῶ τῷρα τὸ Ὁδεῖον γὰρ εὐαρεστηγῇ νά ἀπαντήσῃ εἰ
τοὺς κυρίους αὐτοὺς καπηγόρους μας εἰς πόσον χρονί^α
κὸν διάστημα ἀνεβίβασε τὴν παρελθοῦσαν ἀνοιξιν τὴν
μονόπρωτον δρέπεταν «Γάμος μὲ φαναράκια» τοῖς
Οφέμετα, μὲ πόσουν μαέστρους, μὲ πόσα «τάλαντα»
και μὲ πόσουν περιβάλλον μονυκὸν (παραλείπεται καὶ μὲ
πόσας περικοπὰς ἀδικαιολογίους).

Ἡ κυρία Ροζαλία Νίκα διακρίνεται διὰ μίαν ἐπίδοσιν τεραστίαν καὶ μίαν ἀντίληψιν ποι plus ultra. Πριν ἦ ό υποφαινόμενος τῆς διδαξῆ τὴν ἡμίσειαν μόνον παρτισιόν, ἐκείνη τὴν εἶχε ἥδη μάθει δόλην καίτοι δὲν γνωρίζει νὰ διακρίνῃ τὸ Do ἀπὸ τὸ Re.

Τί νά τά κάμω τά διπλώματα τῆς μουσικῆς δταν
ένας καλλιτέχνης στεγεῖται ἀντιλήψεως, καλλιτεχνικού
ἔγω, αἰσθητικῆς, χάροις καὶ ἀντ' αὐτῶν είναι φορ-
τωμένος μὲ άνιαραν σχολαστικότητα, μὲ δόκησίαν μου-
σικῆς σκέψης, ἀποτυφλωμένος ἀπὸ τὸν τύφον τῶν
ἔνηδων κονόνων, δειλὸς καὶ ἐπιφλακτικός; Δὲν λέγω
ὅτι ἡ ἐλεύθερα καὶ μεθοδικὴ μουσικὴ μόρφωσις συν-
δυαζομένη μὲ μίαν ίδιοφυΐαν δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ
θαυμάτα. Ἀλλὰ δὲν είναι ἐπίσης λογικὸν νὰ ἀπογο-
τεύεται κονεῖς διὰ τὸν μουσικὴν ἄγνοιαν ἥθοστοιῶν ὡς
η κ. Νίκα, πατέρα τὸν δόποιν τὴν ἐκμάθησις τῆς μουσικῆς,
μὲ τὴν ἀντίτιμην τοῦ οἴκου ἀπο-

με τὴν αντιληψιν που ἔχει, εἶναι ζήτημα ήμερων μόνον.
Ἐπίσης διάφοροι θερεμαὶ ἔκλαυσαν πάλιν διὰ τὴν
κατάπτωσιν τοῦ θεάτρου. Οἱ κύριοι αὐτοὶ θὰ ἐπρεπε
νὰ κλαύσουν ὅταν αὐτὸ τὸ θέατρον μᾶς ἔβγαλε μίαν
ὅπερέστετταν. Ἀλλὰ τότε δὲν ἔκλαυσαν (δὲν ὑπῆρχε δὲ
κατ' ἐμὲ πολὺς λόγος πρὸς τούτο). Τώρα δύμοις ἔκλαυ-
σαν. Αὕτη ή διάκρισις μὲ έμβράλλει εἰς ὑπονοίας. Τὰ
ταμεῖα τῶν θεάτρων ίσως νὰ ξέρουν κάτι τι Ἐστω.

ἐπαίζετο ἡ «Νιτούς». Εἰς τὸν γνωρίζοντας τὰ θεατρικά εἶναι γνωστὸν πόδον βλάπτει ὑλικῶς μίαν πρότηνή ἐλεύψις δεκάλαμας καὶ κατὰ συνέπειαν αἱ εἰσιπράξεις τῆς πρώτης ἐστέρας δὲν ἥσαν τόσαι δσαι ἥσαν καὶ οὐτῆς ἀκόμη τῆς εἰκοστῆς, τοῦ θιάσου προτιμῆσαντος γὰρ χάριν ὅλιγον ὑλικῶς ἀλλὰ νά κερδίσῃ πολὺ θήικως.

Είναι άληθὲς ὅτι δύος πάντοτε τὸ κοινὸν καὶ ἡ κριτικὴ συνήγενθησαν εἰς μερικὰ σημεῖα ὅχι τόσον ἐγκαρδίως. Ἀλληλοεκπαχθῆσαν βλοσφεῶς καὶ ἔξηκολουθῆσαν πάλιν τὸ δρόμον των. Καὶ τρέχουν, τρέχουν τὸν ἀγώνα τῆς ταχύτητος καὶ τῆς ὀντοχής. Πολὺ φιβοῦμαι ὅτι τὴν νίκην θὰ διεκπίσῃ τὸ κοινόν, διότι πρὸς τὸ πορόν αὐτὸς φαίνεται νὰ τρέχῃ ὀλοταχῶς . . . πρὸς τὸ δέατρον. Καὶ αὐτὸς είναι κατόρθωμα.

Θ. Ι. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ανασκαφαὶ Φθιωτίδων, Θηρῶν Θεσσαλίας

ΑΓΓΕΛΛΕΤΑΙ πρὸς τὴν Γενιμῆν Ἐφορείαν τῶν
Ἀρχαιοτήτων διὰ αἵ ἀνασκαφῶν τὰς ὁποῖας ἔνεργει
ἀπὸ τεσσάρων μηνῶν ἐντολῇ καὶ δαπάναις τῆς Ἀρχαιο-
λογικῆς Ἐπαριόδου ὁ ἔφορος τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ἀρχαιο-
τήτων κ. Ἀρβανιτόπουλος εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας
πόλεως τῶν Φιλιατίδων Θηρῶν παρὰ τὸ χωρίον Ἀκκε-
στο τοῦ Ἀλμυροῦ, ἐπερατώθησαν. Εἰς τὸ αὐτὸ μέρος
εἶχον γίνει καὶ πέρισσον ὑπὸ τοῦ ίδιου ἀνασκαφαὶ δα-
πάναις τοῦ τότε περιστήκου καὶ φιλεπιστήμονος κ. Π. Σ.
Τοπάλη καὶ ἀδεία τοῦ Υπονομέστη τῆς Πατρί-

Ἐπομένη καὶ αὐτεῖ τοῦ ἵπουργοιον τῆς Παιδείας.
Ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων διαφωτίζεται κατά τὴν
τρόπος τὸ ὑπονομεύειν ἔκθεσιν τοῦ π. Ἀρβανιτοπούλου
πουνδαῖως ἡ προϊστορικὴ ἐποχὴ, ιδίως δὲ ἡ χαλκῆ
εποιίδος αὐτῆς, περὶ τῆς δοπίας δὲ κ. Τσουντας εἰς τὸ
σχάτιον ἐκδούνει περιστούνδατον σύγγραμμα του περὶ
ῶν ἀνασκαφῶν Διμήνιου καὶ Σέσκλου τῆς Θεσσαλίας,
ὅπερι ὅτι εἶναι λίγαις συστεινῇ ἀκόμη καὶ ἐλάχιστα διε-
φωτίσθη ὑπὸ τῶν ιδικῶν του ἀνασκαφῶν.

Ο κ. Αρβανιτόπουλος εύρε τέσσαρας μὲν πόλεις ἐπὶ ής αὐτῆς θέσεως ίδιαιτέρως ὀχυρωθείσας, ἡτοι τὴν υπελεπτείαν, τὴν ἀρχαῖην, τὴν ἴστορικην καὶ τὴν βυ-
αντινήν, ἔτερας δὲ τέσσαρας προϊστορικάς ἡτοι τὴν θειακήν τῆς ἀκμῆς, τὴν πρώτην χαλκήν, τὴν ἀρχαιάν
αλκήν, καὶ τὴν μυθοναίσčην. Ἡ χαλκή περιόδος ἀντί-
ρροσωπεύεται δριστα καὶ βεβαιοῦται ἐκ τῶν ὑπεροχε-
ιῶν στρωμάτων ὃς κειμένη χρονολογικῶς μεταξὺ
100 - 2500 π. Χ., ἐν φ τὸ τελευταίον δρισιν τῆς νεολι-
χῆς περιόδου δέχεται δτὶ κείται μεταξὺ 2500 - 3000
Χ., χλιετηρίδας δὲ ὥλας πρὸ τοῦ 3000 π. Χ. κατέχει
ἐν γένει λιθική περιόδος.

Ἐπίσης χρονολογεῖται καὶ η Κορητική ή Μινώα οἰδος ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ π. Ἀρχαντοπούλου ούσα αὐτὸ τούτῳ ἀκμῇ τῆς χαλκῆς περιόδου μεταξὺ 1500 - 1500 π. Χ. οὐχὶ δὲ μυκηναϊκή, ητοι εἶναι μετεστέορα τοῦ 1500 π. Χ.

Γά ενρήματα ὑπῆρχαν πολυάριθμα καὶ ποικιλώτατα,
τίστα μοναδικό· περὶ αὐτῶν θέλομεν γράψει λεπτο-
ώς εἰς τὸ ἐπόμενον τεῦχος.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

ξηρών κανόνων, αισθητικών μετρημάτων πάντα τύπου τῶν ξηρών κανόνων, δεύτερος και ἐπιτυλακτικός; Δὲν λέγω διτὶ ἡ ἐλευθέρα και μεθοδική μουσική μόρφωσις συνδασμένη μὲ μίαν ίδιοφυΐαν δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ θάνατα. Ἀλλὰ δὲν είναι ἔπισης λογικὸν νὰ ἀπογοητεύναται κανεὶς διὰ τὴν μουσικήν ἄγνωιαν ἥθοποιῶν ως ἡ κ. Νίκο, διὰ τὴν δοποῖαν ἡ ἐκμάθησης τῆς μουσικῆς, μὲ τὴν ἀντιληψιν ποὺ ἔχει, είναι ζήτημα ήμερων μόνον. Ἐπίσης διάφοροι Τερεμίαι ἔκλαυσαν πάλιν διὰ τὴν καταπτώσιν τοῦ θεάτρου. Οἱ κύριοι αὐτοὶ θὰ ἔπειπεν νὰ κλαύσουν· δύταν αὐτῷ τὸ Ὡδεῖον μᾶς ἔβγαλε μίαν ὀπερέτταν. Ἀλλὰ τότε δὲν ἔκλαυσαν (δὲν ὑπῆρχε δὲ κατ') ἐμὲ πολὺς λόγος πρὸς τοῦτο). Τώρα δῶμας ἔκλαυσαν. Αὐτὴ η διάκρισις μὲ ἐμβάλλει εἰς ὑπονίας. Τὰ ταμεῖα τῶν θεάτρων ἴσως νὰ ἔρχονται τι"Εστω.

νεπώς αὐθινόστατον διπλωματικήν ἐκπροσώπησιν. Ἡ γῆγενονία ὅμως ἥρχισεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ συντρίβῃ τοὺς δεσμούς τῆς ὑποτελείας, τῇ σιωπηρῷ συνταπαδέσει τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Κατὰ τὸ 1885 μάλιστα πούσθη καὶ εἰς τὸ προειδικότημα τῆς προσαρτήσεως τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας παρὰ τὴν ἀντίστασιν τοῦ Βασιλέως Μιλάνου ἡ ττητημέντος ἐν Σλιβνίτση ὑπὸ ιπποτικοῦ γηγενόντος Ἀλεξάνδρου Βαττεμβεγού. Βραδύτερον ἡ Τουρκία ἥρχισε νὰ συνομολογῇ συμβάσεις ταχυδρομικὰς καὶ ἐμπορικὰς μὲ τὴν Βουλγαρίαν καὶ τέλος καὶ συνθήκην μετ' αὐτῆς. Οὕτω ἔξελιπεν εἰς τὰ πράγ-

ματα πᾶσα ἐκδήλωσις υποτελείας ἄλλη ή ὄνυμαστική και τὸ ζῆτημα δὲν ἔφαντο; ὡς ἄλλοτε, ζωηρῶς ἀπασχολούν τὴν ἡγεμονίαν, ὅτε ἐπτηρούλονθης τὸ ἐν Κονσταντινουπόλει ἐπεισόδιον μετὰ τοῦ διπλωματικού πράξτορος τῆς Βουλγαρίας μὴ ακληθέντος εἰς ἐπίσημον συνάθροισιν τῶν ἀντιτροσώπων τῶν ἄλλων κρατῶν.¹ Οἱ ἐρεθισμός, ἐκ τῆς πληγείσης φιλαυτίας τῆς φιλοδόξους ἡγεμονίας, ὑπῆρξε μέγας καὶ ἡ εὐκαιρία ἀνέζητετο κατὰ νότια ειδικῆναι ἡ ἀνεξεπάτησι τῆς χώρας. Τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν παρέσχεν, ἡ ἀπεργία τῶν Ἀνατολικῶν Σιδηροδρόμων. Ή κυρίᾳ γραμμῇ τοῦ διεκτύου τούτου συνδέει τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην διὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Σερβίας. Ή Βουλγαρική Κυβέρνησις λαβεῖ ποστοχή τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς καὶ τοῦ λιμενὸς ἐπὶ τῇ προφάσει τῆς ἔξασφαλοεσσας τῆς λειτουργίας. Οταν ἐπανέσθη τῆς ἔξασφαλοεσσας τῆς λειτουργίας. Εἰς τὰς διαμαρτυρίας τῆς Πύλης ἡ Βουλγαρία ἀπήνησεν ὅτι είχε πρός τοῦτο τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἀντιτροσώπου τῆς Επαυλίας τῶν Σιδηροδρόμων

καὶ ἐνήργει ἐκ τῶν ὀναγκῶν τῆς ἐδυνατῆς ἀμύνης. Ὁ ἀρρός τόνος τῶν βουλγαρικῶν διακονισθεών ἐπρόδιδε σχυρούς ὑποτροφίειν λανθάνουσαν ήτις δὲν ἐβράδυνε νὰ καθηλωθῇ. Τὴν ὁρανὸν καθ' ἥν ἡ Ρωσία ἐξήτει νὰ παρα-
έμψῃ τὴν τουρκοβουλγαρικὴν διαφοράν εἰς τὴν δια-
τητικὴν ἔξτασιν τῶν Δυνάμεων, αἵτινες ὑπέροχαν τὴν
βεοδολίνειν Συνθήκην, πρωτότοπος διακονίωσις τῆς
ἀντοῖας, δι' αὐτογράφου ἐπιστολῆς του Καισαροβασι-
κῆς Φραγκοκόσου Ιωσήφ, ἵγνωσκεν εἰς τὰς Μεγάλας
λινάμεις διὰ τὴν Αντοῖαν ἡ κατάληψις τῆς Βοσνίας
καὶ Ἱερεζεβίνης ὡς διετυπώθη ἐν τῇ Συνθήκῃ ἐσή-

[1] Επειδὴ τὸ παρόν οὐκ εἶναι τέλος τῆς ιστορίας.

Ἐκ πληροφοριῶν πηγῆς αὐθεντικῆς, φαίνεται, ὅτι πᾶσαι αἱ Δυνάμεις πλὴν τῆς Ἀγγλίας εὑμενᾶς διά-
κεινου τὸ πρός τὸ Κρητικὸν ἄγητο. Ἡ μέχρι τοῦδε ἐπι-
φυλακτικὴ τῆς Ἀγγλίας ἀποδίδεται εἰς τὴν γενικὴν
πολιτικὴν τῆς ἐπὶ τῆς δημοσιογνησίσεως καταστάσεως.
Οὕτω οἱ κυβερνητικοὶ κύκλοι προβλέπουν μὲν αἰσιοδο-
ξιαν πρὸς τὸ κρητικὸν ἄγητημα καὶ γεννάται ἡ ἐλπὶς
τόσον τῆς εἰρηνικῆς διευθετήσεως τῶν πραγμάτων
δοσον καὶ τῆς κατ' εὐκήν λύσεως τοῦ κρητικοῦ ἄγητη-
ματος διὰ ποθητῆς ἐνώσεως τῆς μαρτυρικῆς νῆσου
μετὰ τῆς Ἐλλάδος.

ΙΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

τρονόμια καὶ τὸ Σύνταγμα ἐν Τοποχίᾳ

Φίλε Κύριε Διευθυντά,

Τη φροντιγούμενφ φύλλφ τῶν «Παναθηναίων» ἐδη—
— μοισιύνθη μελέτη οὐτὸ τοῦ κ. Π. Βιζονιδίου περὶ¹
οὐδ' θάνατονον συντάγματος και τῶν ἑλληνικῶν προ-
πομών, ητις, μεθ' Δηλητην την συντομίαν της, ἥλθε να θέτει
ὑσιαδέστατόν ζήτημα τού ἑλληνικού Γενούς, τὴν ἐν
φη μελλοντι δηλονότι σχέσιν τού νέου πολιτειακού ἐν
ουρκιά καθεστώτος πρός τὰς ἀπ' αἰώνων προνομίας
τηπο.

Φρονῶν, ὅτι ἡ συζήτησις καὶ διάταξις τῶν ἔσφαλμάνων διαποτώσεων ἐλέγχος πολλαχώς δύναται νὰ ὠφελήσῃ τὰ λόγῳ ζητήματα, θά μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ παρατηρήσω, τι ἡ Βιζυανίδης ἐν τῇ ἄνω μνημονευσμένῃ μελέτῃ πειρωδώμενος νὰ δικαιοιλγήσῃ τὴν ὑπαρξίην τῶν ἐκλησιαστικῶν ἥμαντ προνομῶν καὶ τὸ σχεδόν δύνατον ἡς καταργήσεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ νέου συνταγματικοῦ οἰτεύματος, βασιζεῖ τὴν δῆλην ἔξελιξιν τῶν σκέψεων αἱ τῶν συμπεριφεράσμάτων του ἐπὶ βάσεως οὐ μόνον ἀναρθρῶδις, ἀλλὰ καὶ εὑναντιθέτου τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος, οὐ τὴν ψεφάστισν μετά πολλῆς θέρμης πειρᾶται ἀναλάβηται.

Ομιλῶν δὲ οὐκείδης περὶ τῶν σκοπῶν καὶ τῶν προ-
έσεων τοῦ πορθτοῦ, δάντι γὰ μεταφέρῃ ἔαυτὸν εἰς τὴν
γῆν ἐκπονταετροΐδα, μεταφέρει τὸν Μωάμεθ εἰς τὸν

20 αιδόνα, λέγων ὅτι: « ὁ μέγας ἐκείνος νοῦς . . . ἥθελε νὰ συνεχίσῃ τὸν χριετῆ βίον τοῦ ἔξηντλημένου κράτους, ἐμπωσῶν εἰς τὸν ὄργανισμὸν αὐτοῦ νέον σφρύγος καὶ ἀδραιῶν μίαν μεγάλην ἀνατολικὴν Αὔτοκρατορίαν ἀνέξαρτή των ὁρθοκευτικῶν καὶ ἐθνικῶν διαιρέσεων τῶν ἐθνοτήτων, αἱ ὀποῖαι θὰ τὴν ἀπετέλουν . . . ». Οὗτῳ δὲ φανατικῷ, καὶ ὡς πάντες οἱ Μουσουλμάνοι, θρησκόληπτος ἐκείνος μονάρχης παρουσιάζεται ἐμπεποτισμένος ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ αἰδομένος εἰς τὰ ὑψή της ἄκρας ἰδεολογίας, διανοεῖται νὰ ίδούσῃ αὐτοκρατορίαν ὑπερόπλα τῶν ἐθνικῶν: καὶ θρησκευτικῶν διαιρέσεων τῶν ἐθνῶν, ἀτίνα, κατὰ φυσικήν συνέπειαν ἐπρεπε τὰ τελεσμον εἰς ἐκπολιτιστικώτερον καὶ τῶν σημερινῶν ἐθνοτήτων ἐπίτεδον διὰ νὰ δύνανται νὰ παρακολουθήσωσι τὸν μονάρχην αὐτῶν εἰς τὰ μεγάλα αὐτοῦ σχέδια.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, κατὰ τὸν κ. Βιζουκίδην, ὁ πορθμῆτης, ἵνα μὴ ἐκπατοισθῇ τὸ ἔλληνικὸν στοιχεῖον τὸ τοσούντον χρῆσιμον εἰς τὰ μελετώμενα σχέδια του, ἀνεγνώσιος τὸν ἡρέτη τῶν κατάκτηθεντων ὡς προομώνυκον ἐθέλασκην οἱ δὲ "Ἐλλήνες σῷχτιγονοὶ ἡγγύνθησαν ἔναντι τούτου τὴν ὑποταγὴν τοῦ Ἐλληνικοῦ" Ἐθρούς καὶ τῆς διαμονὴν αὐτοῦ εἰς τὴν πάτοιον γύρῳα.

Ο ν. Βεζουνίδης, ώς και πλειστοί αλλοι, φρονοῦσιν οὐχὶ ὄφθως, νομίζω δι τὸ κατακτητής, παραχώρῶν τὰ προνόμια εἰς τὸ κατακτηθὲν ἐλληνικὸν "Εθνος συνῆψε τοιάντην τινὰ μετ' αὐτοῦ σύμβασιν.

Το τοιοῦτον δὲν είνε ἀλληλές, διότι ὁ Μωάμεθ, κατα-
κτῶν διὰ τῆς σπάθης τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ἑλληνι-
σμοῦ καὶ γενόμενος κύριος αὐτῆς, καθ' ἣν στιγμήν τα-
ῦ Ελληνικὸν Ἐθνος ἐπέτομέν ον διετέλει ἐν τοιούτῃ ἀπο-
ιστεροφίᾳ καὶ ἡθικῇ κατατάσσει, ὥστε νὰ παραδο-
δεται πατ' ἀναπόδοστον ἀνάγκην ἀνευ δρων εἰς τὴν
κινητέραν βίαν τῶν Τούρκων, δὲν ἡδύνατο νὰ κατέληπ-
τετὸς πορθητής, νικητῆς ἔνδοξος καὶ τροπαιούχος, εἰς
οὐδὲ σημεῖον, ὅποτε νὰ διαποργιματευθῇ συμβάσεις μετ-
κείνων, ὅπτινες εἰδοπον καὶ ἐσφάγοντο πρὸ τῶν ποδῶν
ου. Οἱ δὲ προβαλλόμενοι λόγοι, δτι ἐκ πολιτικῶν δῆ-
τεν λόγων, τῆς παραμονῆς δηλοντόι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν
Ἑλλήνων καὶ τῆς ἀποτροπῆς τῆς ἑνόδεως τῶν Ἐκκλη-
σιῶν καὶ τῆς ἐκ τούτου νέας σταυροφορίας τῆς Δύσεως
απά τοι τοῦ Ιολαμπίσμου, δριμύθη ποδὸς τοῦτο ὁ Μωάμεθ,
Ιοὺς ἀνετελεῖ ἀποτελεσματικά.

Ο Μοάμέδ, κυριεύων τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ παραχωνής αὐτὸν τὰ προνόμια, ἔπραξε πρᾶγμαν ἐπιβεβλημένουν ὑπὸ τοῦ Κορανίου καὶ ἐπαναληφθεῖ αν πολλάκις πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ ἄλλων Σουλτάνων, κατατάσσων χώρας, ἐν οἷς κατώκουν καὶ χριστιανοί, διότι τοῦ Κοράνιον ὅρτας ὁρίζει: «οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἐναγγελίου καὶ δικάζωσι σύμφωνα μὲν αὐτὸν» (ε., 51). Ἐπομένως ὁ ὥσμειος δὲν ἐκανονιότημεσ, οὐδὲ ἡδύνατο να πραξεῖται ποιῶντον τι, δοσονθήτοτε καὶ ἀνή της μέγας καὶ ἰσχυρός, μηδὲ μόνον ὅτι εἰς τὴν πρᾶξιν ταῦτην ἔδωσε ποιάν τινα γῆλην, ἐκ τῆς ἀκουσίας θλίψεως, ἵν τὸ ησύχιονθη εἰς τὸ ἄθος τῆς ψυχῆς του, βλέπων τὸ πρότερον μέγα καὶ χρυσὸν ἐκεῖνον κράτος, κείμενον πρὸ αὐτοῦ ἐφειπομένων καὶ ἐστερημένον τῆς προτέρου λάμψεως καὶ τοῦ γαλείου του.

Αλλ' ἀπορίας ἔξιον, δτι πλεῖστοι παρ' ήμιν φιλοτι-
νῦνται γά επαναλαμβάνωσι καὶ διὰ παντούν ἐπιχει-
μάτων πειρῶνται νά ἰσχυρίζονται, δτι τὰ προνόμια
φρεγώρηθησαν ήμιν ἐκ πολιτικοῦ συντετρόπουτος

Διατί οὖμες νά θέλωμεν ἐκτὸς τῆς ἀληθείας νά βασίσουμεν και ν' ὑπάρχωμεν την ἀριστήν προνομίων ἡμῶν μίαν συνδήκην και μάλιστα ἔτεροβαρῇ, δυναμένη, ἐκ τοῦ λόγου τοῦ δικαίου τοῦ ἴσχυροτέρου;

απροπή, ὡς ἔχον αὐδόντες τὸν ισχυρότερον, εἰς ἐκάστην στιγμὴν, θ' ἦν θέλει τὸ ὑπαγορεύσθη τὸ πολιτικὸν συμφέρον οὐαὶ μη ἀποδεχώμεθα τὴν ἀναμφίτιον ἀληθείαν, τὰ πρόνομα ἡμῶν ἔχουσι βάσιν αὐτὸν τὸ Κοράνιον, ἢ διτὶ ἐπομένως ἐδόθησαν ἡμῖν ἐμμέσως ὑπὲν αὐτοῦ

τοῦ Προφήτου τοῦ Ἰσλάμ; Τίς λοιπόν ἐκ τῶν Τούρκων θὰ ἔχῃ τότε τόσην δύναμιν, ὥστε νὰ περιφρονήσῃ τὸ ὑπό τοῦ Προφήτου οἡθὲν καὶ θεσπιοθέν; Διότι, μεδ' ὅλα τὰ λεγόμενα καὶ πραττόμενα, εἰμεθα ἀκόμη πολὺ μαραζόν τῆς καταργησεως ἔστω καὶ ἐνὸς ἵπτα ἐκ τοῦ Ἱεροῦ μονουσῶμανικοῦ Νόμου.

‘Αλλ’ ὁ κ. Βιζουκίδης ισχυρίζεται καὶ ἔτερον, ὅτι ἐπειδὴ δὲν δύνανται οἱ Τούρκοι νὰ καταργήσωσι τὰς capitulations τῶν Ἐνρωπαίων, δὲν δύνανται ὅρα νὰ δίξωσι καὶ τὰ ἡμέτερα προνόμια. ‘Αλλὰ λησμονεῖ, ὅτι ἡ Τουρκία δὲν δύναται νὰ καταργήσῃ ταῦτας οὐχὶ ἐνεκεῖ τῶν συνθηκῶν, ἀλλὰ διότι οἱ Ἐνρωπαίοι ἔχουσι στρατούς καὶ πυροβόλα, ἐπόμους εἰς ἔκστην στιγμὴν νὰ ἐπιβάλωσι τὴν θέλησιν των, ἐνῷ δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ μὲ τὴν μικράν, πτωχήν καὶ ὀνέτοιμον Ἑλλάδα.

Μετὰ πολλῆς ὑπολήψεως

Γραμματεὺς τῆς Ἐπαρχίας τοῦ «Ἐλληνισμοῦ»

ΤΗΝ ἐπέτοις τοῦ κειμένου εἰκόνα, ἀπὸ τὰς ζωγραφίας τῶν Παγασῶν, τὰς ὃποιας πέρουσιν ἀπεκάλυψεν ὁ συνεργάτης μας κ. Α. Αρβανιτόπουλος, ἀναδημοσιεύομεν ἀπὸ τὸ ἀγγλικὸν περιοδικὸν The Hellenic Herald. Ἡ εἰκόνα, μία ἀπὸ τὰς ὁραιότερας καὶ καλλίτερων διατροφουμένως, παριστά την οἰκογένειακής ζωῆς. Ἡ οἰκοδεσποινά, νέα καὶ ώραία, κατάκειται λεχώ καὶ πλησίον της ὁ συζυγος ἀνήσυχος διὰ τὴν ἀσθενή. Ὄλιγον παραπομένει ἡ τρόφιμος κρατεῖ τὸ νεογέννητον καὶ εἰς τὸ βάθος ἀλλο τῷ πρόσθιον φύλος ὃ συγγενεῖς ἔρχόμενος νά μαθῇ τὰ κατὰ τὴν ἀσθενή. Ο. κ. Αρβανιτόπουλος σχετίζει τὴν εἰκόνα μὲ τὴν ἀφήγησην τοῦ Παυσανίου ὃ ποιος λέγει ὅτι εἶδεν εἰς τὴν Σικυῶνα ἐπάνω εἰς τὸν ἄστροφόν της Θενοδίκης, εἰκόνα παριστῶσαν αὐτὴν θανοῦσαν μετά τὸν τοκετὸν καὶ συμπεριεργαῖνει ὅτι η εἰκὼν τῶν Παγασῶν εἶναι πιθανῶς ἀντίγραφον τῆς Σικυωνείου στήλης.

Ο βαθὺς βιζαντινολόγος κ. Κρούμβαχερ ἀμυνόμενος ἐναντίον δοσῶν ἐδημοσιεύθησαν πρὸς καιροῦ πὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Μιστριώτη, γράφει εἰς τὸ «Βιαντινὸν Περιοδικὸν» ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἄμυνα» διὰ ἀκαδημίψης τὰς ἐναντίους του κατηγορίας. Τα γεγονότα, ὅμιλοῦντα αὐτὰ τὴν ἀλήθευτην, επιβάλλουν εἰς ἀσθέτισμα ποὺ σκέπτεται καὶ αἰσθάνεται εὐγενικά, ὃ μοιογήση τὸ ἀδικον ποὺ ἔκαμε, παφαροδόμενος πὸ ὑπερθριλικὸν αἰσθῆμα, καὶ ν' ἀναιρέσω τὰς ἐναντίον του ἄλλου μορφάς. Θὰ ἡτο τοιληθρὸν πολὺ ν' ἀποδῷ σημεῖον κακῆν πρόθεσιν εἰς γέροντα καθηγητὴν τοῦ Παγετοποτίου διὰ τὰ προσβλήτικά λόγια που γράψει κατά τοῦ Γερμανοῦ συναδέλφου του. Ακριβῶς αὐτὸ περιμένουμεν δῆλοι τὴν ἀναζευσιν τῆς ἀδίκου επιτίθεσεως κατά τοῦ κ. Κρούμβαχερ.

Η δρχή της ἐπιμέσεως είναι αἱ 500 δραχμαὶ τὰς τοιαὶς ἔδιε τὸ Πανεπιστῆμιον ἐπήσιως εἰς τὸ «Βυζαντὸν Περιοδιόδον» ἀντὶ ὁρισμένων ἀντιτύπων αὐτοῦ.
κ. Μιστριώτης πολεμῶν τὰς γλωσσικὰς ἰδέας τοῦ Κρούνυμβαχεὸς ἐπέμεινε, ὡς συγχρητικός, νὰ καταρ-
θῇ ἡ συνδρομὴ τῶν 500 δρ. ἀποκαλῶν συγχρόνων
ν γερμανὸν βυζαντινολόγον, διευθυντὴν ἀνθελληνι-
κοῦ φροντιστηρίου καὶ πράκτορα τοῦ Προσλαυθμοῦ
ι καπηγοῷν αὐτὸν δτὶ εἰς τὴν Γραμματολογίαν του
ρωμεῖ δτὶ «τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἔδωνε κατὰ τὴν ἡμέ-
ραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἐφονεύετο ὁ Κωνσταντῖνος Πα-
τολόγος» εἰπ.

Ο κ. Κρούμβαχερ ἀπαντῶν εἰς τὸς ἐναντίον του κα-
γορίας ἀνάριψε αὐτάς μιαν πρός μιαν. Οὔτε ήτο καν
κή του ἡ ἀνωτέρα φράσις περὶ θανάτου τοῦ ἐλληνι-
κύ γενούν ἀλλὰ τοῦ ἴστορικοῦ Γκέτολερ. Ἀκριβώς μά-
τα δὲ Γκέτολερ ἔγραψε: «Ο μὴν Μάϊος τοῦ 1453
τεβίβασεν δριστικῶς εἰς τὸν τάσσον την

Αὐτοκρατορίαν. Ἐκ τῆς ὑπερόχου ἐν τῷ κόσμῳ θέσεως των οἱ Ἑλλήνες πρὸ πολλοῦ εἶχον καταπέσει, νῦν δὲ παρῆλθε καὶ ἡ σκιά αὐτῆς.

Εἶχαμεν γράψει τὸ ἀντότερον, δταν ἐδιαβάσαμεν νέαν
ἐπιτίθεσιν τοῦ κ. Μιστριώτη κατά τοῦ κ. Κρούψυβαχο. Τὸ
ἐπιτυχεὶον ματά του δὲν λέγουν τίτοτε νέον. Και ὅλα
αὐτὰ τα πταιει τὸ γλωσσιν ζήτημα. Ο ἔνας ὑπεροκ-
αθαριών ο δὲλλος δημοτικιστής. Γι' νά γίνει τώρα:

ἀ τὴν εἰρωνεύεται. Ἐν τούτοις ή φίλη του ἐλαβε
τραγυματιῶς μέρος εἰς τὴν τραγῳδίαν, διότι τὴν ἐπιοῦ-
ναν ἐνφέρειν ἔπαινεν, ἔπιασε τὸ θέατρον φωτιά.
Ἐπειτα ἀπό δύο ἡμέρας, μετὰ πολλάς ἔρευνας εὐδῆκε
τὸ Μπιέρονσον μέσα εἰς τὰ ἑρείτια τοῦ θεάτρου τὸ μικρόν
ης ὑπόδηματάκι.

ΕΙΣ την Κίναν τελευταίως αἱ ἐφημερίδες ηγέησαν καταπληκτικῶς ἀποράλλωτα. ὅπως εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἐπειδὴ τῆς πολιτικῆς δῆμοσιεύουν ἐπικυλίδαις, μίμπενευσμένας ὅχι ἀπὸ τὰ παλαιά θέματα τῶν παρασιτῶν ἄλλ. ἀπὸ τὴν σύγχρονον ζωὴν. Πλεῖσται μεταρράσεις ὀγγικῶν μιθιστορημάτων ἀντικατέστησαν ὅς παλαιάς φαντασικάς ἀφηγήσεις. Ἡ Κυρία μὲ τὰς Καιμέλιας, Ἡ Μαγὸν Δεσκώ είλαν μεγάλην ἐπιτυχίαν τοῖς τὸ Οὐράνιον Κράτος. Καὶ οἱ Κινέζοι συγγραφεῖς ἐμπρόσθιον ἀπὸ τὴν σημειωνην ζωὴν γράφουν πρωτότυπα μιθιστορήματα. Τὸ Πεκίνον ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν ἐφημερίδα του τῶν Κυριῶν «Νυπτά» συντασσομένην ἀπὸ κλειστικῶν ἀπὸ γυναικας, ίδιων ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν τοῦ τορίγκηπος Σούν. Σκοτώς τῆς Νυπτά εἶναν ἡ πνευματικὴ καὶ ἥβυχη ἀνύψωσις τῆς γυναικός, περιέχει δὲ ἀρδβα, πειραταὶ τῶν εὐδοκαῖσκῶν ἔθιμων ἐν σχέσει πρὸς τὰ γεύματα καὶ τὰς ὑποδοχάς, πρὸς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, τὸν συρμὸν κλπ.

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Συνεστίθη εἰς τὰς Ἀθηνας «Ἐταιρεία τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου» σκοπού ἔχουσα τὴν συστηματικωτέρων παραδοσιαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου καὶ τὴν τελεσφόρον ἐντηρέτησιν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων.

Ἐπίσης ἐσυστήμη Σύλλογος τῶν Δραματικῶν Συγγραφέων.

μας δεσμὸν ύπα πρὶν ἡ γέγονη. Αἱ γνωρίζουσιν οἱ Ἑλληνες συμποτίλαι μας ὅτι ἀπέναντι τῶν δὲν ἔχουν Βουλγάρους ἀλλὰ τοὺς φιλησύχους καὶ μεγαλωπύχους Μουσουλμάνους. Οἱ Μουσουλμάνοι δὲν ἐκπλιδώσαν ποτὲ τὴν καρδίαν καὶ τὴν συνείδησίν των μὲν ἔχθρικάς πρὸς ἀδελφούς των Ἑλληνας διαθέσεις.

ΕΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΣΑΝ είς τὸ γαλλικὸν ἐπιστημονικὸν
Δελτίον ἐνδιαφέρουσαι σημειώσεις διὰ τὸν Κυβιέ-
ρον, γραμμέναι τὸ 1863 ὑπὸ τοῦ Ιατροῦ Κουά. Ὁ Κυ-
βιέρος, δῶτος δηγετοῦ ἡ σύγχρονος του, εἰλεῖ τὴν ἴκανό-
τητα νὰ ἔξαπλουσθῇ τὴν ἐγγασίαν του ἐκεῖ ποὺ εἴλει
σταμάτησε σὰν νὰ μην είλει γεινή καμία διακοπή. Ἔγραψε
κάποτε περιπατῶν μέσα στὸ δωμάτιον του. Τὰ χειρό-
γραφά του εἶχαν καὶ αριθμάτα καὶ διορθώσεις καὶ
προσθήκας ὅχι διλύγας.

Τὸ δρόνου φείδουν ἡτο ἐμβλημα τῆς ζωῆς του. Συπνούσε πολὺ πρωτὶ μολονότι ἐκουμάτο ἀργά. Ἡ δύμιλιά του ἡτο σύντομος, ἵσως ἐκ τοῦ χραπτήρος του ἢ ἐκ τοῦ φόβου μη κάνῃ τὸν καιρόν του.

ΑΙ «Βιενέζικαι Ἀναμνήσεις» τοῦ Μπιέροντον ποὺ ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ Μόναχον είνε ὡραιόταται νεανικαι ἀναπολήσεις τοῦ ποιητοῦ γεμάται ἀπὸ ζωὴν καὶ χιοῦμπο.

Μία φορά, λέγει ο ποιητής, έγνώσιε νεαράν καλλιτέχνιδα του ξέπαιξε εἰς τὸ «Ring Theater». «Η γνωμικία έγινε ἀληθινή φιλία νόστερα ἀπό δύο γενεράτων, ώστε νά μη φεύγῃ ἀπό το πλάγιο της. Η καλλιτέχνις ἡ ὄποια τοῦ ἔξομολογεῖτο πάντα πάθους της τοῦ ἔξφρασε μίαν ἥμεραν την ἐνδόμυχον ἐπιθυμιαν της ὅπι ἦθελε νά παιξῃ και εἰς τὴν τραγῳδίαν.

Ο Μπιέρνσον μόλις ήκουσε τὴν φίλην του νὰ τοῦ λέγηι αὐτά, ηρχισε νὰ ξεκαρδίζεται εἰς τὰ γέλια και

“Η Ἑλληνικὴ Καλλιτεχνικὴ Ἐταιρία προκηρύττει διὰ τὸ ἔτος 1909 ἔκθεσιν ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς, ἀρχαιοτεκνονικῆς καὶ διακοσμητικῆς. Ἔναρξις τῆς ἔκθεσεως
ἡ 26 Φεβρουαρίου.

Είς την Γεομανίαν κατεσκευάσθη τὸ ἀντίδοτον τῶν ἀεροστάτων ἐν καιρῷ πολέμου: αὐτοκίνητον πυροβόλον, τοέχον μὲ ταχινήτα 45 χιλιομέτρων τὴν ὥραν καὶ καὶ δυνάμενον νά ούψῃ 24 βολὰς τὸ λεπτόν.

Οἱ Γερμανοὶ κριτικοὶ γράφουσιν διὰ τὴν κρίσιν ποὺ διέρχεται ἡ τραγῳδία καὶ τὸ δρᾶμα. Οὐ κόσμος προτιμᾶ τὰ ἐλαφρὰ σκηνικὰ ἔργα, τις φάρσες ἀλπ. Καὶ οἱ δευθυνταὶ τῶν μετάτρων ἀφίνουν τὰ οἰστραῖα ἔργα, τὰ δόπια, σημειώσατε, δὲν σπαῖζουν, καὶ παιζουν ὅτι ἀρέσει τοῖς τὸ Κοινόν. «Ωστε δὲν είμεθα μόνοι ποὺ παραπονήτας δι᾽ αὐτὴν τὴν κατάστασιν. .

Ἐνα συγκινητικὸν ἐπεισόδιον τῆς ζωῆς τοῦ μεγάλου αἰσθητικοῦ Ράσκιν. Τὸ 1858 ὁ Ράσκιν εἶχε μίαν μικρὰν μαθήτριαν ζωγραφικῆς τὴν Ρόζαν Λατούς ἐννέα ἔτῶν. Ἐκεῖνος ἦτο 39. Ἡ μικρὰ Ρόζα ἐβάφτισε τὸν διδάσκαλόν της κύριον Κρέμπετ. Ἔπειτα, ἀγνοὶ Κρέμπετ. "Οταν ἡ Ρόζα ἔγεινε 18 ἔτῶν, ὁ Ράσκιν δὲν ἤμπορεσε ν' ἄντιστη πλέον καὶ τὴν ἔξητησεν εἰς γάμον. Ἡ μητέρα τῆς εἶπε νὸς περιμένοντας τοία χρόνια. Ἡ Ρόζα ὅμως ἦτο μελαγχολικὴ διότι ὁ Ράσκιν ἦτο διαμαρτυρόμενος. Τὰ χρόνια περνοῦσαν ἔτοι καὶ ἡ Ρόζα, 27 ἔτῶν, ἥσθεντος καὶ ἀπέθανε. Ὁ Ράσκιν ἦτο ὀπαργόγοτος. Ἐκαψε δόλα τὰ γράμματα τῆς ὀγαπημένης του καὶ παρεκάλεσε τὴν μητέρα τῆς γά κάψῃ καὶ τὰ ἴδια τοῦ πρὸς τὴν Ρόζαν.

Ο Βάγνερ εἶχε παιδάδιον τοόπον νὰ ἑκφράσῃ τὴν χαράν τοῦ διὰ μίαν καλὴν μουσικὴν ἐκτέλεσιν. Εἶναι ίσως γνωστὸν ὅτι τὸ 1875, εἰς τὸ Μπαύρούτ, ἐν πλήρει αἰθούσῃ, ἔκαμε μιὰ τούμπα. Ἐνα βράδυ ὁ Λίστ εἶχε παιχνίδια σονάταν του. Ὁ Βάγνερ ἐπτροχώρησεν ἀρχονδίζοντας νὰ τὸν συγχαρῇ: «Ἄ, φθὲ μον Φράντς, ἀξέιεις νὰ συρθῇ κανεὶς ἐμπρός σου γιὰ νὰ σὲ θαυμάσῃ».

ΠΡΟΤΟΜΗ ΤΟΥ ΣΩΛΩΜΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν «Παναθηναίων»
— ὀδείᾳ τοῦ Ὑπουργείου —

Ἐκ προηγουμένων εἰσφροδῶν Δραχ. 2.269.40

Τὸ ἀπαιτούμενον δλικὸν ποσὸν εἶναι 3,500 περίπου. Ὑπολείπονται περὶ τὰς 1,500. Καὶ τὸ ὑπενθύμιζομεν εἰς δλοὺς. "Ολοι ἔζησαν καὶ ζοῦν μὲ τοὺς στίχους τοῦ ὑμητοῦ τῆς ἐλευθερίας.

Αἱ εἰσφροδαὶ στέλλονται εἰς τὰ γραφεῖα τῶν «Παναθηναίων», ὁδὸς Ἀριστοτέλους 35.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Philéas Lebesgue par P. M. Gahis Roubaix,
Édition du Beffroi fcs. 2.

Διόρθωσις: Εἰς τὴν σελίδα 14 στίχος 14 ἀντὶ «κωμὸν» ἐγράφη κῶμον.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

ΚΑΘΕ συνδρομητής τῶν «Παναθηναίων» ὁ ὅποιος ἐγράφει ΕΝΑ γένον συνδρομητὴν ἐτήσιον καὶ συναποστέλλει τὸ τίμημα τῆς ἐγγραφῆς, λαμβάνει ὡς δῶρον ΟΚΤΩ δραχμῶν βιβλία ἐκ τοῦ κατωτέρῳ καταλόγου.

Διατιμῶμεν χάριν εὐκολίας τὰ βιβλία τῆς Α' Σειρᾶς πρὸς Δρ.—Φρ. ι ἔκαστον καὶ τῆς Β' Σειρᾶς πρὸς 3.

Τὰ βιβλία θ' ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Άλλ' ἐκτὸς τῶν βιβλίων τοῦ καταλόγου μας, ἀναλαμβάνομεν ν' ἀποστείλωμεν διτὶ δήποτε βιβλίον μᾶς ἔντηθῇ μῇ ὑπερβαίνον τὰς Δρ.—Φρ. 8 διὰ κάθε νέαν ἐγγραφῆν.

Κάθε συνδρομητής μας ἔχει βεβαίως ἔνα στενὸν φίλον ἢ συγγενῆ φιλαναγνῶστην, διατεθεμένον νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ ἔργον ἐνὸς περιοδικοῦ. Αὐτὸν τὸν φίλον ἢ συγγενῆ δὲ συγγένειαν νὰ τὸν ἐγγράψῃ εἰς τὰ «Παναθηναίων». «Οτι ζητοῦμεν ἀπὸ τοὺς συνδρομητάς μας εἶναι ἐλάχιστον διὰ κάθε ἔναν χωριστά. ΜΕΓΙΣΤΗ δῶρος θὰ ἦναι ἡ ἐκ τοῦ συνόλου ἐνίσχυσις τῶν «Παναθηναίων».

Σ Ε Ι Ρ Α Α'

- X. Ἀννινος: Ἐδῶ κ' ἔκει.
- Δ. Βικέλας: Λουκῆς Λάρας, διήγημα.
- N. Ἐπιστοπόπουλος: Ἐρημες ψυχές, δρᾶμα.
- Δ. Γρ. Καμπούρογλους: Mémoires du Prince N. Ypsilanti.
- K.M. Κωνσταντόπουλος: Ιστορία τῆς βυζαντ. τέχνης.
- Σπ. Λοβέρδος: Ἡ Ἀγία Πόλις.
- M. Μαλακάσης: Ἡ Κυρά τοῦ Πύργου, δρᾶμα.
- Γ. Μαυρογάννης: Βυζαντ. τέχνη καὶ καλλιτεχνικ.
- Σπύρος Μελάς: Ο Γυιός τοῦ Ισκιου, δρᾶμα.

Αντ. Μηλιαράκης: Γεογραφία πολιτικὴ νέα καὶ δρ. γαία Ἀγρολίδος καὶ Κορινθίας.

Κίμων Μιχαηλίδης: Όροια Κεφαλληνίας.
Παῦλος Νικβάνας: Σάν Ζωή καὶ σάν Παραμύθι.
Γλωσσικὴ αὐτοβιογραφία.
Ἄρχιτεκτων Μάρθας, δρᾶμα.
Τέχνη καὶ Φρενοπάθεια.

Οσκαρ Ούδιλ: Παγά. Λαλέουσα, πούματα.
Σπυρίδων Παγανέλης: Σαλώμη, δρᾶμα.

Κωστῆς Παλαμᾶς: Υμνος εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.
Κ. Παπαρρηγόπουλος: Ιστορικαὶ πράγματεῖαι.

Κώστας Παρορίτης: Ἀπὸ τὴ Ζωή τοῦ Δειλινοῦ, δηγήματα.

I. Πολέμης: Ἐξωτικά, πούματα.

I. Πολυλᾶς: Ή Φιλολογική μας Γλώσσα.

Γ. Στρατήγης: Τραγούδια τοῦ Σπιτιοῦ.

Άνδρεας Συγγρός: Ἀπομνημονεύματα τόμος Α'.

» Β'.

Λεύκωμα «Παναθηναίων».

Πανγγρικὸν τεῦχος. «Εσίας»: Όλυμπ. Ἀγῶνες 1895.

Σπαρτιατικὸν Ήμερολ.: Ἔτος 1906.

» 1907.

Σ Ε Ι Ρ Α Β'

Δ. Βικέλας: Λουκῆς Λάρας ἐκδ. πολυτελής.
Γεηγόριος Ξενόπουλος: Μαργαρίτα Στέφα.
Διηγήματα Σειρά Α'.

» » Γ'.

Τόμοι τῶν «Παναθηναίων» χαρτόδετοι 10s, 20s, 40s,
60s, 70s, 80s, 90s, 110s, 120s.